

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž nad
Cerknim, razmnožen na
ciklostil. Od 5. do 17. se-
ptembra 1944 se je tiskal
v tiskarni »Dobrodo« v
Govcu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra 1944
do 1. maja 1945 v tiskarni
»Slovenija« pod Vojskim
pri Idriji, do 8. maja 1945
pa v osvobojenem Trstu,
kjer je izšla zadnja števil-
ka. Bil je edini tiskani par-
tizanski DNEVNIK v za-
sužnjeni Evropi.

primorski dnevnik

TRST
Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600
Tlx 460894 PD I

GORICA
Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 83382 - 85723

ČEDAD
Stretta De Rubens 20
Tel. (0432) 731190

Poština plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 900 lir - Leto XLIV. št. 98 (13.036)

Trst, sredo, 4. maja 1988

Oblasti na Poljskem se ne nameravajo pogajati s stavkajočimi delavci Vlada odklanja dialog s Solidarnostjo in ne pristaja na sindikalni pluralizem

*Aretacije vidnih predstavnikov opozicije - Poziv Walese mednarodnim sindikatom za pomoč
Stavkovno gibanje se iz Nove Hute in Gdanska počasi širi še na ostala poljska mesta*

VARŠAVA — Poljske oblasti so včeraj zavrnile vsako možnost, da bi se neposredno pogajale s stavkajočimi delavci, odločno pa so zavrnile tudi najmanjše odprtje do sindikata Solidarnost. Na to je takoj reagiral vodja Solidarnosti Lech Walesa, ki je dejal, da se stavka lahko konča le, če bodo oblasti pristale na pogajanja z delavci. Walesa je tudi poudaril, da bo sindikat Solidarnost finančno pomagal vsem delavcem, ki stavkajo, obenem pa je pozval vse svetovne sindikate, da s finančnimi prispevki priskočijo na pomoč prepovedanemu poljskemu sindikatu.

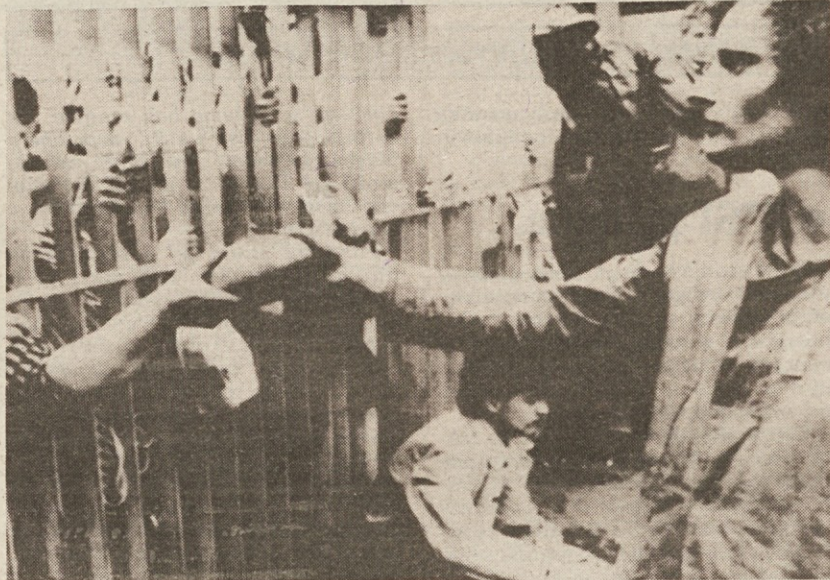
Glasnik poljske vlade Jerzy Urban je na včerajšnji tiskovni konferenci povedal, da ni predvideno, da bi kdo izmed predstavnikov vlade obiskal Novo Huto, kjer delavci stavkajo že deveti dan, pisмено pa so tudi pozvali vicepremiera Sadowskega na neposredna pogajanja s stavkajočimi. Urban je tudi potrdil, da vlada ne namerava začeti nikakršnega dialoga s prepovedanim sindikatom Solidarnost, še manj pa pristati na kakršno koli ponovno uvedbo sindikalnega in družbenega pluralizma, kot so to zahte-

vali predstavniki sindikatov in stavkajočih delavcev.

To skrajno odklonilno stališče vlade potrjujejo tudi številne aretacije in drugi ukrepi proti sindikalnim voditeljem. Tako so včeraj v Varšavi aretirali vodjo neodvisnega sindikata KPN Leszeka Moczulskiego, v Gdansk pa so aretirali Adama Michnika, enega glavnih predstavnikov poljske opozicije. Že od prejšnjih dni pa je v zaporu večina članov vodstva Solidarnosti.

Policijske oblasti pa so se poslužile tudi drugih metod in nekaterim sindikalnim predstavnikom prerezale telefonske žice, da bi jim tako preprečile dajanje izjav tujim novinarjem. Tako so ostali brez telefonskih zvez Bronisław Geremek, Jacek Kuron, Zbigniew Romaszewski in Janusz Onyszkiewicz.

Stavkovno gibanje na Poljskem pa se počasi širi. Poleg železarjev iz Nove Hute in delavcev v ladjedelnici v Gdansk, so v ponedeljek začeli stavkati še v jeklarni Mala Panew v jugozahodni Poljski, včeraj pa so se tem pridružili še delavci v tovarni Pařawag v Wrocławu. Zahteve vseh stavkajočih so v glavnem omejene na povišanje plač.

Neznana ženska je enemu izmed stavkajočih delavcev v ladjedelnici v Gdansk ponudila hlebec kruha (AP)

Zaradi razhajanj med posameznimi sindikati in bazo Začenjajo se težka pogajanja za delovno pogodbo šolnikov

Minister za šolstvo Giovanni Galloni

(AP)

DUŠAN KALC

RIM — Dnevi, ki so pred nami, bodo za italijansko sindikalno gibanje dobra priložnost, da izkaže v praksi bojovito razpoloženje, ki je označevalo prvomajsko delavsko praznovanje. Pripravlja se vroči teden. Današnji pričetek sindikalnih pogajanj za obnovitev delovne pogodbe šolnikov ter prav tako današnja pogajanja za rešitev hude in dolgotrajne krize v prevoznem sektorju so le nadvodna konica ogromne ledene gore. Pravi spopad z zapleteno italijansko stvarnostjo se mora dejansko šele začeti. Sindikat je namreč pred veliko preizkušnjo. Nezadovoljstvo delavske baze, ki narašča na vseh področjih (še zlasti viden je prav na šolskem in prevoznem področju, z razcvetom najrazličnejših avtonomnih sindikatov), lahko hudo kompromitira, ne samo današnjo pogajalno moč sindikalnega gibanja, temveč tudi

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Kaj dejansko zahtevajo učitelji in profesorji

NA 12. STRANI

PSI močno pritiska za »veliko reformo«

RIM — Socialisti predlagajo korenito reformo parlamentarnih pravilnikov in torej tudi ukinitve tajnega glasovanja v senatu in v poslanski zbornici. To je na včerajšnji tiskovni konferenci podčrtal novoizvoljeni predsednik socialističnih poslancev, bivši minister za turizem in predstave Nicola Capria, ki je predstavil tisku »paket« predlogov za institucionalne reforme in za posodobitev parlamentarnega delovanja. Capria je sicer dejal, da je »velika reforma« predvsem politična odgovornost novega vladnega kabineta, ki pa ga hoče Craxijeva stranka konkretno spodbujati. Socialisti so zelo zaskrbljeni zaradi krize, v katero so zašle nekatere pomembne državne ustanove in zato predlagajo nove odnose oziroma »nova pravila igre« med vlado, vladnimi strankami in parlamentarno opozicijo.

Capria, ki sta ga na včerajšnji tiskovni konferenci spremljala podpredsednik poslanske skupine Giorgio Cardetti in odgovoren za vprašanja države pri vodstvu PSI Salvo Andò, je mnenja, da je treba na tej poti najprej ukiniti tajno glasovanje v parlamentu. To obvezo so socialisti že predložili ministrskemu predsedniku, ki jo je

nato v skladu s političnimi sporazumi vključil v vladni program. Politični opazovalci tolmačijo včerajšnjo tiskovno konferenco socialističnih predstavnikov kot neke vrste jasno opozorilo De Miti in krščanski demokraciji, da nova vlada temelji na stvarnem programu in ne na politični solidarnosti petih strank. Programi so napisani in jih je treba zato brez nadaljnjega dosledno spoštovati.

Predsednik socialističnih poslancev je govoril tudi o ključnem vprašanju vladnih odlokov in pri tem osvojil stališča komunističnega voditelja Zangherija. O tem bo tekla beseda tudi na današnjem zasedanju centralnega komiteja KPI. Največja opozicijska sila pa se ne strinja s socialističnimi stališči glede tajnega glasovanja. KPI je mnenja, da parlament slabo deluje zaradi šibkosti vladne koalicije in zaradi razprtij med zavezniki, posebno med demokristjani in socialisti.

Kritike na račun socialističnega predloga o ukinitvi tajnega glasovanja v palači Madama in v Montecitoriu prihajajo tudi iz drugih strank. Vsi se

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Zapleti pred moskovskim vrhom

UROŠ LIPUŠČEK

NEW YORK — Ali bo ameriški senat do 29. maja, ko bo predsednik Reagan odpotoval na uradni obisk v SZ, ratificiral sporazum o odpravi raket srednjega dosega, ki sta ga decembra lanskega leta podpisala voditelja obeh velikih sil? Glede na to, da je zaključni del razprave o ratifikaciji tega sporazuma v senatu predviden šele za 11. maj, ni povsem izključeno, da bo sporazum ratificiran šele tik pred Reaganovim odhodom v Moskvo.

Predsednik demokratske večine v senatu, senator Robert Byrd je na zadnji tiskovni konferenci kot pogoj za ratifikacijo postavil odpravo nekaterih novih nesoglasij o verifikaciji tega sporazuma, ki so se v zadnjem času pojavila med pogajalci obeh držav.

Kot trdi New York Times, so se na pogovorih med vojaškimi izvedenci obeh strani, ki so zadnje tedne potekali v Washingtonu, pojavila ostra nesoglasja o načinu verifikacije tega sporazuma. Sovjetski pogajalci naj bi po trditvah ameriške strani odstopili od nekaterih določil sporazuma, ki ameriškim strokovnjakom dovoljujejo vpogled v notranjost tistih skladišč in vozil za prevoz raket, ki so večja kot rakete srednjega dosega SS-20, kar bi sovjetski strani omogočalo, da prikrije določeno število raket tega

tipa. Prav tako je sporno tudi vprašanje, do katerih tovarn raket, poleg skupno dogovorjene tovarne v Votkinsku, bodo imeli ameriški inšpektorji neposreden dostop.

Med pogovori o tehničnih vprašanjih sporazuma naj bi ameriška stran dovolila sovjetskim inšpektorjem, da nadzorujejo transportna vozila za prevoz raket tipa Pershing 2, ki jih sestavljajo šele na transportnih vozilih. Po drugi strani pa so sovjetski pogajalci zavrnili ameriški strani enake pravice z argumentom, da sovjetske rakete tipa SS-20 sestavljajo že v tovarni, zato ni nobene potrebe, da bi ameriški inšpektorji nadzorovali notranjost transportnih vozil, ki prevažajo rakete srednjega dosega.

Omenjen nesporazum med pogajalci obeh držav so nekateri vodilni senatorji označili kot dokaz, da SZ ni pripravljena v celoti spoštovati sporazuma o odpravi raket srednjega dosega. Predsednik vplivnega senatnega odbora za obveščevalno dejavnost senator David Boren je kot pogoj za ratifikacijo od administracije zahteval, da: prvič, da zahteva od SZ pismen dokument, v katerem se bo obvezala, da se bo sporazum o odpravi raket srednjega in kratkega dosega nanašal tudi na vsa nova »futuraistična orožja« v tej kategoriji, ki jih utegneta veliki sili razviti v prihodnjih desetletjih, drugič, da bodo ZDA sposobne odkriti takšna

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Vojaška akcija Izraelcev v Libanonu

NA 2. STRANI

Perestrojka ni izvedljiva brez demokratizacije v sovjetski partiji

NA 12. STRANI

Nogomet: prva tekma UEFA
Danes v Barceloni
Espanol - Bayer

Druga tekma finala play-off
Partizan zmagal
proti Jugoplastiki

Košarka: polfinale play-off
Drevi povratni tekmi
v Cantuju in Pesaru

Za Natto še vedno pridržana prognoza

PERUGIA — Zdravniki kardiološkega oddelka bolnišnice v Perugi niso še preklkali pridržane prognoze za generalnega sekretarja KPI Alessandra Natto, ki ga je v soboto zadela srčni infarkt. Bolnika je namreč v zgodnjih jutranjih urah obšla slabost, ki je vzbudila pri zdravnikih dokajšnje skrbi, tako da so iz previdnosti obdržali pridržano prognozo. Natta se je kmalu opomogel, njegovo zdravstveno stanje, kot piše v uradnem sporočilu zdravniškega konzilija, ne vzbuja nobene skrbi.

Primarij kardiološkega oddelka je vsekakor včeraj odsvetoval obiske, ker se bolnik ne sme utruditi. Komunističnega voditelja sta obiskali le žena Adele in hčerka Antonella. »Moj mož je optimistično razpoložen, čeprav je nekoliko razočaran, ker je upal, da bo še danes ali jutri zapustil bolnišnico. Tudi jaz sem optimistka in imam veliko zaupanje, čeprav je današnja slabost prišla nekoliko nepričakovano«, je izjavila Adele Natta novinarjem, ki so jo čakali pred bolnišnico v Perugii.

Medtem ko se je na zasedenih arabskih ozemljih položaj nevarno poslabšal Izraelska vojaška akcija na jugu Libanona usmerjena le proti palestinskim gverilcem

TEL AVIV — Izraelska vojaška akcija, ki so jo začeli v ponedeljek na zelo široki fronti v južnem Libanonu, je trajala še včeraj in po vesteh iz izraelskih vojaških krogov bi se morala zaključiti že danes ali pa najkasneje jutri. Po teh virih ima akcija omejen značaj in je usmerjena le na področje ob vznožju gore Hebron, od koder so se prejšnji mesec skušale prebiti v Izrael nekatere skupine palestinskih gverilcev. Na tem področju se tudi stikajo meje Izraela, Libanona in Sirije.

V akciji sodeluje približno 1500 vojakov, ki so s tanki in ob pomoči aviacije vdrl v nekatera libanonska naselja in prebivalcem razdeljevali letake z obrazložitvijo v arabsčini, da je vojaška akcija uperjena le proti teroristom in njihovim sodelavcem. Krajevno prebivalstvo pa so pozvali, da stori vse, da njihova naselja ne postanejo izhodiščne točke za teroristične napade na Izrael. Po nekaterih vesteh pa naj bi akcija potekala tudi na drugih področjih Libanona, kamor naj bi izraelska vojska prišla s pomočjo helikopterjev.

Gotovo je, da so se Izraelci pojavili tudi v dolini Bekaa, kjer imajo svoje položaje sirske enote. Te so bile v stanju pripravljenosti vendar pa do spopadov ni prišlo. Sirske enote v dolini Bekaa štejejo približno 16.000 vojakov, na tem področju

pa so tudi bazna taborišča, v katerih se urijo palestinski gverilci in proiranski integralisti.

Na zasedenih arabskih ozemljih pa se je položaj včeraj ponovno poslabšal. Na področju Gaze so se nadaljevali hudi spopadi in v nekaj begunskih taboriščih je bila ponovno uvedena policijska ura, ki so jo pred kratkim ukinili. Gaza je tudi paralizirana zaradi splošne stavke, v glavni mestni bolnišnici pa so včeraj zdravniki oklicali dnevno stavko zaradi aretacije predsednika združenja zdravnikov na tem področju Zaharia el Aghe, ki bo moral ostati v zaporu šest mesecev.

Palestinski viri pa tudi poročajo, da sta bila med včerajšnjimi neredi v nekem naselju v bližini Hebrona ubita dva mlada Palestinca, precej pa naj bi jih bilo ranjenih. Oba naj bi bila po palestinskih trditvah ubita s strelnim orožjem. Vest o smrti dveh mladih Palestincev so potrdili tudi Izraelci. Do spopada je po njihovih trditvah prišlo v naselju Bani Nahim, izraelska patrulja pa je s strelji odgovorila na napad Palestincev s kamenjem.

Tretja žrtev je včeraj padla v begunskem taborišču Balata pri Nablusu, lahko pa se zgodi, da bo končni obračun smrtnih žrtev včerajšnjih spopadov narasel na štiri, če bodo potrjene nekatere vesti, da je bil tudi v Nablusu ubit neki Palestinec.

Pripadnika izraelske vojaške policije patrolirata ob meji z Libanomom (AP)

nadaljevanja s 1. strani - nadaljevanja s 1. strani

● Šolniki

bodočo trdnost in enotnost gibanja v boju za delavske pravice.

Na drugi strani se mora soočiti z novo vlado in njenimi nameni. Državni deficit, ki je presegel trgovlavo število 7 tisoč milijard lir, terja ukrepe. Od kod naj jih potegne? Čudežnega cilindra ni. Tako bodo spet uporabili običajni davčni cilindri, vendar ni še jasno, po kakšnih kriterijih in kateri sloji bodo pri tem najbolj prizadeti. Že ob prvem poglasnem neuradnem glasu, da bi nekaj tisoč milijard lahko pridobili z obdavčitvijo dobička delničarjev, so borzni sistem zajeli alergični popadki.

Sindikat ob tem upravičeno postavlja v ospredje svojih zahtev pošteno davčno reformo in svari pred nevarnimi težnjami prehudega krčenja javnih stroškov. Prav tako pritiska na področju zaposlovanja in opozarja, da se je treba koreniteje lotiti problematike Juga, kjer se brezposelnost blizu 20 odstotkom. Da se ne bi omejil na gole besede in da bi preveril svojo mobilizacijsko moč, se bo sindikat v soboto preštevval na rimskih ulicah. Manifestacija je posvečena problematiki Juga, a je hkrati priložnost za utrditev temeljev nadaljnjim bojem.

Istočasno se bodo po rimskih ulicah preštevale pripadniki in simpatizerji šolskih cobasov, ki želijo z veliko manifestacijo opozoriti na odprta vprašanja šolskega osebja ter šolske problematike sploh. Istočasnost dveh manifestacij je seveda vzbudila nove polemike v delavskem gibanju, ki prav gotovo ne bodo prispevale, da bi se vode okrog pogajanj za obnovitev delovne pogodbe šolskega osebja in okrog blokiranih spričeval poglele.

Tu vstopa v igro tudi dijaško gibanje in splošno javno mnenje, ki ju skrbi usoda šolskega leta. V Neaplju je včeraj manifestirala desetstotoglavna množica dijakov, ki so vzklikali proti ministrskemu načrtu šolske avtonomije, pa tudi proti zveznim sindikatom CGIL, CISL in UIL, češ da se umikajo pred vlado, proti cobasom z zahtevo, naj prekinijo z bojkotom ocenjevalnih sej, in še zlasti proti avtonomnemu sindikatu SNALS, češ da s svojim sektaštvom in korporativizmom dokazuje svoje popolno nezumevanje potreb prenovitve šole.

Neverjetna razcepljenost sindikalnih predstavnikov šolskega osebja je po drugi strani udoben alibi za ministra Gallonija in Cirina Pomicino (to je ministra za šolstvo in javne službe), ki sta tudi glavna sogovornika sindikalnih predstavnikov na današnjih pogajanjih. Ministra namreč v tej situaciji taktizirata in zavlačujeta, namesto da bi jasno odgovorila na stvarne zahteve šolskega osebja, ki zadevajo poviške plač in preosnovo samega šolskega ustroja ter šolske figure.

V teh skrajno nejasnih okoliščinah se bodo danes začela pogajanja o usodi največjega državnega »podjetja«, saj zadeva delovna pogodba več kot 1 milijon in sto tisoč uslužbencev, kar je 45 odstotkov vseh zaposlenih v državnih službah. Nekaj je vsekakor jasno: avtonomni sindikat SNALS je včeraj napovedal, da se bo udeležil današnjih pogajanj z vladnimi predstavniki, provokativnim izjavam sindikatov CISL in UIL v brk. Slednji so namreč pozvali vlado, naj ne sodeluje s tistimi, ki bojkotirajo ocenjevalne seje. SNALS vsekakor vztraja pri bojkotu, minister Cirino Pomicino pa je včeraj izjavil, da bo vlada na vsak način skušala zagotoviti normalen zaključek šolskega

leta, in torej spričevala. Da bo skratka zaščitila interese dijakov in njihovih staršev.

● PSI pritiska

namreč strinjajo, da je treba globoko revidirati temeljne člene pravilnikov obeh zbornic, so pa istočasno zaskrbljeni, ker se bojijo, da bi morebitna ukinitve tajnega glasovanja še bolj utrdila vlogo in pristojnosti vodstev posameznih političnih strank.

O tem aktualnem vprašanju bo tekle beseda na bližnji parlamentarni razpravi o »veliki reformi«, ki bo istočasno potekala v senatu in v poslanski zbornici. Tako sta se, kot znano, pred kratkim sporazumela predsednik senata Giovanni Spadolini in predsednica poslanske zbornice Nilde Iotti. S to odločitvijo je soglasal tudi ministrski predsednik Ciriaco De Mita.

G. R.

● Zapleti

orožja in tretjič, da administracija bistveno izboljša sedanji satelitski sistem za nadzorovanje sporazuma o odpravi raket srednjega in kratkega dosega.

Senator Boren naj bi zahteval, da Pentagon v izboljšavo teh satelitov prihodnje leto namesto predvidenih 500 milijonov dolarjev vloži približno 3 milijarde dolarjev. Pentagon je doslej načrtoval, da bodo ZDA v naslednjih 5 letih za izboljšanje satelitskega sistema za nadzorstvo porabile med 5 in 6 milijardami dolarjev. Nekateri vojaški strokovnjaki trdijo, da ZDA nimajo na voljo zadostnega števila satelitov, s katerimi bi lahko nadzorovale spoštovanje morebitnega sporazuma o 50-odstotnem zmanjšanju strateških jedrskih raket.

Težave v zvezi z ratifikacijo omejenih sporazumov niso naključne. Skrajni konservativci namreč že nekaj časa napovedujejo, da bodo poskušali blokirati ratifikacijo. Kritikom tega sporazuma se je pridružil tudi bivši državni sekretar Henry Kissinger, ki trdi, »da bodo ZDA po ratifika-

ciji tega sporazuma bolj ranljive, kot so bile prej«, češ, da SZ razpolaga z večjim številom strateških jedrskih orožij kot ZDA in da ima SZ v Evropi neprimerno močnejše konvencionalne sile kot ZDA.

Po drugi strani pa administracija trdi, da sta se obe veliki sili z omejenim sporazumom prvokrat v zgodovini v celoti odpovedali dvema kategorijama jedrskih orožij, in da je ratifikacija tega sporazuma predpogoj tudi za dosego sporazuma o 50-odstotnem zmanjšanju števila strateških jedrskih orožij. Državni sekretar Shultz je kritikom odgovoril, »da bo imel pakt NATO v Zahodni Evropi tudi po odstranitvi raket srednjega in kratkega dosega nameščenih na podmornicah in letalih še vedno približno 5000 jedrskih konic, kar več kot zadošča za zaustavitev morebitnega sovjetskega napada«.

Kot sodijo tukajšnji komentatorji, bi Reaganova administracija rada ostala zapisana v spominu ne samo po sporazumu o odpravi raket srednjega in kratkega dosega, temveč tudi po sporazumu o bistvenem zmanjšanju strateških jedrskih orožij. To bi med drugim verjetno tudi bistveno povečalo možnosti podpredsednika Georgea Busha, da zmaga na jesenskih predsedniških volitvah.

Predsednik odbora za oborožene sile v senatu Sam Nunn, ki velja za enega izmed najbolj vplivnih senatorjev na tem področju, je izrazil zmerni optimizem glede pravočasne ratifikacije tega sporazuma, istočasno pa je dejal, »da dejstvo, da je SZ odstopila od nekaterih dogovorov, ni posebno ohrabrujoče za nove razorožitvene sporazume med obema velikima silama«.

V primeru, če senat do Reaganovega odhoda v Moskvo ne bo ratificiral sporazuma o odpravi raket srednjega in kratkega dosega, bodo zastali tudi pogovori o podpisu sporazuma o strateških jedrskih raketah. Državni sekretar Shultz je napovedal, da bo administracija v vsakem primeru nadaljevala omenjena pogajanja in, da utegne biti sporazum o strateških jedrskih orožjih podpisan kasneje, oziroma v zadnjih mesecih Reaganovega predsednikovanja.

Razviti vsiljujejo težke pogoje dolžnikom

ŽENEVA — Sedanji način reševanja dolžniške krize je takšen, da povzroča v dolžniških državah v razvoju gospodarsko nazadovanje. Nikjer pa še vedno ne upoštevajo vpliva zunanjih dejavnikov na poglabljanje dolžniške krize. To potiska svetovno gospodarstvo v splošno krizo. Pri tem pa mnoge razvite države nočejo niti razpravljati o temeljnih dolžniških vprašanjih. To je na zasedanju sveta konfederacije o trgovini in razvoju UNCTAD poudaril veleposlanik SFRJ Marko Kosin. Svet zaseda v Ženevi od 25. aprila do 6. maja.

Razvite države ne zavračajo le razprave o dolžniški krizi, temveč nočejo spoštovati niti političnih dogovorov, kamor sodijo tudi resolucije Združenih narodov in sklepni

dokumenti z lanskega zasedanja UNCTAD, ko so obljubile, da bodo pomagale olajšati probleme dolžniških držav v razvoju. Zdaj pa se poglabljajo protekcionistični ukrepi in pritiski v mednarodni trgovini, za države v razvoju se zapirajo mnoga tržišča. Težave dolžnikov so še večje zaradi nizkih cen surovin, nestabilnosti medvalutnih odnosov, visoke realne obrestne mere in podobnega, je poudaril vodja stalne delegacije SFRJ pri ZN v Ženevi Marko Kosin.

V analizi izvajanja in napotil svetu UNCTAD o reprogramiranju javnih dolgov v »pariškem klubu« se je Marko Kosin strinjal z oceno Skupine 77, da delovanje tega kluba ne ustreza resoluciji konference OZN o trgovini in razvoju. (dd)

Josip Vrhovec potuje v ZDA

BEOGRAD — Član predsedstva SFRJ Josip Vrhovec bo danes odpotoval v Washington, kjer se bo sestal s predsednikom Ronaldom Reaganom - ta ga je tudi povabil na obisk v ZDA - in z drugimi visokimi ameriškimi predstavniki. Pogovori se bodo nanašali na poglobitev gospodarskega in drugega sodelovanja, za kar se zavzemata obe strani. Prav gotovo bodo spregovorili tudi o najpomembnejših mednarodnih vprašanjih in se medsebojno seznanili s prizadevanji svojih držav na mednarodnem in notranjepolitičnem področju.

Jugoslavija in ZDA prijateljsko sodelujeta na podlagi suverenosti, neodvisnosti, nevmešavanja, enakopravnosti, spoštovanja ozemeljske celovitosti, spoštovanja različnega mednarodnega položaja in upoštevanja različne notranje ureditve. Na teh načelih sta državi razvili sodelovanje na mnogih področjih in si ga prizadevata še poglobiti.

V Vidmu aretirali posiljevalca

VIDEM — Videmska policija je priprla 41-letnega Roberta Gasparotto pod obtožbo, da je posilil neko petdesetletnico. Opolzkih dejanj pa ga dolžita tudi nečakinja, ki sta stari 17 in 13 let. Gasparotto je že pred desetimi leti zagrešil podobna dejanja, bil za to obsojen, po prestani kazni pa je po vsem sodeč nadaljeval s svojimi nasilnimi dejanji. Nečakinji ga namreč obtožujeta, da ju je že dalj časa »preganjal«. Vse pa je prišlo na dan, ko ga je policiji prijavila ženska, ki jo je pred dnevi zvalil v kombi in posilil.

Ugledni pariški dnevnik je včeraj ustrelil kozla

Le Monde prerano pokopal Monico Vitti

PARIZ — Ugledni francoski dnevnik Le Monde je bil do včeraj znan in cenjen kot zelo natančen in verodostojen časopis, ki je pred objavo skrbno preverjal tudi navidez najpomembnejšo vest. Mit francoske natančnosti je zrušil šaljivec (ali tekmeč), ki je nekaj minut pred zaključkom redakcije prve dopoldanske izdaje pariškega časopisa telefoniral dežurnemu uredniku in mu s tresočim glasom sporočil, da si je italijanska filmska igralka Monica Vitti vzela življenje. Moški, ki se je izdajal za menežerja Vittijeve, je vest o samomoru dopolnil s številnimi podrobnostmi, tako da urednik ni imel dvomov. Vittijeve je res umrla.

Le Monde je zato včeraj izšel z izmišljeno novico o smrti Monice Vitti. K sreči, če jo tako lahko imenujemo, se je urednik zavedel velikega kiksa, prva izdaja pa je bila že v prodaji. Vest o samomoru Monice Vitti so v poznejših izdajah nadomestili z reportažo o položaju v Santu Domingu...

Na slikah (AP): spodrslije Le Monde in Vittijeve, ki je seveda živa in zdrava.

Dežela: nič sredstev za dvojezično šolo v Špetru

TRST — Na včerajšnji popoldanski seji deželnega sveta se je razvnela živahna razprava o slovenski zasebni šoli v Špetru in zaščiti slovenske narodnostne skupnosti. Deželni svet je obravnaval zakon »o pravici do študija in o šolskih gradnjah«, ki se nanaša na zasebne šole, ki so tudi v naši deželi v glavnem v rokah cerkvenih redov. Deželni svetovalec Slovenske skupnosti Drago Štoka pa je predložil popravek k 2. členu, ki se glasi: »Do uveljavitve državnih zaščitnih norm v korist slovenske manjšine so zagotovljeni prispevki, ki jih predvideva 6. člen tega zakona tudi za učence, ki obiskujejo dvojezično šolo v Špetru.«

Zakonski predlog je osvojil poročevalec opozicije, deželni svetovalec DP Cavallo, odločno pa ga je zagovarjal tudi deželni svetovalec KPI Boris Iskra.

Pri tem so omenjeni svetovalci izhajali predvsem iz ugotovitve, da še vedno ni bil sprejet globalni zaščitni zakon, da opravlja omenjena zasebna šola izredno pozitivno in važno delo in da gre za pomoč slovenski manjšini, ki živi tudi na socialno ogroženem področju.

Deželni svetovalec PSI Piero Zanfagnini pa je ugotovil, da je zahteva načelno in politično nesporna, vendar je iz normativnih razlogov ni mogoče sprejeti, češ da šola spada v okvir zakona, če izpolnjuje pogoje. Določanje teh značilnosti pa je v pristojnosti deželnega odbora. Popravek bi po njegovem lahko sprejeli le kot priporočilo o normi.

Predsednik deželne vlade Biasutti je prav tako izhajal iz tega tehnično pravnega stališča in nadaljeval, da so osnovna vprašanja zaščite slovenske manjšine v pristojnosti države in ne dežele. Zato se je v Rimu zavzel in si prizadeval, da je bila v vladni program vključena obveza za reševanje odprtih vprašanj zaščite slovenske manjšine, kar pa zahteva na krajevni ravni vsaj minimalna skupna stališča in za kar se trudi.

Popravek Štoka-Cavallo je bil zavržen z glasovi večine, za popravek pa so poleg komunistov, DP in Štokes glasovali predstavniki Furlanskega gibanja. Svetovalci Liste za Trst so se vzdržali.

Na srečanju z deželnim vodstvom stranke Slovenski socialisti o problemih manjšine

VIDEM — Deželno tajništvo slovenske komisije PSI (Cej, Reščič, Pavšič, Kocman, Pahor, Costaperaria, Bergnach in Černo) se je v ponedeljek srečalo z deželnim vodstvom socialistične stranke. Srečanja na deželnem strankinem sedežu v Vidmu sta se poleg deželnega tajnika Ferruccia Sara, dveh podtajnikov in videmskega pokrajinskega tajnika Biasuttija udeležila še deželni odbornik Zanfagnini in Firmino Marinig, ki v vodstvu PSI odgovarja za vprašanja slovenske narodnostne skupnosti.

Uvodoma so predstavniki deželnega tajništva slovenske komisije obrazložili razloge prve skupščine slovenskih socialistov v goriškem Kulturnem domu ter orisali program, ki si ga je ta struktura zadala znotraj stranke ter v odnosu z drugimi strankami in organizacijami. Naloga slovenskih socialistov, tako so poudarili na videmskem srečanju, je predvsem ta, da ustvarijo primerne pogoje, da se čimprej izglasuje zakon o zaščiti naše skupnosti, da se okrepi prijateljstvo in sodelovanje s Slovenijo, oziroma da se tudi v okviru deželne socialistične stvarnosti uveljavi čimveč slovenskih predstavnikov. To zadnje vprašanje je v tem trenutku zaradi deželnih, pokrajinskih in občinskih volitev dokaj aktualno.

Posebna pozornost je bila izkazana stvarnosti, ki je nastala na Tržaškem, predvsem kar zadeva zavezanost med PSI in Listo za Trst, o čemer so se slovenski socialisti negativno izrekli. Tržaška situacija pa ne sme skvariti odnosov na Goriškem in Videmskem, nasprotno težiti je treba k enotnosti, upoštevajoč stvarnost slovenske narodnostne skupnosti.

V svojem posegu je deželni tajnik Saro pozdravil pobudo slovenskih socialistov, kar bo stranki le pomagalo, da bo stvarneje seznanjena z vprašanjem slovenske narodnostne skupnosti. S tem v zvezi je izrekel vso podporo deželnemu vodstvu, da bi se čimprej rešilo vprašanje zaščite, ki mora sloneti na osnovah stvarnosti. Tudi glede odnosov s Slovenijo je Saro ocenil za zdaj srečanja kot zelo koristna. Podobno se je izrazil tudi o srečanju s Slovensko kulturno-gospodarsko zvezo in s tem v zvezi izrazil željo, da bi

Ferruccio Saro

prišlo do večjega medsebojnega sodelovanja in to tudi ob pomoči slovenskega deželnega aktiva.

Srečanje v Vidmu je bilo priložnost za pogovor o zakonskem predlogu o obmejnih področjih (o tem je spregovoril Zanfagnini), o skupnih pobudah za volilno kampanjo in za boljše notranjo informiranost. Glede tega so sklenili, da bosta poleg Mariniga v deželnem vodstvu še goriški in tržaški predstavniki tajništva slovenske komisije PSI.

■ **VIDEM - Obnova prizadetih območij** v Furlaniji-Juljski krajini je skoraj končana, do leta 1990 pa bo zaključena. Tako je poudaril deželni odbornik Dominici v Tolmeču med srečanjem z župani Karnije. Na slovesnosti je odbornik podelil županom karnijskega območja spominske kolajne kot priznanje za njihov prispevek k obnovi.

MANJŠINSKI MOZAIK

Razgledi po manjšinski teoriji in praksi

Piše: Pavel Strani

Iz strokovnega tiska

Socialna psihologija manjšin

Prispevek iz strokovnega tiska tokrat ni povzet iz kake mednarodne revije na temo manjšinske problematike, ampak iz poglavja precej znane knjige (1), ki kroži tudi kot fotokopija med slovenskimi raziskovalci v Italiji. Poglavje ima naslov: »Socialna psihologija manjšin« in govori o najbolj občutnem problemu vsake manjšinske skupnosti: zakaj ostati manjšinec, ali kako postati enakopraven član širše družbe?

Avtor si je zadal nalogo, da teoretično razglablja o vplivu, ki ga ima pripadnost neki manjšini na družbeno obnašanje posameznikov. Svoja razmišljanja spremlja in preverja s konkretnimi problemi posameznih manjšin in se pri tem pogosto dotakne razmer, ki so podobne našim.

Kot je nujno za tak pristop, mora avtor H. Tajfel najprej podati tisto definicijo manjšine, katero je sprejel in uporabil pri svojem delu. Za Tajfela je to definicija, ki sta jo podala leta 1958 ameriška sociologa Wagley in Harris in ki je razčlenjena v pet postavk:

1. manjšina je v razvitih državah zastopljena del družbe;
2. manjšina ima nekatere kulturne (a tudi fizične) značilnosti, ki jih vladajoči krogi v družbi podcenjujejo;
3. manjšinska pripadnost se prenaša po pravih dedovanjih;
4. manjšina ima zavest o vezeh, ki jo združujejo in ki se izražajo v skupnih značilnostih in skupnih problemih;
5. pripadniki manjšine težijo k temu, da se poročajo znotraj skupnosti.

Ta definicija sploh ne upošteva številnih pripadnikov neke skupnosti kot pomembno značilnost, pač pa poudarja družbeni položaj manjšinske skupnosti in njenih pripadnikov. Drugače povedano: »čustvo pripadnosti« neki skupnosti ne more lebdeti zunaj časa in prostora dejanskih razmer tiste skupnosti.

Čustvo pripadnosti je lahko bolj ali manj močno, vsekakor se razvija pod vplivom okolja. Ker je vsaka razvita družba v bistvu sestavljena iz množice manjšin (poklicnih, ozemeljskih, starostnih itd.), je važno še enkrat poudariti, da je tu govor le o tistih manjšinah, katerih pripadniki so družbeno diskriminirani. Obratno velja za definicijo večine: Tajfel trdi, da je večina tista skupnost, ki je tako močna in svobodna, da si lahko sama določa svoje značilnosti in jih lahko tudi uresničuje.

Na ključno vprašanje svoje razprave, zakaj in kako manjšine vztrajajo v svojem podrejenem položaju, nudi Tajfel naslednji odgovor: položaj in odnos manjšine do svojega položaja v družbi je odvisen predvsem od stabilnosti (trdnosti) širšega družbenega sistema, v katerega je manjšina vključena, ter od legitimnosti (priznanja, soglasja, upravičenosti), katerega je deležen vladajoči sistem.

Družbeni sistem, ki ga številne skupine ali skupnosti znotraj družbe imajo za nelegitimnega, bo težko v takih razmerah stabilen. In obratno: stabilen sistem je težko štet za nelegitimnega. Če je zato sistem, v katerega je manjšina vključena, stabilen in ima močno oporo v večini, se bo manjšina težko borila za enakopravnost in verjela, da bo kaj dosegla. Čim bolj pa bo večinski sistem nestabilen in brez močnega soglasja, tem večja bo spodbuda in verjetnost za manjšino, da si izbere drugačen, bolj enakopraven položaj.

Seveda so možne tudi druge, stranske rešitve, kot je npr. umik v manjšinski geto. Toda ta rešitev se zdi avtorju zelo šibka. Ne le zato, ker se tako doseže le krhko ravnotežje in ne pride do spreminjanja odnosov med večino in manjšino, ampak tudi zato, ker predolga izpostavljenost preziranju do lastne skupnosti nujno privede do dvomov o njeni vrednosti tudi med njenimi pripadniki. Tu so, po Tajfelu in drugih avtorjih, na katere se naslanja, kali tistega sovraštva do lastne skupnosti, ki je pri nas znano z izrazom »janičarstvo«. Kot dokaz o moči te težnje navaja avtor številne psihološke poskuse, izvedene v raznih skupinah manjšinskih otrok, ki so pokazali, da se taki otroci raje identificirajo s pripadniki večine kot pa z lastno skupnostjo.

Manjšina, ki sprejme (tudi postopno) podobo, ki si jo je o njej zgradila zatirajoča večina, je obsojen (po Tajfalu) na psihološki in družbeni razkroj. Ista usoda čaka tudi vse ostale skupnosti, ki niso sposobne zgraditi lastnega sistema vrednot (tradicije, jezika, simbola) in lastnega družbenega sistema. Brez teh dveh orožij je nujno, da večinsko pogojevanje predre šibko manjšinsko obrambo in jo začne porivati v asimilacijo.

Avtor razčleni in opiše štiri tipe asimilacije: 1. ko ni omejitev za družbeni vzpon pripadnikov manjše skupnosti; 2. ko ovire obstajajo in jih pripadniki manjšin naskakujejo s svojo prvo identiteto; 3. ko asimilacija sploh ni dopuščena in jo morajo manjšinci opravljati »skriva«, ter končno asimilacija, ki ni odtujevanje, ampak dosežena enakopravnost ob ohranjanju lastne različnosti.

Ta zadnja varianta, ki jo avtor označuje kot »družbeno tekmovalnost« pomeni, da se skupnost ne odpoveduje svojim značilnostim, ampak da skuša »od znotraj« preoblikovati sistem vrednot večine. Drugače povedano: manjšina skuša vsiliti večini »legitimacijo« lastnih teženj in premagati družbeno napetost, ki se ob tem nujno razvije. Kako se to doseže? Avtor daje močan poudarek pristopu, ki ga imenuje »družbena ustvarjalnost«.

(1) H. Tajfel, *Gruppi e categorie sociali: Il Mulino*, 1982, pogl. VI, str. 463-514.

Industrija v novi evropski stvarnosti

Majhna podjetja, ki so steber gospodarstva v Italiji in tudi v nekaterih drugih evropskih državah, zaskrbljeno gledajo na poenotenje evropskega trga v letu 1992. Skupno tržišče bo namreč bolj ugodno za velika podjetja in večnacionalne družbe, ki so tega že vajene. Moč majhnih podjetij je v hitrem prilagajanju različnim situacijam tudi v kriznih obdobjih, to pa menda ne bo dovolj za učinkovito delovanje na skupnem evropskem trgu.

Temu vprašanju je namenjen mednarodni posvet, ki bo jutri in v petek v Vili Manin v Passarianu. Posvet pri-

reja Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj OECD, videmska Trgovinska zbornica ter deželna finančna družba Friulia. Naslov dvodnevnega srečanja je Poenotenje tržišč in tehnološke spremembe z ozirom na majhna podjetja in nova delovna mesta.

Ekonomisti, politiki, raziskovalci in podjetniki bodo ob analizi sedanjega stanja skušali nakazati tudi smernice in konkretne rešitve za premostitev težav. Tako OECD kakor italijanski gospodarstveniki menijo, da je pogoj za rešitev problema ustanovitev med-

narodnega študijskega središča za majhna podjetja. Tak center bi posredoval vse servisne službe in podatke, do katerih majhna podjetja pridejo le z veliko težavo. Govorniki bodo analizirali različne možne gospodarske scenarije po letu 1992.

Posvet bo razdeljen na štiri glavne teme: Izziv skupnega mednarodnega tržišča in majhna podjetja ter Finančne inovacije in ustanovitev novih podjetij (jutri) ter Nove tehnologije in širjenje inovacij in Globalizacija malih podjetij (v petek).

ALEŠ WALTRITSCH

Predavanje prof. Ringla v Dobrli vasi

Dvojezičnost nujna

»Menim, da je za dvojezično ozemlje absolutno potrebno, da pripadniki obeh narodnih skupnosti poznajo oba jezika, Slovenci nemško in nemško govoreči Avstrijci slovensko. Kajti, kako bomo sicer premagali sovraštvo, če ne s pogovorom.« Tako je razmišljal univerzitetni profesor dr. Erwin Ringel v avli glavne šole v Dobrli vasi, kjer je bil gost Dobrobrskih novic. Govoril je o »avstrijski duši v spominskem letu 1938-1988« in se pri tem dotaknil tudi takomenovnega pedagoškega modela in dejal, da ob njem zardeva od sramu. Pedagoški model sicer predstavljajo kot znanstveni dosežek, čeprav so ga pripravili in izvedli iz političnih razlogov. Nadalje so sklenili, da ga uresničijo, ne da bi na kakršenkoli način upoštevali mnenje prizadete narodne skupnosti, je dejal Ringel.

V svojih izvajanjih o »avstrijski duši v spominskem letu 1938-1988« je dr. Erwin Ringel kot preživelja priča iz leta 1938 - takrat je bil 17-letni dijak - navedel usodo 15 Židov, ki so nenadoma izgini iz razporeda. Takrat, je menil, bi bila dolžnost vseh ostalih v razredu, da bi se bili zoperstali. Tega nihče ni storil, posledice poslušnosti so znane. Danes hočejo na Koroškem med nemško in slovensko govoreče Avstrijce postaviti pregrado. Vtis je, kot da bi slovensko govoreči človek dobil nevarno nalezljivo bolezen, s katero bi lahko okužil druge ljudi. To pa je zelo nevaren alarmni signal.

»Pedagoški model«, tako je v diskusiji, ki jo je vodil dr. Reginald Vospersnik, menil dr. Ringel, pomeni kapitulacijo strank pred Haiderjem. V deželi, kjer je merodajno tudi škofovo stališče, on, Reigel do danes pogrša njegovo jasno stališče. Brez tega tudi trud katoliških mladinskih organizacij nima prave teže.

V svojih razmišljanjih je dr. Ringel govoril o »sanaciji duše« in o duševnih razvalinah iz nacistične dobe. Za vsako državo pa, v kateri ni več nacističnih usledin, bi morala biti prisotnost manjšine pravi blagor. V tej manjšini se zrcali novo, očisto razmerje, kar pomeni prizadevanja za manjšino v takšni meri, da v tej deželi lahko skupno živi z večino. To je naloga, s katero lahko država dokaže, da se je otrsela razvalin preteklosti.

M. P.

■ **ČEDAD** — Po več kot sedemdesetih letih je nadzorništvo za spomeniško varstvo Furlanije-Juljske krajine vrnilo Čedadu sedem stenskih preprog, ki so bile doslej shranjene v Benetkah. V Benetke so preproge prenesli leta 1917 po prodoru avstrijskih čet pri Kobaridu. Odtlej so stenske preproge ostale v mestu na otokih, ker v Čedadu ni bilo primerne razstavnega prostora. Prizori na stenskih preprogah so bili preveč posvetni, da bi jih razstavili v cerkvi, čedajski muzej pa ni imel primerne sedeže. Sedaj pa bodo umetnine razstavljene v obnovljenem sedežu arheološkega muzeja

Slovenski študentje pri ZSO in NSKS

Predstavitveni obiski novega odbora Kluba slovenskih študentov na Dunaju pri osrednjih političnih organizacij so postali že tradicionalni. Letos sta bili v ospredju razgovorov vprašanja razvoja šolskega vprašanja in morebitnega vstopa koroških Slovencev v sosvet. Za ZSO sta predstavniki dunajskih študentov sprejela tajnik dr. Marjan Sturm in glavni urednik Slovenskega vestnika Ivan Lukan. Sturm je v svojih izvajanjih poudaril predvsem potrebo po določenem boju proti »pedagoškemu modelu«. Stališče ZSO do vprašanja sosvetov pa je slej ko prej zelo zadržano; na krajevnih sestankih ZSO se je izkazalo, da v trenutni situaciji tudi večina ljudi na podeželju odklanja vstop v sosvet.

Na sedežu NSKS pa so dunajske študente sprejeli predsednik dr. Matvež Grilc, tajnik Hubert Mikel ter državni poslanec Karel Smolle. NSKS se je bolj ali manj že sprijaznil z dejstvom, da bo v prihodnjem letu uveden »pedagoški model«. Smolle je dejal, da se model tudi po zasedanjih parlamentarne pododbora ne bo kaj bistveno spremenil. NSKS je za vstop v sosvet in kaže, da čaka le še na ZSO, da bi skupno skotila na voz, ki se naj bi čimprej odpelel v menda tako pomemben sosvet na Dunaju.

Predstavniki KSŠŠ/D so osrednji organizaciji pozvali k enotnosti in kritizirali oba tednika, da zapravljata preveč prostora za nepotrebno medsebojno polemiziranje. Kritizirali pa so tudi obe organizaciji, da sta naredili premalo za rešitev šolskega vprašanja.

ZBORNICA ZA TRGOVINO INDUSTRIJO OBRTNIŠTVO KMETIJSTVO

fiERE GORIZIA GORIŠKI SEJMI

espomego

XVIII. MEDNARODNI GORIŠKI SEJEM

30. april - 8. maj 1988

TAJNIŠTVO: tel. 0481/22177-22233 DIREKCIJA: tel. 0481/520430

Ob udeležbi ministra za trgovinsko mornarico Zavarovalnica SASA praznuje 65 let uspešnega delovanja

Tržaška javna zavarovalna družba SASA (Società Anonima di Sicurtà fra Armatori) je včeraj praznovala 65-letnico ustanovitve, ob tej priložnosti pa se je tudi preselila v nove prostore v palači Sartori na tržaškem nabrežju. Te dvojne slovesnosti so se udeležile vidne osebnosti iz tržaških gospodarstev, finančnih in političnih krogov, nekateri veleposlaniki, častni gost pa je bil minister za trgovinsko mornarico Giovanni Prandini. Evropski parlament sta zastopala poslanec Rossetti in član izvršnega odbora ES Giro. Stevilne udeležence je pozdravil predsednik družbe SASA senator Angelo Bernassola.

Predsednik Bernassola je na kratko orisal zgodovino zavarovalnice, ki je nastala na pobudo skupine dalmatinskih ladjarjev že leta 1919, se pravi v času, ko je bila plovba v neposredni bližini kopnega nevarnejša od plovbe na odprtem morju. V tistem času namreč obrežja niso bila razsvetljena, le malokje so stali svetilniki, zato pa so bile nesreče na morju številne. Da bi nekako zavarovali svoje imetje — ladje, so ladjarji sklenili, da ustanovijo poseben sklad, iz katerega bi črpali sredstva za popravila in poravnane škoda. Uradno pa so zavarovalnico SASA ustanovili leta 1923. Od takrat se družba stalno razvija, svojo dejav-

nost je razširila tudi zunaj državnih meja, saj ima svoje predstavništvo tudi v Argentini, medtem ko že več let uspešno posluje v Londonu in Hamburgu. Doslej ni niti enkrat zaključila obračunov z izgubo, prav zato pa je njeno vodstvo lani sklenilo, da poveča glavnico. Samo v preteklem letu se je obseg prometa povečal za več kot 16 odstotkov in dosegel skoraj 25 mili-

jard lir. Med delničarji zavarovalnice SASA so med drugim tudi finančni družbi Finnare in Fincantieri ter Alitalia. Eno svojih najvišjih zavarovalnih kvot je SASA namenila velikanki Micoperi. Zavarovalnica SASA je tudi neposredno udeležena pri ustanavljanju tržaškega pomorskega in plovne centra IRI, ki bo imel svoje prostore v novi stavbi Tržaškega Lloydja.

Minister za trgovinsko mornarico na Deželi Prandini in Biasutti o Tržaškem Lloydju

Predsednik deželnega odbora Biasutti se je srečal z ministrom za trgovinsko mornarico Giovannijem Prandinijem, ki se je včeraj (kot poročamo v posebnem članku) mudil v Trstu na povabilo zavarovalne družbe SASA. Srečanju so prisostvovali tudi odbor- niki Carbone, Rinaldi in Gonano. Priložnost, ki naj ne bi bila samo vlnudnostna, je Biasutti izkoristil predvsem zato, da je ministru izrazil nezadovoljstvo tržaških političnih in upravnih krogov ob vesti, da ustanova IRI ni imenovala nobenega tržaškega predstavnika v upravni svet Tržaškega Lloydja.

Deželni upravitelji so v pogovoru z ministrom pojasnili, da se na tak način omejuje vpliv Trsta na odločanje celotne pomorske družbe in da bo to brez dvoma kvarno vplivalo na njen nadaljnji razvoj. Prav v Trst se namreč iztekajo vse pomembnejše prometne

vpadnice za prevoz najrazličnejšega blaga, kot sta na primer tovorni avto-terminal pri Kokovem in avtocesta Alpe-Jadran, poleg teh pa sta s Trstom povezani tudi tovorna železniška postaja v Cervinjanu in tabeljska železnica. Za gradnjo vseh teh objektov in infrastrukturo, ki jih zahtevajo, so bile potrebne velike finančne naložbe, sedaj pa grozi nevarnost, da se ves vložen trud izniči prav zaradi neustreznega upravljanja Tržaškega Lloydja. »Tako vodstvo je namreč v nasprotju z zahtevami vlade,« je poudaril Biasutti, »da se okrepi tržaški pomorski sektor in blagovni promet na tem delu Jadranskega morja.« Minister Prandini, ki je s to stvarnostjo dobro seznanjen, je predsedniku Dežele zagotovil, da bo v okviru svojih pristojnosti posegel pri pristojnih telesih tako na vsedrjavni kot na deželni ravni.

V soboto v Dolini uradno odprtje v okviru Majence

32. občinska razstava vin

V okviru tradicionalne majence bodo v soboto ob 18. uri v Dolini, na Trgu padlih za svobodo, slovesno odprli 32. občinsko razstavo vin, ki jo prireja tamkajšnja občinska uprava. Odprtju in podelitvi nagrad zaslužnim vinogradnikom bo sledilo srečanje s predstavniki družbenega življenja občine.

S tiskovne konference v Kavarni Tommaseo Tudi jazz kot sredstvo za spoznavanje sosedov

Nerganje v zvezi s tržaško kulturo je postalo že običaj, vendar je od časa do časa le treba priznati, da se tudi v tem našem mestu "na robu" nekaj dogaja. Med pobude, ki dajejo Trstu neko sodobnejšo vlogo, spada nedvomno prvi Alpe-Adria Jazz Meeting, ki bo prijetno razmikal in popestril glasbeno življenje v zadnjih dneh maja.

Glavni pobudnik štiridnevnega festivala je Tržaški jazz krožek, z njim pa sodeluje predvsem v organizacijskem smislu skupina Promozioni Italia. Pobuda ima poleg izrazito glasbene še nekaj plati. Seveda se ne more postavljati ob stran festivalom, kot je Umbria jazz, zato pa želi postaviti temelje prav tako važni prireditvi, ki naj bi postala vsakoletna, z drugačnimi značilnostmi in morda celo ambicioznejšimi razsežnostmi, med katere nedvomno spada v prvi vrsti spoznavanje glasbene stvarnosti pri sosedih. V Sloveniji, Avstriji, na Hrvaškem in na Madžarskem živi in deluje kar precej glasbenikov, ki so se že uveljavili v širšem prostoru, pogosto pa jih tu pri nas ne cenimo, ker jih nismo imeli priložnosti поблиže spoznati. Druga prijetna značilnost tega mitinga je, da se bo za štiri dni — od 18. do 21. maja — "nekaj" dogajalo v raznih prostorih in ob raznih urah. Skratka, jazz glasba bo za štiri dni zagospodarila v gledališču Rossetti, na Gradu sv. Justa, v diskli Mandracchio, Tor Cucherna, Vertigo (doslej Funny), v dvorani krožka Gruppo 55 in v kavarni Tommaseo. Koncerti se bodo začeli kot običajno ob 21. uri, nadaljevali pa se bodo pozno v noč v raznih dvoranah.

Spored festivala bo morda doživel še kake manjše spremembe, vsekakor ponuja program nekateri zelo znana imena glasbenikov. Na otvoritvenem večeru (v sredo, 18. maja) v klubu Mandracchio bo tako nastopala znana ljubljanska skupina Green Town Jazz Band, ki izvaja tradicionalni jazz, ob

njej pa znani pozavnist Marcello Rosa. Isti večer, sicer kasneje, bodo v Tor Cucherna Music Club nastopali pianist Roberto Magris, bobnar Gabriele Centis in saksofonist Nevio Zannotto. Naslednji večer (v četrtek, 19. maja) bo v gledališču Rossetti nastopala Big Band RTV Ljubljana, ob njej pa pozavnist Marcello Rosa, saksofonist Gianni Basso, pozavnist iz Zagreba Duško Gokjović in še ameriška gosta alt saksofonist Bob Mover in pianist Walter Davis jr. Večer se bo podaljšal v dolgo glasbeno noč z jam sessionom v Tor Cucherni. Tradicionalni jazz bo spet na voljo ljubiteljem v petek zvečer v klubu Vertigo s koncertom avstrijskega pozavnista Oscarja Kleina in skupine Lina Patruna. Sobotno dogajanje bo zasedlo dvorišče na Gradu sv. Justa, kjer bo na vrsti nekoliko neobičajen koncert brez odra in jasne ločnice med občinstvom in nastopajočimi s skupina Ocho Rios, z madžarskimi glasbeniki in z bandom Fabio Mini Group, ki ga sestavljajo tržaški in furlanski glasbeniki. V Tor Cucherni se bodo zvečer predstavili občinstvu Steve Gut, Peter Mikelič, skupina Oberleitner, Kvartet iz Gradca (ki ga sestavljajo štirje avstrijski in en jugoslovanski glasbenik) in predstavnik glasbene stare garde v Trstu Franco Vallisneri.

Pobudo bosta dopolnjevali dve okrogli mizi: prva bo v kavarni Tommaseo v četrtek, 19. maja, na temo Jazz in obmejna področja (vodil jo bo Adriano Mazzeletti), druga pa dan kasneje na sedežu krožka Gruppo 55 (v Ul. Carli), ki se je bodo udeležili domači in tuji glasbeniki (vodil jo bo Gabriele Centis).

Da ne bo pričakovanje tega prvega jazz festivala v Trstu preneštrpno, bo poskrbel veliki temnopolti ameriški trobentar Dizzy Gillespie, ki bo nastopil prihodnji ponedeljek v gledališču Rossetti. Navdušenci jazza se letos prav res ne morejo pritoževati! (nak)

Kaj bo ostalo od nekdanjega Narodnega doma po preureditvi?

Vse, kar bo ostalo od bivšega slovenskega Narodnega doma — nekdanjega hrama slovenske kulture in gospodarstva v Trstu — so le zunanji zidovi z motivom svetlih in temnih opek, kamniti grb nad glavnim vodom, notranja stopnišča, ki so obložena s črno-belimi ploščicami in zavarovana s kovano železno ograjo, ter z rdečim marmorjem obložene stene na stopnišču. Urad za spomeniško varstvo je namreč prepovedal vsako spremembo na teh zadnjih in edinih ostankih najlepšega doma, ki so ga Slovenci kdaj imeli v Trstu. V požaru, ki so ga fašisti podtaknili pred 68 leti, je namreč zgorela vsa notranja oprema in celo leseni tramovi, tako da je ogenj popolnoma uničil notranjo arhitekturo.

Med preureditvenimi deli, ki so jih začeli letošnjega januarja, so prišli na dan še zadnji ostanki tistega silovitega požara, ki je trajal ves teden in ki je upeljal vse najlepše, kar smo premogli Slovenci v Trstu. Med podiranjem sten za ureditev prostornih učilnic, knjižnice in zborne dvorane za potrebe Visoke šole za prevajalce, so delavci odkrili od dima počrnele in

zaradi toplote počene opeke. Prav ta pričevanja so nas spodbudila, da smo obiskali gradbišče na Ul. Filzi, si ogledali ostanke Fabianijeve umetnine in obudili preteklost tega zanemarjenega arhitekturnega spomenika.

Fabianijevo poslopje namreč ni bilo samo simbol gospodarske in družbene rasti Slovencev na tem koncu slovenske zemlje, pač pa tudi pravi arhitekturni spomenik, ki je v sebi združeval najsodobnejša gradbena in estetska načela. Njegova večnamenska vloga (kot je znano, so v Narodnem domu bili hotel, restavracija, kavarna, gledališče, posojilnica in telovadnica) bi se danes predstavljala pravi izziv, a tudi sama tehnična zasnova je bila tedaj kar se da inovativna, kot sta nam razložila arhitekt Dario Clescovich, ki je izdelal načrt za preureditev poslopja, in vodja gradbišča geometer Domenico Prossen (dela ima v zakupu trdka Carena). Racionalna uporaba prostora, razmerja med okni in polnimi stenami, uporaba novega veznega materiala (zmes premoga in cementa) in obrtniška tehnika pričajo o sodobnem pristopu arhitekta, ki je v Trstu zgradil

samo še dve drugi stavbi (na Borznem trgu in Nabrežju Grumula).

Sledovi takega avantgardnega strokovnega pristopa so po požaru povsem izginili. Ko so — najprej konec 20. let, nato pa v 30. letih — v poslopju urejali hotel Regina, so seveda izbrisali vsako sled ne le slovenske prisotnosti, pač pa tudi zunanjo obliko in podobo te prisotnosti. V ta namen so pred Narodnim domom zgradili novo stavbo, nobena ustanova pa seveda ni nikoli poskrbela za ohranitev ostankov našega spomenika. Šele sedaj, ko je Univerza v Trstu odkupila stavbo od Dežele FJK (ki jo je svojčas odkupila od lastnikov hotela Regina) in po osebnih prizadevanjih arhitekta Clescovicha, je Urad za spomeniško varstvo odredil zaščito notranje arhitekture. Sicer pa je prihodnost te znamenite, a za večino Tržčanov neznane in pozabljene stavbe, vsa v znamenju njene nove vloge. Trifasadno stavbo bodo povsem preuredili, čeprav je Clescovich, ki je kot študent poznal mojstra Maxa Fabianija, skušal v čim večji meri spoštovati arhitektov načrt. V dveh krilih poslopja (na ulicah Filzi in Geppa) bodo učilnice, knjižnica in uradi, v tretjem (na Ul. Galatti) pa bodo v drugi fazi uredili bivališča za študente. Kjer je včasih bilo gledališče (na sedanjem dvorišču), bi morala biti velika zborna dvorana. V zadnjem nadstropju, kjer je tudi obširna terasa, pa bodo uredili majhno menzo.

Študentje Visoke šole bodo torej dobili nov primeren sedež, upati pa je, da se bo v tem novem hramu izobraževanja ohranil spomin (vsaj s kakim napisom) na preteklost in slovensko kulturo. To je tudi želja samega arhitekta Clescovicha: »Ohraniti je treba arhitekturni spomenik kot tak, a tudi spomin na tisti mračni del naše bližnje preteklosti, ki je povzročil toliko gorka,« nam je dejal. Upravni odbor Univerze se je že izrekel za postavitev spominske table, dokončno besedo pa bo imel tržaški občinski svet.

BARBARA GRUDEN

Razprševanje glasov resen problem za našo skupnost

Zadnja številka tržaškega Dela, glasila KPI za slovensko narodno manjšino, objavlja ostro polemičen članek na račun Primorskega dnevnika in njegovega predvolilnega poročanja. Očitno mu nič manj kot to, da manipulira s slovenskimi glasovi. Glavno sredstvo manipulacije pa naj bi bilo v tem, da prikazuje KPI kot stranko, ki naj Slovencev vnaprej zagotovi izvolitve slovenskega predstavnika, in da tudi na tak način prepričuje volivce, naj volijo za kandidate na listah PSI in Slovenske skupnosti.

Taka trditve ne bi veljala niti za zadnjo volilno kampanjo, saj je PD vedno pisal o možnosti izvolitve in o potrebnih glasovih. Za sedanje razprave pa velja še toliko manj, ker je pač netočna in se sklicuje samo na en citat, iztrgan iz celote in konteksta.

Stališče Primorskega dnevnika je bilo večkrat jasno opredeljeno. Predvsem z dvema sejama izvršnega odbora SKGZ, na katerih je bilo sprejeto jasno stališče proti razprševanju glasov in za njihovo osredotočenje na tri tradicionalne stranke, za katere glasujejo Slovenci.

Ta analiza je bila obširno in podrobno utemeljena z uvodnikom, objavljenim 19. aprila, ki poudarja izreden pomen izvoljenih slovenskih

predstavnikov in podrobneje obravnava možnost izvolitve slovenskih deželnih svetovalcev. S tem v zvezi je rečeno, da obstaja za SSK resna nevarnost, ker je bil njen predstavnik vedno izvoljen z ostanki in na zadnjem mestu. Nato pa uvodnik nadaljuje dobesedno:

»Nekaj podobnega se — prvič — pojavlja na kandidatnih listah KPI; stranka se bo sicer trudila, kot je uradno že zagotovila, za izvolitev Slovencev, toda možno je znižanje skupnega števila izvoljenih, kar pa je odvisno od splošnega trenda, predvsem pa je tudi v KPI postala igra s preferenčnimi glasovi povsem odprta.

Avtomatične, vnaprej zagotovljene izvolitve torej ni več na nobeni kandidatni listi. Potrebni so glasovi, in v konkretnih primerih ne samo glasovi za stranko, temveč tudi preferenčni glasovi, kadar gre za narodnostno mešane stranke in več kandidatov.

Povsem drugačna je logika uvodnika PD, kot je navdihovala polemični zapis tržaškega Dela, objavljen z naslovom »Stara navada železna srajca«. Nobene manipulacije torej ni, temveč poskus resne analize stanja in ustvarjanja perspektiv, da bomo Slovenci lahko izvolili čim boljše, številčno in drugače možno zastopstvo.

Pri tem igrajo seveda glasovi, oddani za KPI, važno vlogo. Volilne prognoze so nekoliko zapletene, vendar pa dokaj jasne.

KPI je na zadnjih deželnih volitvah leta 1983, prejela v tržaškem volilnem okrožju 45.961 glasov in je direktno izvolila tri deželne svetovalce, poleg tega pa je imela pomemben ostanek 5.599 glasov, ker je takrat znašal kvorum za direktno izvolitev enega svetovalca 13.271 glasov.

Na lanskih političnih volitvah pa je KPI v tržaškem volilnem okrožju prejela 40.345 glasov, kar zadostuje za tri neposredno izvoljene deželne svetovalce, toda tokrat že brez ostankov, ker se je izgubilo več kot pet tisoč glasov. Ta rezultat pa je bil dosežen ob nekaterih ugodnih pogojih: na političnih volitvah ni neposredno kandidiral SSK in analize govore, da se je nekaj tisoč glasov prelilo h KPI, ni bilo nekaterih manjših formacij in ni bilo S. Pahorja, P. Parovela in B. Berdona, ki skušajo odvzeti glasove predvsem KPI.

Koliko bo teh glasov, je zelo težko predvideti. Vsekakor pa to predvidevanje utemeljuje našo upravičeno bojazen za tretjega tržaškega izvoljenega deželnega svetovalca na kandidatni listi KPI.

Pred petimi leti so na kandidatni listi KPI v Trstu prejeli izvoljeni svetovalci naslednje številke preferenčnih glasov: Tonel 2.891, Iskra 2.568 in Rossetti 1.642 (prvi neizvoljeni Millo 1.628). Sedaj kandidirajo tajnik stranke Ugo Poli, predstavnica žensk Lusa Perla in predstavnik Slovencev Miloš Budin. Tudi v KPI je postalo vprašanje lanskega tržaškega izid volitev za poslansko zbornico. Zato tudi upravičena skrb za preferenčne glasove.

Nobenih starih navad torej, temveč poskus resne analize in razen tega nobene manipulacije, temveč osveščanje slovenskih volivcev. Ta analiza pa seveda v podobni meri — čeprav specifično — nekoliko drugače — velja tudi za Slovence, ki so bili in za katere upamo, da bodo izvoljeni na kandidatnih listah PSI in SSK. To logiko pa lahko ogrozi že nekaj slovenskih glasov, ki bi se izgubili in ki lahko onemogočijo na primer izvolitev tržaškega slovenskega deželnega svetovalca na listi KPI, kot to izhaja iz zgoraj navedenih podatkov. To pa je vsekakor za celotno slovensko narodnostno skupnost prvenstveni in zelo resen problem.

BOGO SAMS

Sindikavno zborovanje v hotelu Europa se zaključi danes

Nov pristop do javnega sektorja v ospredju kongresa FIOM-CGIL

V hotelu Europa pod Nabrežino se je včeraj pričel dvodnevni pokrajinski kongres sindikata kovinarjev FIOM-CGIL. Po uvodnem delu (kongres sta med drugimi pozdravila tudi predstavnik KPI Bari in nabrežinski župan Brezigar) je osrednji del včerajšnjega popoldneva bil namenjen poročilu pokrajinskega tajnika Riccarda Devescovi, ki je obravnaval tako vsedrjavno kot dopolnilno platformo o zaposlitvi, industrijskem razvoju in o razmerah na delovnih mestih.

Temeljite spremembe v industrijski in gospodarski politiki so v zadnjih desetih letih izločile iz italijanskega industrijskega sektorja skoraj četrtino delovne sile. Že sam podatek narekuje sindikatu kovinarjev — je ugotovil Devescovi — novo strategijo in nov pristop do te problematike. Da bi se izognil čedalje večjemu krčenju delovnih mest, sindikat predlaga, da bi delovni urnik skrčili na 35 ur tedensko, predvidena finančna reforma pa bi morala ustrezneje obravnavati plače odvisnih delavcev, tako da bi se njihova dejanska vrednost povečala sorazmerno z življenjskimi stroški. Ob tem pa je tudi nujno, da delodajalci ovrednotijo (tudi finančno) sposobnost in specializacijo posameznih kategorij delavcev.

Splošna gospodarska kriza in zgrešena industrijska politika se porazno odražata tudi na Tržaškem. Devescovi je ugotovil, da je bil doslej pristop javnih podjetij prej omejevalen kot spodbuden, saj je težil k proizvodnemu preusmerjanju, ne da bi pri tem upošteval specifične probleme in obstoječe objekte. V industriji z državno udeležbo je na Tržaškem v letih od 1981 do 1986 število zaposlenih padlo za 30 odstotkov, medtem ko se je zaposlenost v ostalih industrijskih sektorjih zmanjšala le za 16,6 odstotka. Vzporedno s tem se je zdaljšal seznam brezposelnih in mladih v pričakovju prve zaposlitve. Tudi v obdobju zadnjih dveh let, ko so začele veljati ugodnosti »paketa za Trst«, ni prišlo

do bistvenih izboljšav. V industrijskem sektorju so zabeležili 2,61 odst. manj zaposlenih, brezposelnost pa se je povečala za 9,26 odst. To pa je dokaz, da so finančna sredstva, ki jih javne uprave delijo industrijcem s posebnimi olajšavami, neustrezno izrabljena.

Najbolj kričec primer neustrezne industrijske politike je škedenjska železarna AIT. Po 5 letih dopolnilne blagajne in izgubi 800 delovnih mest tako IRI kot FINSIDER še nista bila sposobna (ali še huje, nista hotela) izdelati konkretnega načrta za preustroj in posodobitev proizvodnje škedenjskega obrata, čeprav bi ob primerni zasebno-javni investiciji lahko obrnil smiselnost svojega obstoja. Tudi v zvezi s centrom za proizvodnjo dizelskih motorjev so se javna podjetja bolj slabo izkazala. Tako še vedno ni dogovora za delno preosnovo industrijske proizvodnje Tovarne velikih motorjev in priključitve proizvodnje dejavnosti Isotte Fraschini, pa čeprav ima ta sektor velike potencialne možnosti. Podobne ugotovitve veljajo nadalje za Fincantieri, ki se je na predloge za ovrednotenje Tržaškega arzenala odzvalo s krčenjem nadaljnjih 245 mest, tako je število zaposlenih v zadnjih treh letih padlo na 808. FIOM zahteva, naj Fincantieri ustanovi oddelek za znanstveno raziskovanje in načrtovanje, ki naj dejavnost TA spodbudi še posebno na področju posebnih gradenj in off-shore. V telekomunikacijskem sektorju je v globoki krizi tovarna IRET. Devescovi je včeraj poudaril, da se je vodstvo podjetja zadnje čase usmerilo v iskanje novih industrijskih možnosti, kar sindikat ocenjuje za pozitivno.

Devescovi se je v svojem poročilu dotaknil tudi drugih industrijskih objektov in njihovih težav, na koncu pa je obravnaval notranje organizacijske probleme in vprašanja o vplivu FIOM-CGIL v tovarnah. Kongres se bo nadaljeval danes s posegi in debato, zaključil pa ga bo član vsedrjavnega vodstva FIOM-CGIL Battistelli.

Zaradi visoke povprečne starosti prebivalstva

Današnji Trst vzorec italijanske družbe leta 2000

Trst lahko nudi izreden pogled v družbo bodočnosti. Pa ne zato, ker bi po gospodarski ali kulturni razvitosti presegal druga mesta, pač pa zato, ker prednjači v eni izmed senčnejših značilnosti razvitejših predelov sveta, in sicer v staranju prebivalstva. To nič kaj zavidljivo značilnost našega mesta namerava tržaška pokrajinska uprava tako rekoč ovrednotiti s tem, da bo 20. in 21. maja priredila v kongresnem centru na Pomorski postaji vsedrjavni posvet, na katerem bodo priznani strokovnjaki preučevali Trst kot »vzorec italijanske družbe v letu 2000«.

Ne bo odveč, če osvežimo spomin na nekatere značilne podatke o tržaškem prebivalstvu. Že popis iz leta 1981 je pokazal, da je 22 odstotkov Tržčanov starih več kot 65. Konec lanskega decembra se je ta odstotek dvignil na 23,4 odstotka. Pristaviti velja, da je danes 30,5 odstotka prebivalcev Trsta starih več kot 60 let, med njimi pa prevladujejo ženske. Približno takšni podatki bodo čez dobrih dvanajst let veljali za vso Italijo. Računajo namreč, da bo leta 2000 kar 13 milijonov italijanskih državljanov prekorajilo 60. leto starosti, 1,7 milijona pa jih bo imelo več kot 80 let. Pri tem velja omeniti, da je prebivalstvo Italije že danes med najstarejšimi na svetu. Po podatkih »World Population Prospects« (»Pregledi svetovnega prebival-

stva«) Organizacije združenih narodov je Italija s 13 odstotki prebivalstva, starega več kot 65 let tretja najstarejša država na svetu. Pred njo sta edinele še ZR Nemčija in Švedska, v katerih ima več kot 65 let 14 oziroma 17 odstotkov prebivalstva.

Bliznji tržaški posvet bo potekal pod pomenljivim naslovom »Trieste chiama Italia« (»Trst kliče Italijo«), na njem pa ne bodo govorili zgolj o demografskih gibanjih, ampak tudi in predvsem o tem, kakšna naj bi bila ureditev družbe s tako starim prebivalstvom. Na študijskem srečanju bodo sodelovali številni strokovnjaki, med njimi nekateri znani raziskovalci rimske univerze La Sapienza, pa tudi razni javni upravitelji, še zlasti župani glavnih mest nekaterih italijanskih pokrajin.

Na posvetu bo prof. Sandro Bernardini z omenjene rimske univerze predstavil izsledke poglobljene sociološke raziskave, ki jo je izvedel v sodelovanju z družbo »Ricerca in-Formazione« v Trstu, Rimu in še nekaterih drugih mestih. Med drugimi udeleženci študijskega srečanja naj omeni mo se predsednika Italijanskega združenja za sociologijo Luciana Gallina in ravnatelja Inštituta za raziskovanje prebivalstva Vsedrjavnega sveta za raziskave (CNR) Antonia Golina.

Včeraj na tržaški radijski postaji

Prisrčno pri snemanju prve radijske oddaje »Mali pevci«

Ob udeležbi številnega občinstva je bilo včeraj popoldne na tržaški radijski postaji snemanje prve od štirih oddaj z naslovom »Mali pevci«, v kateri je nastopilo 19 učencev osnovnih šol s Tržaškega in Goriškega. Pri petju jih je spremljal pianist Aleksander Vodopivec. Gosta prve oddaje sta bila goriška pesnica Ljubka Šorli in igralec SSG Vladimir Jurc. Sceno je pripravil Milan Pasarič, oddaja pa sta povezovala Maja Lapornik in Livio Valentič. Oddaje »Mali pevci« bodo na sporedu vsako nedeljo ob 10. uri, prvi pa bodo poslušalci Radia Trst A lahko prisluhnili že v nedeljo, 8. maja.

Izidi nedeljske loterije v Križu

Na nedeljskem prvomajskem slavlju v Križu so zvečer izžrebali srečke, ki so povezane s prispevki za popravilo vaškega Ljudskega doma. Nagrade so takole porazdeljene: 03157 (potovanje za dve osebi v Moskvo in Leningrad), 11093 (potovanje za dve osebi v Palmo de Mallorco), 10362 (prenosni televizor), 03767 (radioregistrator), 07391 (radio budilka), 04215 (električni brivnik), 04204 (bicikl), 01636 (ura), 04373 (likalnik), 11827 (ležalnik). Lastniki izžrebanih srečk naj se zgledajo pri članih kriške sekcije KPI ali v Ljudskega doma v Križu.

Prispevek Pokrajine Tržaškemu velesjmu

Tržaška pokrajinska uprava je nakazala prispevek 50 milijonov lir Tržaškemu velesjmu za tekoče leto. Pokrajina je namreč med ustanovnimi člani te ustanove, ki je natanko pred 40 leti dobila javno pravni status, čeprav je šele leta 1982 bila priznana za »javno gospodarsko ustanovo« v skladu s svojim novim statutom.

Pokrajinska uprava v svojem tiskovnem sporočilu poudarja, da je Tržaškemu velesjmu nakazala omenjeni prispevek, upoštevajoč vlogo, ki bi jo le-ta lahko odigral v prid tržaškega gospodarstva. Gre pa za v dobrih meri neizkoriščeno možnost in prav zato se nameravajo njeni ustanovni člani v kratkem sestati, da bi preučili možnosti njenega preporoda.

Na prvem pomolu zagorel visok kup odpadnega lesa

Včeraj dopoldne je zagorelo na prvem pomolu Starega pristanišča. Plamene, predvsem pa izredno gost dim, ki se je dvigal visoko v nebo, je bilo mogoče videti že od daleč. Ogenj je v trenutku zajel ostanke odpadnega lesa in gasilci so ukrotili plamene šele po štirih urah naporega dela.

Delavci trdijo, da je bil prvi pomol poln odpadnega lesa. Odpadni material so delavci nagrmadili pred skladiščem, nenadoma pa je začel okrog 5 metrov visok kup lesa iz še nepojasnjenih razlogov goreti. Že čez nekaj minut so na prvi pomol pripeli gasilci iz Starega pristanišča s tremi gasilskimi avtomobili in s čolnom za črpanje morske vode. Vodja oddelka Rosset in vodja skupine Andreini sta koordinirala delo osemnajstih mož, ki so po štirih urah dela končno pogasili požar in nato z žerjavom odstranili napol ožgane ostanke lesa in oglje. Ogenj ni povzročil gnotne škode, saj je zgorel le les, ki bi ga bilo treba odpeljati na odpad.

Tvrdka Adria Terimar je pred dvema tednoma na odločitev Pristaniške ustanove začela podirati staro skladišče šte. 22. Prej je bilo prav v tej veliki zgradbi spravljeno pohištvo, spo-

Kraška hiša, Kraška galerija in Kraška ohcet, to so bile tri temeljne postavke v delovanju Zadruga Naš Kras v preteklem obdobju in na pragu dvajsetletnice obstoja zadruga, ki jo ta pomembna ustanova praznuje letos. V te tri temeljne postavke je predsednik zadruga Egon Kraus strnil svoje poročilo na občnem zboru članov, ki je bil v petek, 29. aprila, zvečer v Kraški galeriji.

Iz predsednikovega poročila povzemamo, da se je v lanskem letu zanimanje za Kraško hišo povečalo tako po številu individualnih kot skupinskih obiskov. Odkar je ime Kraške hiše, ki jo predstavljajo kot muzej, vključeno v razne turistične vodiče in podobne publikacije, se večja zlasti število skupin iz Italije, ki izkoristijo ogled jame pri Bričičih tudi za obisk Kraške hiše. Med letom je hišo obiskalo tudi nekaj strokovnih skupin, tako iz Italije kot iz Jugoslavije, vse več pa je individualnih obiskovalcev iz drugih evropskih držav in celo iz prekomorskih dežel. Za obiskovalce je bila hiša odprta vsako nedeljo, od velike noči do sredine novembra, za izjemne priložnosti pa tudi pozneje. Predsednik Kraus je ob tem izrekel vse priznanje gospema Idi in Anici Škabar za vzorno vzdrževanje hiše.

V Kraški galeriji, kjer je trenutno razstava grafik Marjana Kravosa, sta

bili v pretekli sezoni dve razstavi, galerija pa je bila tudi dana na razpolago učencem za šolsko razstavo in Slovenskemu deželnemu gospodarskemu združenju za razstavo domače obrti, hiša z galerijo vred pa je bila posojena tudi za snemanje nekega filma. Sam galerijski prostor bo potreben manjših popravil zaradi dotrajanosti strehe in talne obloge.

Kraška ohcet, ki je bila lani že trinajsta, je konec avgusta v štirih prireditvenih dneh privabila skoraj rekordno število obiskovalcev, ki jih je bilo več kot 10 tisoč, od teh dobra polovica na sam dan ohceti. Posebej pa je treba poudariti, da je bilo v svatovskem sprevodu več kot 200 narodnih noš, kar samo potrjuje nov razcvet zanimanja za ohranitev tega narodnega bogastva na našem tržaškem Krasu. V tej zvezi velja še omeniti, da je zadruga sodelovala s sprevodom narodnih noš pri snemanju filma »La coscienza di Zenò«, ki so ga pred dnevi predvajali po italijanski televiziji. Velike zasluge za prodoren uspeh Kraške ohceti so tudi tiskar imeli domačini in domača društva iz republiške občine, za kar jim je predsednik Kraus izrekel toplo zahvalo.

Predsednikovo poročilo sta dopolnila še blagajniško poročilo, ki ga je podal dr. Drago Gantar, in poročilo nadzornega odbora, ki ga je podal dr. Mitja Bitežnik.

Avto v avtobus pod Kontovelom

Sinoči okrog 19. ure je na Furlanski cesti pod Kontovelom avtomobil čelno trčil v avtobus. V trčenju je nastala velika gmotna škoda, saj je bil avtomobil vsaj na videz le še za odpad, pa tudi prednji del avtobusa je bil grdo zdelan; k sreči pa ni bilo hušjih posledic na ljudeh: edinole voznika avtomobila je utrpela več udarcev in ran, zaradi katerih se bo morala zdraviti kakih 30 dni v katinarni bolnišnici.

Ranjenka je 38-letna uradnica Sere Zappi, stanujoča v Ul. Conti 24 v Trstu. S svojim mini metrom se je vozila iz Kontovele proti Trstu, ko jo je nedaleč od dacija pri hišni številki 532 zaneslo na levo stran cestišča. Prav takrat pa je iz nasprotne smeri prihajal avtobus podjetja ACT številka 42. Upravljal ga je 52-letni Luigi Marincich iz Križa 549, na njem pa je bilo kakih 30 potnikov. Voznik avtobusa se ni mogel izogniti trčenju, saj je cesta dokaj ozka.

Na kraj nesreče je prihitel rešilec Rdečega križa, ki je ranjenko prepeljal v bolnišnico. Še prej pa so bili na kraju nabrežinski karabinjerji, ki so opravili redne izvide. Zakaj je prišlo do nesreče, še ni povsem jasno. Upoštevati je vsekakor treba, da je bila cesta mokra, saj je pršil dež. Po drugi strani pa zdravniki ne izključujejo, da je Zappijev pred nesrečo obšla slabost. Zdraviti se bo morala zaradi ran, ki jih je utrpela predvsem po obrazu, lažje poškodbe pa je zadobila tudi na desni nogi.

Zaradi nesreče je promet na Furlanski cesti bil za krajši čas prekinjen.

Ob še ranem spominu izgube preljubne žene je dne 2. maja preminil

Angel Zuban

Pogreb bo jutri, 5. t. m., ob 11. uri iz nabrežinske mrtvašnice v barkovljanjsko cerkev ter na sopoče pokopališče.

Žalostno vest sporočajo hčerki Anči in Marija z možema, vnuka Albertina in Savino z družinama, brat Ninko, sestra Pina, nečaki in drugo sorodstvo.

Trst, Longlville, Edmonton, 4. maja 1988

Po dolgem trpljenju nas je zapustila naša draga

Giovanna Pischianz

Pogreb bo jutri, 5. t. m., ob 9. uri iz mrtvašnice glavne bolnišnice na pokopališče pri Sv. Ani.

Žalostno vest sporočajo svakinja in nečaki.

Trst, 4. maja 1988

Resne priprave v devinsko-nabrežinski občini

Tudi izviri Timave v seznam svetovnih naravnih spomenikov

Na sestanku, ki je bil pretekli petek v Devinu, je bil prvič obravnavan postopek za vpis izvirov Timave med svetovne naravne spomenike, ki jih štiti UNESCO. Sestanka se je namreč udeležil glavni tajnik Mednarodnega združenja za raziskovanje jam ter član UNESCO prof. Trimmel, ki je s številnimi tržaškimi izvedenci obravnaval ta predmet. Prisotni so bili tudi prof. Forti, predsednik Komisije za jame; prof. Mozzetti, hidro-geološki raziskovalec Krasa in Timave; g. Zorn predstavnik službe za jamarsko pomoč pri Italijanskem speleološkem združenju; dr. Rossi, predsednik glavne komisije za speleologijo gorskega kluba CAI; prof. Cucchi, podpredsednik Italijanske družbe za jamoslovje; ing. Rocco, ravnatelj za vodo in plin pri podjetju ACEGA; dr. Gemit, odgovorni izvedenec kemijskega laboratorija pri podjetju ACEGA. Tržaško Nadzorništvo za spomeniško varstvo sta predstavljala dr. Scotti in arh. Caputo. Za Občino Devin-Nabrežina sta se sestanka udeležila župan Brezigar in odbornik za okolje dr. Certo; prisotna sta bila tudi odbornik za okolje pri tržaški pokrajinski upravi Dini ter direktor turistične ustanove De Gavardo, ki je nadomešča predsednika Barisone. Končno je treba dodati še rektorja Zavoda združenega sveta prof.

Sutcliffe, ki je dal na razpolago potrebne prostore. Številni udeleženci so se spoprijeli z dvema vidikoma, in sicer z upravnim in z znanstvenim. Odbornik Certo je obširno predstavil načrte za ovrednotenje in ureditev območja pri izviri Timave, ki so bili izdelani na osnovi državnega zakona št. 39/86 in ki ne predvidevajo nobenih gradbenih del. Z znanstvenega vidika je bila potrjena posebnost tega kraškega pojava, iz česar izhaja prizadevanje, da bi Timavo vključili v svetovno naravno dediščino. Tudi g. Debevec, predstavnik Škocjanskih jam ter predsednik Turistične organizacije Portorož, je zagotovil svojo pomoč pri teh prizadevanjih. Pred kratkim je mednarodna organizacija UNESCO uvrstila Škocjanske jame, kjer Timava ponikne, v spisek spomenikov svetovne naravne in kulturne dediščine. Po srečanju so si udeleženci ogledali območje ob izviri Timave in prišli do skupnega zaključka, da bo potrebno organizirati mednarodni seminar in tiskati posebno znanstveno publikacijo, ki jo bodo skupaj s predlogom odposlali odboru organizacije UNESCO. Upravne posle te pobude bo koordiniral odbornik Certo, za znanstveno plat pa bo skrbel prof. Forti.

Novo iz zgoniške občine

V Repniču bodo sredi maja predali namenu vaško hišo

Pretekli petek so imeli župan zgoniške občine Miloš Budin in odborniki v Repniču javni sestanek z vaščani, na katerem so se dogovorili, da bodo 15. maja s kratko slovesnostjo predali namenu vaško hišo, ki jo je uprava kupila in preuredila prav v središču vasi. Nov objekt bo služil domačinom za družbeno delovanje, za razne prireditve in sestanke, ki so doslej morali potekati v gostilni. Slovesnost ob odprtju je napovedana za 11. uro in po nagovoru župana bo nastopil mešani pevski zbor Rdeča zvezda iz Saleža, v dvorani pa bodo odprli razstavo starih razglednic. Na sestanku je na izrecna vprašanja tekla beseda tudi o kamnolomu nad vasjo, o čiščenju in asfaltiranju cest ter o načrtih za postavitev vaškega spomenika padlim borcem v NOB.

Kar zadeva področje javnih posegov, so stekla dela, ki jih je občina dala v zakup za razširitev in asfaltiranje makadamske ceste pri Zagradcu. Dokončna realizacija je predvidena v dobrih dveh mesecih. V teku so tudi dela za dokončno ureditev občinske knjižnice v Saležu.

Prihodno nedeljo bo ob 11. uri pred spomenikom v Zgoniku proslava osvoboditve, ki jo poleg uprave prireja sekcija VZPI-ANPI, KD Rdeča zvezda in ŠK Kras ter krajevne šole. Poleg govora bo na programu nastop učencev vseh šol, mešanega pevskega zbora Rdeča zvezda iz Saleža in godbe na pihala s Proseka. Na predvečer pa bo ob 20. uri pohod okoli spomenikov v zgoniški občini.

V mali dvorani športno-kulturnega središča v Zgoniku bodo 20. maja odprli razstavo šestnajstih idejnih projektov za ureditev vinskega centra v Zgoniku. Ob tej priložnosti bodo izdali tudi poseben katalog s podrobnim opisom posameznih izdelkov.

In končno naj omenimo, da so v polnem teku priprave na 24. občinsko razstavo vin, ki bo od 27. do 29. maja. (B. S.)

Jezuit Marko Rupnik gost v DSI

O bistvu ruske religije

Zanimanje obiskovalcev Društva slovenskih izobražencev je v ponedeljek pritegnil jezuit dr. Marko Rupnik, ki je poslušalce seznanil z najznačilnejšimi potezami ruske krščanske duhovnosti. To obširno področje predstavlja za naš zahodni svet pravo neznanje, čeprav je v zadnjih letih znatno naraslo zanimanje za pravoslavno religijo. Italijanske tiskarne so že nekajkrat ponatisnile dela ruskih teologov in to s precejšnjim uspehom, saj so knjige kaj kmalu izginile s polic. Podobno se dogaja v vseh evropskih državah. Najuspešnejši in najbolj znan je prav gotovo teolog in pesnik Solovjov, ki so ga nekateri vzhodni misleci primerjali s Tomažem Akvinskim.

Marko Rupnik je nanizal nekaj zgodovinskih podatkov o začetkih krščanstva, od leta 987, ko so se vladni

krogi za časa princa Vladimira prostovoljno odločili, da sprejmejo »vero Grkov«. Ruska pravoslavna cerkev pa se je zaradi prirojenega nezaupljivosti ga značaja svojih ljudi kaj kmalu oddaljila od grške. Rupnik je povedal, da je v Rusiji veliko samostanov, ki jih tudi šeststo ali sedemsto let ni obiskal tujec. Prav zato je ta vera pravoslavne religije toliko bolj pristna, saj se je razvijala brez tujih vplivov.

Rusko krščanstvo je zakoličila meniška duhovnost. Menih predstavlja za ruske teologe svečo človeštva. Končni cilj, ki naj bi ga dosegel vsak vernik, je »čisto srce«. Ta pojem vzvema v ruski teologiji najpomembnejšo vlogo. »Srce« pomeni čelaga, nerazčlenjenega človeka. Že iz teh besed je razvidno, kako je ta dogma bistveno različna od zahodnega racionalizma, ki gleda na človeka sektorialno, pozablja pa nanj kot na celoto.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

Gostuje SNG DRAMA Maribor

THORNTON WILDER

ŽENITNA MEŠETARKA

(Farsa v štirih dejanjih)

Sodeluje Stane Starešinič

Jutri, 5. maja, ob 16.30 abonma red H in I
v petek, 6. maja, ob 20.30 abonma red A in D
v soboto, 7. maja, ob 20.30 abonma red B, E in F
v nedeljo, 8. maja, ob 16. uri abonma red C in G

NARODNA IN ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA Odsek za slovenski jezik INŠTITUT ZA SLOVANSKO FILOLOGIJO

vabita na predavanje:

Tone Pretnar

PREŠERNOV VERZ

Filozofska fakulteta v Trstu, Ul. Università 7
Jutri, 5. t. m., ob 16. uri

NARODNA IN ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA Odsek za zgodovino

vabi na predavanje:

Andrej Pleterski STAROSLOVENSKA NASELITEV (na primeru Bleda)

Jutri, 5. t. m., ob 20.30
Trst, Gregorčičeva dvorana, Ul. sv. Frančiška 20.
Predavanje bo z dia posnetki.

kino

ARISTON - 16.00, 22.00 Misfatto bianco, dram., VB; r. M. Radford; i. G. Scacchi, J. Hurt, G. Chaplin.

NAZIONALE IV - 16.30, 22.15 Domani accadrà, pust., It. 1987, r. D. Luchetti; i. P. Hendel, G. Guidelli.

EXCELSIOR II - 18.30, 21.45 L'insostenibile leggerezza dell'essere, dram., ZDA; r. Philip Kaufman; i. Daniel Day Lewis, Lena Olin.

EXCELSIOR I - 18.15, 22.15 Stregata dalla luna, dram., ZDA 1987, r. Norman Jewison, i. Cher.

NAZIONALE II - 16.30, 22.00 Fuga dal futuro, fant., r. J. Kaplan, i. M. Broderick.

NAZIONALE I - 16.00, 22.00 Amore e musica, i. C. Lambert.

FENICE - 18.15, 22.15 La storia fantastica, kom., ZDA 1987, r. B. Reiner.

GRATTACIELO - 16.15, 22.00 L'ultimo imperatore, dram., It./ZDA 1987, 203; r. Bernardo Bertolucci; i. John Lone, Joan Chen.

MIGNON - 16.30, 22.15 Tre scapoli e un bebè, kom., ZDA 1988; r. L. Nimoy; i. T. Selleck, S. Guttenberg, T. Danson.

EDEN - 15.30, 20.00 Sex drive, porn., □□.

NAZIONALE III - 16.30, 22.15 Una ragazza molto viziosa, porn., □□.

VITTORIO VENETO - 16.00, 22.15 Penombra, □□.

CAPITOL - 16.30 19.00, 21.45 L'impero del sole, pust., ZDA 1987; r. S. Spielberg; i. J. Malkovich, M. Richardson.

LUMIERE FICE - 17.00, 22.00 La rivincita dei Nerds 2, kom., ZDA 1987; r. J. Roth; i. R. Carradine, T. Busfield.

ALCIONE - 16.00, 22.10 A 30 secondi dalla fine, akc., ZDA 1985; r. Andrei Konchalovsky; i. Jon Voight, Eric Roberts.

RADIO - 15.30, 21.30 Le sexy infermiere del settimo battaglione, porn., □□.

Prepovedano mladini pod 14. letom □ - 18. letom □□

koncerti

Rossetti

Pri osrednji blagajni v Pasaži Protti so v prodaji vstopnice za koncert DIZZYJA GILLESPIEJA, ki bo v ponedeljek, 9. maja, v gledališču Rossetti.

Tržaška pokrajina - Združenje Continuum Musicale

Drugi koncert ciklusa Glasba 20. stoletja bo na sporedu v ponedeljek, 9. maja, ob 20.30 v veliki dvorani Krožka za kulturo in umetnost, Ul. S. Carlo 2. Nastopil bo Ex Novo Ensemble iz Benetk. Vstop prost.

Verdi

Pri blagajni gledališča so še danes v teku vpisovanja novih in obnove starih abonmajev za simfonično komorno sezono.

V soboto, 7. maja, ob 18.00 bo na sporedu koncert komornega orkestra Gledališča Verdi, ki ga vodi Severino Zannerini. Izvajali bodo skladbe Vivaldija in Čajkovskega. Abonmaji po znižani ceni za študente, upokojece in podjetja so na razpolago pri blagajni gledališča.

Openski glasbeni večeri: MPZ Primo-rec-Tabor v sodelovanju s SKD Tabor - Opčine vabi na koncert MPZ Accademia musicale universitaria iz Trsta, ki bo v nedeljo, 8. t. m., ob 18. uri v cerkvi sv. Jerneja na Opčinah. Vstop prost.

Il Posto delle Fragole

Jutri ob 20.30 bo v parku bivše umobolnice pri Sv. Ivanu koncert ansambla Trio-Crio.

včeraj - danes

Danes, SREDA, 4. maja 1988
CVETKO

Sonce vzide ob 5.48 in zatone ob 20.16 - Dolžina dneva 14.28 - Luna vzide ob 23.45 in zatone ob 6.44.

Jutri, ČETRTEK, 5. maja 1988
ANGEL

PLIMOVANJE DANES: ob 5.38 najnižja -61 cm, ob 12.10 najvišja 24 cm, ob 17.08 najnižja -12 cm, ob 23.07 najvišja 48 cm.

VREME VČERAJ: temperatura zraka 17 stopinj, zračni tlak 1012,8 mb narašča, veter 8 km na uro jugovzhodnik, vlaga 83-odstotna, v jutranjih urah je padlo 0,2 mm dežja, nebo oblačno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 14,3 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Francesca Vinci, Paolo Milano, Giulio Berri-Subbi.

UMRLI SO: 90-letna Carla Millo, 74-letni Ernesto Elleri, 56-letni Francesco Cuda, 87-letni Nicolò Cattonar, 82-letna Nella Martignano, 89-letna Maria Annunziata Longo-Elia, 97-letna Antonia Gobet, 85-letna Maria Premr, 77-letna Narcisa Zidarich, 62-letni Mario Corazza, 86-letna Giovanna Piscanc, 87-letni Ferruccio Parladori.

DNEVNA IN NOČNA

SLUŽBA LEKARN
Od ponedeljka, 2., do sobote, 7. maja 1988

Dnevna služba - od 8.30 do 19.30
Ul. Settefontane 39, Trg Unità 4, Ul. Commerciale 21, Trg XXV. aprila 6 (Nasleje sv. Sergija), Lungomare Venezia 3 (MILJE).

Opčine - Trg Monte Re 3/2 (tel. 213718) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Dnevna služba - od 19.30 do 20.30
Ul. Settefontane 39, Trg Unità 4, Ul. Commerciale 21, Trg XXV. aprila 6 (Nasleje sv. Sergija), Drevored XX. septembra 4, Ul. Bernini 4, Lungomare Venezia 3 (MILJE).

OPČINE - Trg Monte Re 3/2 (tel. 213718) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Nočna služba - od 20.30 do 8.30

Drevored XX. septembra 4, Ul. Bernini 4, Lungomare Venezia 3 (MILJE).

OPČINE - Trg Monte Re 3/2 (213718) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA

Nočna služba od 20. do 8. ure, tel. 7761, predpriznanična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

razstave

V galeriji Minerva (Ul. S. Michele 5) razstavlja do 20. maja slikar LEOS MONTREE.

V TK Galeriji, Ul. sv. Frančiška 20, je odprta grafična razstava EDIJA ŽERJALA - Letni časi.

V Kraški galeriji v Repnu razstavlja grafične liste svojega zadnjega ciklusa MARJAN KRAVOS.

Kulturno-umetniško društvo Prints je pripravilo v restavraciji XX Secolo v Vižjovljah št. 1 (Seslanj) razstavo PODOBE V BEGU slikarja PAOLA PASCUTTA, ki bo odprta do 8. maja. Urnik: od 11. do 15. ter od 17. do 1. ure.

V umetnišni galeriji Nadie Bassanese - Trg Giotti 8/I - bo do 31. maja odprta razstava pod naslovom RONDE, na kateri sodeluje pet slikarjev v naslednjem vrstnem redu: G. VALVASSORI; A. BON - 6. maja ob 17. uri; R. KUSTERLE - 12. maja ob 18.30; O. PAMICI - 20. maja ob 18.30 in F. VECCHIET - 31. maja ob 18.30.

V galeriji Cartesius bodo v soboto, 7. maja, ob 18.30 odprli razstavo slikarke MARIE ANNE LOTESTO.

razna obvestila

Odbor za doraščajočo mladino pri SKGZ in dijaška doma v Trstu in Gorici sporočata, da se nadaljuje vpisovanje za LETOVANJE ZA OTROKE IN MLADINO v Tolminu, Zgornjih Gorjah, Portorožu in na pohod v Julijce in na Triglav od 16. do 20. julija. Informacije in vpisovanje na sedežih SKGZ v Trstu, Ul. sv. Frančiška 20, tel. 744249, in v Gorici, Ul. Malta 2, tel. 84644, od ponedeljka do petka od 9. do 12. ure.

SKD Barkovlje obvešča, da bo jutri, 5. t. m., ob 20.30 odborova seja.

menjalnica

Ameriški dolar	1239.—
Nemška marka	741.—
Francoski frank	217.—
Holandski florint	660.—
Belgijski frank	35.—
Funt šterling	2310.—
Irski šterling	1950.—
Danska krona	190.—
Grška drachma	8,50
Kanadski dolar	990.—

Ul. R. Manna 29

Danes, 4. maja, ob 20. uri v Gallusovi dvorani bo

PREDSTAVITEV PLOŠČE
VIOLINISTA
ČRTOMIRA ŠIŠKOVIČA

Vabljeni!

FRIZERSKI SALON

MAJDA

Proseška ulica 20
na Opčinah

vabi vse prijatelje,
kliente in znance
na otvoritev novih prostorov
danes ob 16. uri.

razne prireditve

KD Ivan Grbec - Škedenj, Ul. di Servola 124, priredi v petek, 6. t. m., ob 20.30 razstavo oblikovanih krušnih loparjev BOGOMILE DOLJAK in koncert kitarista IGORJA STARCA. Vabljeni!

Župnijska skupnost Devin-Štivan, Fantje izpod Grmade in Dekliški zbor Devin vabijo v petek, 6. t. m., ob 21. uri na KONCERT ZBORA HRAST iz Doberdoba v novi cerkvi sv. Ivana v Štivanu.

KD Kraški dom bo imel v petek, 6. t. m., v gosteh opensko dramsko skupino z BESEDO-OPERETO in MPZ TABOR. Kulturni večer bo v Bubičevem domu v Repnu s pričetkom ob 20.30.

mali oglasi

OSMICO je odprl Alojz Kante v Praprotnu št. 18. Toči belo in črno vino.

OSMICO je odprl Renato Pieri v Samatorci št. 1. Toči belo in črno vino.

OSMICO so odprli Čočevi v Doberdobi, Bratuzeva ul. 6. Nudijo vino in domače prigrizke.

OSMICO ima odprto Švara v Trnovci št. 14. Toči belo vino in teran.

OSMICO ima odprto Stano Raubar v Repnu št. 2. Toči črno vino.

OSMICO je odprl v Repnu Emil Purič. Toči belo vino in teran.

OSMICO ima odprto Frandoli v Slivnem št. 25. Toči belo in črno vino.

OSMICO je odprl v Medji vasi Paolo Ferfolja. Toči belo in črno vino.

PRODAM vespo PX 200, popolnoma preurejen motor, prevoženih komaj 300 km, za 650.000 lir. Tel. 228701 v večernih urah.

PRODAM motor honda CB 400N, potreben morebitnih popravil. Cena po dogovoru. Tel. na št. 228918 ob večernih urah.

PRODAM motor cagiva aletta oro 125, oktober 1985. Tel. 227240.

PRODAM alfa sud, letnik 1987, v dobrem stanju, po ugodni ceni. Tel. 229255 ali 229451.

IŠČEM zazidljivo zemljišče ali hišo z dvoriščem, tudi potrebno popravil, v Boljuncu, Dolini ali bližnji okolici. Tel. na št. 228918 ob večernih urah.

PRILETEN moški želi žensko družbo. Tel. v večernih urah na št. 0481/489530.

16-LETNO DEKLE išče kakršnokoli resno zaposlitev. Tel. na št. 229523 ob večernih urah.

LJUBITELJEM živali podarimo pet lepih muck. Tel. ob uri obedov na št. 200882.

UVOZNO-IZVOZNO podjetje v Gorici išče izkušnega uradnika/co za vodenje upravnog-finančnega sektorja. Ponudbe nasloviti na uredništvo Primorskega dnevnika v Gorici, Ul. XXIV Maggio 1, pod šifro »Izkušeni«.

prispevki

Ob 5. obletnici smrti drage mame Marte Auer in ob 10. obletnici smrti tete Kristine Auer daruje Zorka Auer 50.000 lir za Sklad M. Čuk in 50.000 lir za cerkev v Borštu.

Marta in Jelka darujeta v spomin in ne namesto cvetja na grob Pepija Miliča 25.000 lir za repentabrsko cerkev in 25.000 lir za balinarsko sekcijo Kraški dom.

V spomin na Davida Kalca darujeta Marija in Silvan Žagar 25.000 lir za ŠD Zarja.

Ob obletnici smrti, v spomin na Albino in Ruggera Haasa daruje Vida Gerlan-Mennucci 10.000 lir za sekcijo VZPI-ANPI Boršt-Zabrežec.

gledališča

ROSSETTI

Danes ob 16.00 (red sreda) in ob 20.30 (red prost) bo na sporedu ponovitev Pirandellovega dela SEST OSEB IŠČE AVTORJA v režiji G. Patronija Griffija. V abonmaju: odrezek št. 10. Prodaja vstopnic pri osrednji blagajni v Pasaži Protti.

Od 12. do 14. maja bo na sporedu LA SERVA AMOROSA v Annamario Guarneri. Režija Luca Ronconi. Predstava izven abonmaja. Za abonente popust, za študente pa posebne cene. Predprodaja vstopnic pri osrednji blagajni v Pasaži Protti.

LA CONTRADA TEATRO CRISTALLO

V soboto, 7. maja, ob 20.30 bo v gledališču Cristallo premiera dela LA LEGGENDA DI CARNEVALE. Tekst in režija Francesco Macedonio.

izleti

Društvo slovenskih upokoencev v Trstu

vabi na tridnevni krožni izlet od 1. do 3. junija po južni Koroški skozi opevane doline Rož-Podjuna-Zila. Vpisovanje v društvenih prostorih, Ul. Cicerone 8, danes, 4. maja, ob 8.30 do 9.30 za nečlane.

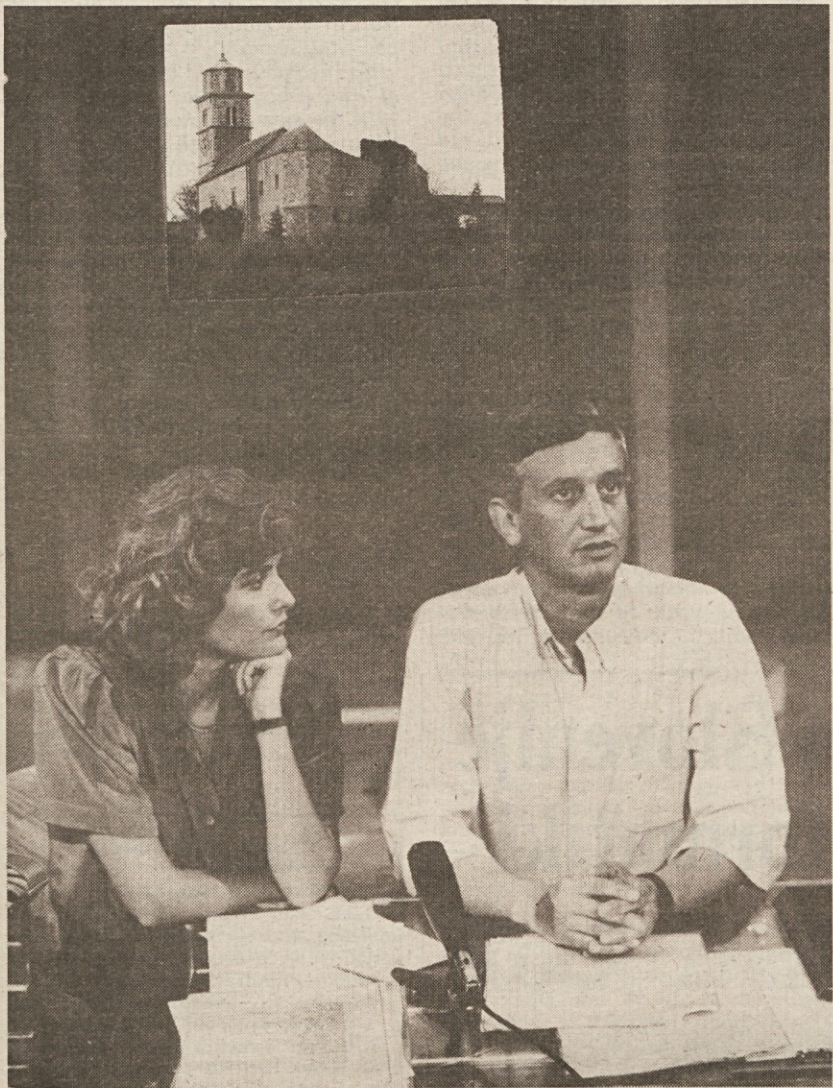
Odbor sekcije VZPI-ANPI Devin-Nabrežina priredi v soboto, 14. t. m., enodnevni izlet v Gorski kotar. Vpisuje (do zasedbe razpoložljivih mest) tov. Ferruccio Gratton. Tel. v torek in petek ob 15. do 18. ure na št. 200036. Odhod avtobusa iz Nabrežine ob 7.30 in iz Sempolaja ob 7.40.

KD Slovan priredi 22. t. m. izlet na Dolenjsko, kjer si bomo ogledali kmetijske objekte sadjarstva in vrtnarstva. Cena 30.000 lir s kosilom. Vpisujeta Darko in Oskar Grgič, tel. 226286.

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

Repentabor in domačini v oddaji Uno mattina

Jutranja informativa oddaja prve televizijske mreže Uno mattina bo prihodnji torek, 10. maja, gostovala na Repentaboru. Pietro Badaloni, ki vodi oddajo od samega začetka, in Livia Azzariti, tridesetletna zdravnica iz Rima, ki sodeluje z njim letos, se bosta kot običajno oglašala iz Rima, neposredno pa se bosta povezala tudi z Repentaborom, kjer bodo režiser Sergio Duichin, napovedovalec Carlo Fontana in snemalna ekipa iz Milana. Naravna lepota Repentabra bo prav gotovo opravila svoje, vsekakor pa se domačini dovolj temeljito pripravljajo na televizijsko "pustolovščino", da bi bila slika, ki jo bodo prenašali ekrani, dovolj popolna in to ne samo v estetskem smilu.

ženska in njena stvarnost

breda pahor

O načelih, njihovem uresničevanju in o nevidnosti žensk v javnosti

O tem, da je velika razlika med uradno-pravno sprejetimi obvezami in njihovim dejanskim uresničevanjem, verjetno tudi nepodkovani v pravni vedi nimajo večjih dvomov. Značilno pa je, da »kar samo od sebe« pride do nekakšnega enačenja med osvojenimi načeli in stvarnimi življenjskimi pogoji, ko steče beseda o položaju žensk.

Seveda uvodne misli nisem napisala z namenom, da bi odjemala veljavnost »pisani postavi«, saj so se prav ženske v preteklih desetletjih z neznansko verno borile, zato da so si izborile prostor v njej. Ob vprašanju, če zakoni v različnih državah dejansko enakopravno obravnavajo državljane moškega in ženskega spola, se postavlja še pomembnejše vprašanje, če so res življenjski pogoji vseh državljanov ne glede na spol enaki.

Do podobnih razmišljanj prihaja v Italiji zadnje čase, ko ženske na raznih srečanjih preverjajo uspešnost zakonskih določil, ki so na ravni pravne znanosti uvedla skoraj popolno enakost med moškim in žensko. Vendar v vsakodnevem življenju v večletnem obdobju še zdaleč niso privedla do podobnih rezultatov. Ta ugotovitev še zlasti velja za tako imenovani zakon o enakosti med moškim in žensko na delovnem mestu: s pravno-formalnega vidika imajo moški in ženske enake pravice, s praktičnega nimajo istih možnosti. Od tod zavzemanje za uveljavitev teze in sprejetje dodatnih zakonskih določil o uvedbi tako imenovanih enakih možnosti.

Če za Italijo velja dokaj upravičena trditev, da ima v okviru članic EGS eno izmed najnaprednejših zakonodaj glede ženskega vprašanja, je za Jugoslavijo in za Slovenijo še posebej znano, da je stvarni položaj žensk med najugodnejšimi celo v svetovnem merilu. Na ta primat, še zlasti z ozirom na nivo ženske zaposlenosti v Sloveniji, so slovenski gostitelji s ponosom opomnili celo Gorbačova med njegovim znamenitim in vsestransko pomembnim obiskom v Jugoslaviji. Vendar se je - tako pravijo očividci, med katerimi so bile tudi televizijske kamere - spretni sovjetski voditelj samo ozrl okoli sebe in vprašal, kje so te

ženske. Na slavnostni večerji na Brdu, razen kakšne soproge, žensk ni bilo.

S to anekdoto, ki precej verodostojno in plastično prikazuje mesto žensk v današnji slovenski družbi, se začenja izredno zanimiv intervju novinarka Naše žene Neve Železnik z novo predsednico Sveta za vprašanje družboekonomskega in političnega položaja žensk pri predsedstvu RK SZDL Slovenije Marijo Cigale. Razgovor objavlja revija v svoji majski številki in ga je vredno pazljivo ter v celoti prebrati.

Prvič (in ta opazka je namenjena tudi podpisani), ker imamo prečesto zelo približne predstave o dejanskem položaju in teži žensk v matični domovini. Kot glede drugih problemov smo bili predolgo mnenja, da so nekatera vprašanja dokončno rešena, predvsem pa, da je slovenska družba večino predsodkov na račun »naravne vloge žensk« le odpravila.

Očitno je enotni kulturni prostor glede tega vprašanja res enovito področje, v katerem prihaja še najbolj do izraza kmečko-patriarhalna miselnost. Sicer je tudi uspešna narodnozabavne glasbe izpred nekaj let brez priroka potrebne ironije veseljaško proglasala: »Žena naj bo doma, čaka naj na moža...« Posledice takšne miselnosti so očitne in zaznavne tudi brez obiska dobrodošlega Gorbačova: na najvišjih mestih niti v Sloveniji ni žensk, kot se tudi jugoslovansko vodstvo ne more pohvaliti z žensko prisotnostjo.

Po mnenju Marije Cigale, ki je po poklicu diplomirana sociologinja, zaposlena pa je pri centralnem komiteju Zveze komunistov Slovenije kot strokovna sodelavka za vprašanje socialne politike in družbenih dejavnosti, pa gre glede kakovostne in številčne prisotnosti žensk v slovenskem vrhu še na slabše. Kot primer navaja RK SZDL, v katerem je v prejšnji mandatni dobi ena ženska zasedala mesto podpredsednika, sedaj pa še te ni več.

O tej neenakopravnosti žensk v Jugoslaviji in še posebej v Sloveniji, kjer smo skoraj vse ženske zaposlene, bi lahko napisali knjigo. Dejstvo je, da so visoki položaji v politiki, družbi in

Marija Cigale

gospodarstvu teže - in to veliko teže - dostopni ženskam kot moškim. Višja kot je funkcija, manj možnosti imajo ženske. Trditev je odločna, žal ni nova, kot so že znane, a še vedno neizkoriščene, možne rešitve. V premoščenju predsodkov pa so se poleg moških slabo izkazale tudi ženske, ki ne zaupajo veliko vase, še manj pa v sposobnosti drugih žensk.

Seveda vpliva na današnji položaj žensk v Sloveniji tudi vsesplošna kriza, zaradi katere se velikokrat v večji meri krivijo ženske, češ ko ne bi silile v službe, bi bilo dovolj delovnih mest za vse (se pravi za moške), pa še za vrtnice in ostale socialne službe ne bi bilo treba plačevati. Zaradi vzrokov krize, ki se kaže na številnih področjih, recepti za izhod iz nje ne morejo in tudi niso tako preprosti. Marija Cigale v precej dolgem razgovoru z novinarko Naše žene tako ene kot druge dovolj jasno navaja in utemeljuje. Pri tem ne pozablja niti na splošni okvir, v katerega sodi ves sklop vprašanj, ki jih iz miselne razvade in drugih interesov še vedno označujemo za pretežno ali izključno ženska.

današnji televizijski in radijski sporedi

RAI 1	RAI 2	RAI 3	RTV Ljubljana	TV Koper
7.15 Inf. odd.: Uno Mattina 9.35 Variete: Dadaumpa 10.30 Dnevnik 10.40 Rubrika: Okrog nas 11.30 Nadaljevanka: Michele Strogoff 12.00 Dnevnik - kratke vesti 12.05 Variete: Pronto... è la Rai? 13.30 Dnevnik 13.55 Dnevnik - tri minute 14.00 Pronto... è la Rai? (2. del) 14.15 Dokumentarec: Quarkov svet 15.00 Inf. oddaja: Odperta šola 16.00 Otroški oddaji: Big! 17.00 Il Sabato dello Zecchino 17.55 Rubrika: Danes v Parlamentu 18.00 Dnevnik - kratke vesti 18.05 Kviz: Parola mia 19.30 Rubrika: Knjiga - prijateljica 19.40 Almanah in vreme in dnevnik 20.25 Nogomet: evropski pokali 22.15 Dnevnik 22.25 Filmske novosti 22.30 TV film: Primo amore - Sharma e altre meraviglie (r. Brian Gilbert, i. Michael Maloney, Suzanne Burden, Robert Urquhart) 24.00 Dnevnik - zadnje vesti	8.00 Prva izdaja in telovadba 9.00 Matineja: Italija se prebujala 10.00 Rubrika: V prijetnem počutju 11.00 Dnevnik 11.05 Dok.: Umetniki pred ogledalom 11.30 Kviz: Paroliando 11.55 Variete: Mezzogiorno è... 13.00 Dnevnik - ob trinajstih 13.40 Nadaljevanka: Quando si ama 14.30 Dnevnik in športne vesti 15.00 Glasbena oddaja: D.O.C. 16.00 Nan.: Lassie, nato kviz Farfada 17.00 Dnevnik - kratke vesti 17.05 Aktualno: Il piacere di... abitare 17.45 Aktualno: Spaziolibero 18.05 Nan.: Uno psicologo per tutti 18.30 Dnevnik - športne vesti 18.45 Nan.: Faber, l'investigatore 19.45 Horoskop, vreme, dnevnik, šport 20.30 Aktualno: Il testimone 21.30 Film: Il visone sulla pelle (kom., ZDA 1962, r. Delbert Mann, i. Cary Grant, Doris Day) 23.30 Dnevnik, nato koš. play off 0.25 Film: La fabbrica dell'allegria (kom., ZDA 1983, r. Ron Clark, i. Miles Chapin, Tracy Bergman)	12.00 Informativna oddaja: Meridiana 14.00 Deželne vesti 14.30 Šport: mednarodni ženski teniški turnir Italije (iz Rima) 17.30 Športni dnevnik: Derby (pripravil Aldo Biscardi) 19.00 Vreme in dnevnik 19.30 Deželne vesti 19.45 Rubrika: 20 let prej 20.00 Izobraževalna oddaja: Dante Alighieri - Božanska komedija, Pekel, 16. spev (bere Giorgio Albertazzi) 20.30 Film: Funny Lady (glasb., ZDA 1974, r. Herbert Ross, i. Barbara Streisand, James Caan, Roddy McDowall, 1. del) 21.30 Dnevnik 21.35 Film: Funny Lady (2. del) 22.35 Informativna oddaja: Samarkanda - Stičišče (pripravila Giovanni Mantovani in Michele Santoro) 23.35 Dnevnik - zadnje vesti 23.50 Koncert: Accademia Filarmonica Romana (S. Accardo - violina, B. Canino - klavir; Schubert)	10.00 TV drama: Ženska zgodba (Vedrana Grisogono-Nemeš, r. Vojislav Milašević, i. Dara Djokić, Mira Stupica, Predrag Ejdos) 17.35 Pravljica: Zrcalce (Grigor Vitez) 17.45 Nad.: Erazem in potepuh (1. del) 18.15 Izobraževalna oddaja: Majhne razlike in njihove velike posledice - Delitev med spoloma (Družbeno ekonomske, socialno psihološke in kulturne razmere določajo položaj ženske in moškega v delitvi dela tako v družini kot na trgu delovne sile.) 18.45 Risanke 19.00 Vreme in Obzornik 19.30 Dnevnik in vreme 20.05 Film tedna: Koža (dram., It. 1981, r. Liliana Cavani, i. Marcello Mastroianni, Burt Lancaster, Claudia Cardinale) 22.15 Plesni nokturno: Omen (glasba Sergeja Rahmaninova, koreografije Iva Kosija, plešeta Andreja Hriberšek in Matej Selan) 22.25 Dnevnik 22.40 Aktualno: Zagorske impresije	13.30 TVD Novice 13.40 Športne vesti: Sportime 13.50 Nogomet: superpokal Amerike, River Plate-Olimpia (pon.) 15.30 Športna oddaja: Juke box 16.00 TVD Novice 16.10 Kronika in reportaže: Šport spektakel 18.50 TVD Novice 19.00 Odperta meja
CANALE 5	RETEQUATTRO	TELEFRIULI	RADIO TRST A	RADIO KOPER (slovenski program)
7.00 Rubrika: Dobro jutro, Italija 7.20 Risanke 9.00 Nanizanka: Arcibaldo 9.30 Nadaljevanka: General Hospital 10.30 Kvizi: Cantando cantando, 11.15 Tuttinfamiglia, 12.00 Bis, 12.40 Il pranzo è servito Nad.: Sentieri 13.30 Kviz: Fantasia 14.30 Film: Sono un disertore (dram., ZDA 1942, r. Anatole Litvak, i. Tyrone Power, Joan Fontaine) 17.05 Nanizanka: Alice 17.35 Kviz: Doppio Slalom 18.05 Nanizanka: Webster, 18.40 I cinque del quinto piano, 19.10 I Jefferson 19.40 Kviz: Tra moglie e marito 20.30 Film: Una strana coppia di suoceri (kom., ZDA 1979, r. Arthur Hillier, i. Alan Arkin, Peter Falk) 22.30 Nanizanka: I Robinson 23.00 Variete: Maurizio Costanzo Show 0.50 Filmska rubrika: Première 1.00 Nanizanka: Gli intoccabili, 2.00 Squadra speciale	8.15 Nanizanka: La grande vallata 9.00 Film: Il mondo dei miracoli (kom., It. 1959, r. Luigi Capuano, i. Virna Lisi, Vittorio De Sica) 11.00 Nanizanka: Strega per amore, 11.30 Giorno per giorno, 12.00 La piccola grande Nell, 12.30 Vicini troppo vicini 13.00 Otroška oddaja: Ciao Ciao, vmes risanke Flo la piccola Robinson, Mimi, Riff Raff 14.30 Nadaljevanka: La valle dei pini, 15.30 Così gira il mondo, 16.30 Aspettando il domani, 17.15 Febbre d'amore 18.15 Kviz: C'est la vie, 18.45 Gioco delle copie 19.30 Nanizanka: Quincy 20.30 Kviz: O.K. il prezzo è giusto 22.35 Aktualno: Italia sprisa 23.35 Aktualno: Ameriško stoletje 0.35 Nanizanka: Vegas, 1.30 Missione impossibile 8.30 Nanizanka: L'uomo da sei milioni di dollari,	17.00 Nan.: Mary Hartman 17.30 Risanke 19.30 Nanizanka: California 20.30 Film: Amanti (kom., It. 1968, r. Vittorio De Sica, i. M. Mastroianni, Faye Dunaway) 22.15 Kviz: Colpo grosso 23.15 Šport: tenis 0.45 Film 13.00 Dokumentarna oddaja: Lepa Italija 13.30 Nanizanka: Raffles il ladro gentiluomo 14.30 Dražba 15.00 Risanke 16.00 Glasbena oddaja: Music box 18.15 Nadaljevanka: Mamma li Turchi 19.00 Dnevnik 19.30 Rubrika: Dan za dnem, 20.00 Zdravstvo danes 20.30 Variete: Night and Day 22.00 Deželne volitve 22.30 Dnevnik 23.00 Rubrika: Dan za dnem 23.30 Dražba 24.00 Informativna oddaja	7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše: koledarček, (7.40) pravljica; 8.10 Rožice te Čaninaue (pon.); 8.40 Za vsakogar nekaj; 10.00 Pregled tiska; 10.10 S koncertnega repertoarja; 11.30 Zbornik: Ženska in naš danes (1. del); 11.30 Zdravnik in pacient; 12.00 Skozi njen glas v umetnosti; 12.40 Dermatolog svetuje; 13.20 Primorska poje; 13.40 Skice; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Od Milj do Devina; 14.40 Povejmo glasbo; 15.00 Roman: Vojna in mir (46. del); 15.15 Zbornik (2. del); 16.00 Skozi njen glas v umetnosti; 16.30 Ena beseda kot veter pomladni; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Lit. predpremiere: Absalomova pripoved; 18.25 Povejmo glasbo.	13.30, 14.30, 17.30 Poročila; 6.05 Danes se spominjamo; 6.10 Vremenska napoved in prometni servis; 6.30 Jutranjik; 7.00 Jutranja kronika; 13.00 Na valu Radia Koper; 14.00 Zanimivost, Pesem tedna; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 16.30 Primorski dnevnik; 17.00 Glasbeni kioski; 18.00 Primorska poje 88; 18.35 Popevke po telefonu; 19.00 Zaključek.
ITALIA 1	TELEPADOVA	TELEQUATTRO	LJUBLJANA	RADIO KOPER (italijanski program)
	12.30 Nadaljevanka: I Ryan 13.30 Risanke 14.15 Nadaljevanka: Una vita da vivere, 15.00 Dancing Days, 16.30 Piume e paillettes	(Se povezuje s sporedi Italia 1) Lastne oddaje: 19.30 Dogodki in odmevi	5.00, 6.00, 6.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 19.00, 21.00, 22.00, 23.00 Poročila; 8.05 Za knjižne molje; 8.30 Instrumenti; 9.05 Glasbena matineja; 10.05 Rezervirano za; 11.05 Izbrali smo; 12.10 Pod domačo marelo; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Pojemo in godemo; 13.20 Melodije; 14.05 Mehurčki; 14.20 Mladi mladim; 14.45 Mozaik; 15.00 Radio danes, radio jutri; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Vrtiljak želja; 17.00 V studiju; 18.00 Burkatov ansambel; 18.15 Naš gost; 18.30 Na ljudsko temo; 19.35 Lahko noč, otroci; 19.45 Iz studia 26; 20.00 Zbori; 20.35 Pianist Aci Bertonecelji; 21.05 Operni motivi; 22.30 Melodije; 23.05 Literarni nokturno; 23.15 Jazz.	6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Glasba; 6.35 Koledarček; 7.35 Pristrčno vaši; 8.00 Minishow; 8.40 Po vaši izbiri; 9.32 Feeling v glasbi; 9.45 Ansambel Casadei; 10.00 Na prvi strani; 10.10 Otroški kotiček; 10.35 Vstop prost; 11.15 Srečanja; 11.40 Popevka tedna; 12.00 Glasba po željah; 14.00 Srečanje s Kompasom; 14.45 Edig Galletti; 15.45 Sintonizirani; 16.00 Popevka tedna; 16.05 Minishow; 17.00 Bubbling; 17.33 Aplavz za; 18.00 Ghetto Blaster; 18.33 Glasba; 19.00 Glasbena obzorja.
				RADIO OPČINE
				10.00 Za vsakogar nekaj; 12.00 Glasbeni mozaik; 19.00 Glasba po željah; 20.40 Aktualna oddaja: Pogovor z odvetnikom; 21.00 Ostali Trst; nato Nočni glasbeni spored.

Socialdemokrat Vincenzo Esposito je dobil mesto v občinskem odboru

S težavo, po dolgi in mestoma nape-
ti seji je na Občini le prišlo do zame-
njave na mestu odbornika za občinske
storitve in ekologijo.

Socialdemokrat Vincenzo Esposito
je zamenjal bivšega strankarskega to-
variša Lanfranca Zuccallija, ki je sku-
paj s svetovalcem Tacchinardijem pre-
stopil k socialistom. Čeprav je PSI, ki
sedaj razpolaga s petimi svetovalci,
postavila zahtevo po odborništvu, ki
bi bilo za stranko drugo, ostale stran-
ke koalicije niso pristale na to zahtevo
in so se sklicevale na sporazum, po
 katerem naj bi odborništvo pripadlo
socialdemokratu.

Kot smo prečali včeraj, se je o vpra-
šanju v občinskem svetu razvila dolga
razprava, med katero je prišlo do
ostrega besednega obračunavanja
med socialdemokratoma, ki sta ostala
v tej stranki, in njunima bivšima tova-
rišema, ki sta prestopila k socialistom.
Na koncu je obvladal sporazum z iz-
volitvijo Esposita. Zanj je glasovalo 22
svetovalcev večine. Komunisti se gla-
sovanja niso udeležili, nekaj glasov se
je porazgubilo, pet pa je bilo belih
glasovnic, ki so jih očitno oddali soci-
alisti.

Več kot enomesečna kriza, ki je sle-
dila Zuccallijevi napovedi o odstopu,
je tako zaključena, verjetno pa čakajo
večino nove preizkušnje v prihodnjih
mesecih.

Odločilne utegnejo v tem smislu
biti junijske volitve. Kot je v svojem
posegu poudaril načelnik PSI Brunel-
lo, namreč sporazumi med strankami
nimajo večne veljave: stanje se spre-
minja, s pridobitvijo dveh svetovalcev
na račun socialdemokratov so sociali-
sti pridobili težo, ki dejansko odgovar-
ja volilnim razmerjem po lanskim poli-
tičnih volitvah. Ponovitev lanskega
uspeha ali celo nadaljnja rast na pri-
hodnjih volitvah utegne zato ponovno
odpreti vprašanje njihovega zastop-
stva v občinskem odboru.

V kroniko ponedeljkove seje občin-
skega sveta sodi tudi predložitev reso-
lucije PSDI z zahtevo o odstopu dveh
prestopnikov tudi s svetovalskih mest,
kar priča o ne prav idiličnih odnosih,
do katerih je zadeva privedla partner-
je koalicije. Ta predlog ni žel zažele-
nega odziva med drugimi večinskimi
partnerji, tako da je resolucijo sam
predložitelj Gentile spet umaknil. Ze-
leni Fiorelli je nato sam povzel resolu-
cijo in zahteval glasovanje, toda ob-
činski svet je zavrnil predlog, o kate-
rem je marsikdo izrekel utemeljeni
pomislek, češ: kako more večina za-
htevati odstop nekega svetovalca, ko

pa ta odgovarja predvsem svojim vo-
lvcem.

Na Pokrajini

Najem posojil za preko šest milijard lir

Goriškemu pokrajinskemu svetu se,
kakor znano, izteka mandat. S pospe-
šenim ritmom skuša zato spraviti z
dnevnega reda čimveč vprašanj, ali
vsaj tista vprašanja, ki so najbolj nuj-
na. Med taka sodijo tudi posojila ozi-
roma odločitve za najem posojil.

Na ponedeljkovi seji je razpravljal
in odločil najem treh posojil v skup-
nem znesku preko šest milijard lir. S
13 glasovi za in 5 vzdržanimi je bil
odobren predlog za najem posojila v
znesku 5.187.500.000 za razširitev in
dograditev pokrajinske ceste Tržič-
Gradež. Petnajst svetovalcev je glosa-
valo za najem posojila v znesku 800
milijonov lir za nakup nepremičnin v

Ulici Diaz (območje nekdanje Bolniš-
nice usmiljenih bratov). Trije sveto-
valci so glasovali proti. Soglasno pa je
bil odobren predlog o prevzemu dela
posojila (celotno posojilo znaša 70 mi-
lijonov lir) za preureditev sedeža po-
krajinskega konzorcija za rehabilitaci-
jo. Na isti seji je pokrajinski svet skle-
nil prodati nepremičnino v Ul. Ris-
mondo 6 Goriški hranilnici. Za prodajo
je bilo 12 svetovalcev, proti 5, vzdržal se je en svetovalec.

Delegacija SKGZ protestirala pri kvestorju

Delegacija SKGZ pod vodstvom dr.
Mirka Primožiča je včeraj obiskala go-
riškega kvestorja dr. Francesca Barba-
ta v zvezi s sobotnim dogodkom v
Rupi. Odgovornemu za javni red na
območju goriške pokrajine so člani
delegacije izrazili odločen protest za-
radi dogodka.

Danes namerava delegacija obiskati
goriškega prefekta dr. Garsio.

Danes na Espomegu dan Slovenije Jutri posvetovanje o informatiki

Na razstavišču v Ulici della Barca
se nadaljuje 18. mednarodni blagovni
sejem Espomegu, ki se bo končal, ka-
kor znano, v nedeljo, 8. maja.

Včeraj je bil na sejmu dan Koroške.
Ob tej priložnosti je prišla v Gorico
delegacija gospodarske zbornice iz
Celovca. Dopoldne se je na Trgovin-
ski zbornici srečala s predstavniki tu-
kajšnjih gospodarskih krogov in ustan-
ov ter se pobilže seznanila, na tis-
kovni konferenci, s sistemom promet-
nih struktur na Goriškem ter s per-
spektivami nadaljnjega razvoja.

Gostje iz Celovca so si ogledali tudi
tovorno postajališče pri Štandrežu,
kjer je v gradnji drugi del.

Danes je na Espomegu, kjer so slo-
venska in jugoslovanska podjetja do-
bro zastopana, saj je prisotnih nad
dvajset delovnih organizacij, dan Slo-
venije. Dogodek bodo obeležila sreča-
nja med gospodarstveniki iz dveh de-
žel in pa z obiskom in uradnim sreča-
njem delegacije Gospodarske zbornice
Slovenije in Gospodarske zbornice
Makedonije, ki bo ob 15.30 na Trgo-
vinski zbornici. Sledil bo ogled razsta-
višča, nato pa še sprejem, ki ga pri-
pravlja medobčinska gospodarska
zbornica iz Nove Gorice.

V dopoldanskem času se bo delega-
cija Gospodarske zbornice Slovenije
predvidoma sestala tudi s predstavniki
SDGZ - Gorica.

Na Espomegu bodo tudi danes lepo
poskrbeli za zabavo obiskovalcev, po
uspešnem nastupu Beppa Grilla, v ne-
deljo. Od 18.30 dalje se bodo pod veli-
kim šotorom vrstili nastopi jazz skup-
pin iz naše dežele, Avstrije in Sloveni-
je.

Jutri pa je na sporedu posvetovanje
na temo o pomenu informatike za raz-
voj obmejnih območij. Pričelo se bo
ob 9. uri v konferenčni dvorani. Govo-
rili bodo ugledni slovenski in italijan-
ski strokovnjaki z različnih področij.

Dijaki šole Ivan Trinko v avditoriju

V okviru pobude Nagrada Evrope
— v goriškem avditoriju jo prvič pri-
reja Odbor za evropeistične dejavnos-
ti, ki deluje v okviru šolskega skrbniš-
tva — bodo nocoj nastopili tudi dijaki
nižje srednje šole Ivan Trinko. Dijaki

V petek v Kulturnem domu

Ciril Zlobec bo predstavil nove poezije Toneta Pavčka

Ob vrsti drugih prireditev, ki segajo
na vsako področje kulturnega ustvar-
janja, ponuja Kulturni dom v letošnji
sezoni tudi občasna literarna srečanja
z vidnejšimi avtorji vseslovenskega
prostora. V prejšnjih mesecih smo
imeli že nekaj takih priložnosti, za
katere je občinstvo pokazalo vedno
veliko zanimanje.

V prihodnjih dneh prihaja do po-
novnega takega srečanja, ki je sicer
bilo napovedano že pred časom, pa so
ga bili prisiljeni odložiti. Tokrat bo v
ospredju pozornosti poezija. Pesnik
Tone Pavček bo v petek predstavil v
Gorici svojo najnovejšo zbirko Goli-
čava.

Pavčkovo ime je gotovo znano
vsem, tudi osebam, ki nimajo poseb-
nega zanimanja za slovensko poezijo.
Povezano je v četverico, ki se je pred
več kot tridesetimi leti predstavila
slovenski literarni javnosti s skupno
zbirko poezij Pesmi štirih. Zbirko so
takrat izdali Tone Pavček, Ciril Zlo-
bec, Janez Menart in Kajetan Kovič.
Kasneje je vsak od njih nadaljeval
svojo samostojno ustvarjalno pot.

Pavčkova je danes privedla do zbirke
Goličava, s katero se bomo lahko ne-
posredno seznanili v petek.

Na predstavitvi, ki bo v mali dvora-
ni Kulturnega doma s pričetkom ob
18.30, bo seveda prisoten avtor, ki ga
bo predstavil prijatelj ter znani in pri-
ljubljeni ustvarjalec ter politik Ciril
Zlobec. Pri predstavitvi bodo sodelo-
vali tudi člani Gledališke skupine
Gorica z recitacijami odlomkov.

Med najnižnjimi srečanja v Kulturnem
domu naj tudi napovemo, za prihodnji
četrtek, 12. maja, predstavitev publi-
kacije Pri slovenski manjšini v Avstri-
ji in Italiji, ki jo je izdela Slovenska
akademija znanosti in umetnosti. Ve-
čer prireja Kulturni dom v sodelova-
nju z NŠK in knjižnico Damir Feigl.
Spregovorili bodo člani SAZU Franc
Jakopin, Anton Trstenjak, Anton Vra-
tuša in Ciril Zlobec.

Popravek

V članek o občnem zboru Kmečke
banke, ki je bil objavljen v nedeljo na
gospodarski strani našega dnevnika,
se je vrnila napaka pri navedbi imen
namestnikov članov nadzornega odbo-
ra. Namestnika sta Mirko Hmeljak in
Aleš Hoban, ki se jima oprostamo za
napako.

razna obvestila

Slovensko planinsko društvo v Gori-
ci vabi člane in prijatelje na množično
udeležbo na 9. spominskem pohodu Šte-
verjan-Gonjače. Prijave v nedeljo ob 8.30
pri odbornikih društva pri vhodu v Dvor.
V občinski telovadnici v **Doberdolu**,
bo v petek, 6. t. m., ob 20.30 okrogla miza
o izvajanju ustavnih načel. Sodelovali
bodo Nereo Battello, Luciano Rebulli in
Samo Pahor.

razstave

V Novi Gorici v galeriji Meblo je od-
prta razstava — projekt Tango. Razstava
bo na ogled do 14. maja.

V prostorih KD Briški grič na Bukov-
ju razstavlja Stane Žerko iz Škofje Loke.
V galeriji Rika Debeljaka v **Kanalu**,
je odprta razstava slik Stipeta Golaca.
Odprta bo do 21. maja.

Goriški slikar Andrej Kosič razstavlja
do 6. maja v videmski galeriji Laborato-
rio ed Arte.

izleti

Sekcija VZPI-ANPI Dol-Poljane pri-
reja 22. maja izlet na Brione. Prijave
sprejemata Ettore Moro in Mario Semo-
lić, vpisovanja pa se bodo zaključila ob
zasedbi mest na avtobusu.

Društvo slovenskih upokojencev iz
Gorice prireja od 1. do 3. junija izlet treh
koroških dolin, Rože, Podjune in Zile z
lokalnimi vodniki. Vpisovanje bo v četr-
tek 5. maja od 10. do 12. ure na sedežu
društva.

kino

Gorica

CORSO 18.30-22.00 »L'ultimo imperato-
re«. Režija Bernardo Bertolucci.

VERDI 18.00-22.00 »Non aprire quel can-
cello«. Prepovedan mladini pod 14.
letom.

VITTORIA 17.30-22.00 »Sensual ladies«.
Prepovedan mladini pod 18. letom.

Tržič

EXCELSIOR Danes zaprto.

COMUNALE Danes zaprto.

Nova Gorica

SOČA 18.00 »Pištola ali ljubezen«. Ob
20.00 »Tajna oboževalka«.

DESKLE 19.30 »Satana prosi za smrt«.

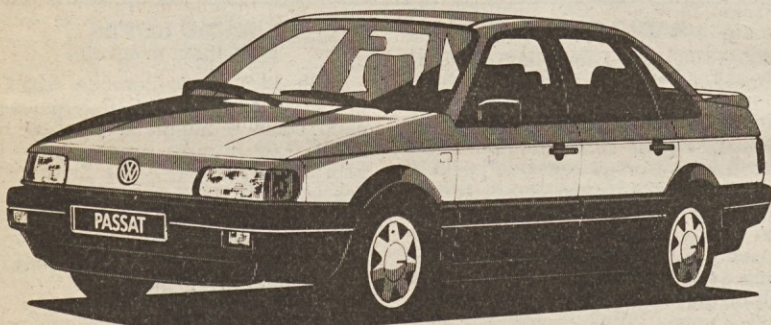
DEŽURNA LEKARNA V GORICI

Al Moro, Ul. Carducci 33, tel. 530268

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU

Centrale, Trg republike 26, tel. 72341

Novi Passat. Prav ste storili, da ste počakali.

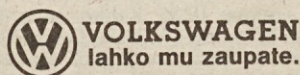

AUTO SACCHETTI
zastopnik AUDI - VOLKSWAGEN

GORICA — SEDEŽ: Ul. Lungo Isonzo A. 9/11
Tel. 0481/83771-2-3, 84069
SALON: Korzo Italia 65 - Tel. 0481/83627

TRŽIČ — SALON: Ul. Boito 38/A
Tel. 0481/45949

**PRISOTNI SMO NA 18. ESPOMEGO
NA ZUNANJEM RAZSTAVNEM PROSTORU**

Spet govornice o preureditvi gramoznic v odlagališča za odpadke

Nevarnost na Krminkem in tudi na Krasu

Na Deželi so pred kratkim pripravili
osnutek novega zakona, ki naj bi
urejal zapleteno vprašanje pobiranja,
prevažanja, predelave in uničevanja
odpadkov. Gre za področje, ki ga je
nameravala Dežela urediti že z dvema
zakonoma, ki pa sta se izkazala za ne-
ustrezna. O zadevi bo v prihodnjih
mesecih najbrž še veliko govora, ven-
dar predvidoma po volitvah.

Vprašanje odlagališč za odpadke, z
uporabo opuščenih gramoznic, oziro-
ma jam, kjer so izkopavali glino, ali pa
kamen, je te dni ponovno v ospredju
zanimanja občanov v raznih krajih na
Goriškem. Najbolj zaskrbljeni so v Kr-
minu, kjer naj bi v okolici preuredili v
odlagališča kar nekaj opuščenih gramoz-
nic, v Foljanu, Zagraju in tudi Medeji.

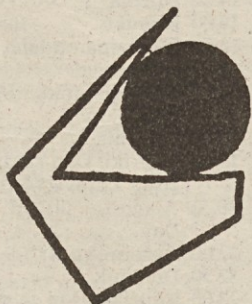
V foljanski občini je govor o načrtu,
da bi preuredili v odlagališče opušte-
ni kamnolom podjetja Vriza. Vanj naj bi,
po predhodni ureditvi, vsipali pe-
pel tržaškega in morda tudi goriškega
upepeljevalnika, v končni fazi pa ob-
močje povsem sanirali (maskirali) z zasa-

ditvijo dreves. Menda je jama dovolj ve-
lika, da bi zadostovala za kakih pet let.

Za odlagališče odpadkov naj bi upo-
rabili tudi opuščeni kamnolom na gri-
ču nad Medejo, v bližini Borgnana, ki
upravno sodi v krminsko občino.

Zmeraj bolj osnovane so govornice o
preureditvi opuščene kopa ilovice v
kraju Bosc di sot, pri Krminu, v odla-
gališče strupenih odpadkov, medtem
ko naj bi v kraju Pecol dei lupi uredili
odlagališče pepela iz naprave za seži-
ganje smeti v Moraru.

Načrti (za območje Bosc di sot ob-
staja menda že ustrezna dokumentaci-
ja z načrtom) in namere, da bi tukaš-
nje območje posejali z odlagališči, na-
ravno, povzroča precejšnjo zaskrblje-
nost in odpor prebivalcev v prizadetih
krajih. Te dni so se na skupščini zbrali
prebivalci Polać, v občini Foljan in
jasno povedali, kaj mislijo o načrtu, ki
jim ga ponujajo, da bi jim nad glavami
uredili odlagališče pepela z zmogljivos-
tjo okrog 200 tisoč kubičnih metrov.

gometal S.R.L.

SEDEŽ:
Ul. Orzoni 16 - 34170 GORICA
Tel. (0481) 32328-34600
Telex 461127 GOETAL

TEH. URAD IN OBRAT:
Sovodnje ob Soči - Ul. Case Sparse
Tel. (0481) 22133

Pričakujemo Vas v paviljonu D

Svetovno odmevna razstava kitajskega slikarstva v Ljubljani

Vidiki duha in raznih oblik

Široka in temeljita medijska akcija o izjemno zanimivem in pomembnem kulturnem dogodku - razstavi kitajskega slikarstva dinastije Ming in Qing - v ljubljanski Narodni galeriji ni niti najmanj pretiravala s svojimi napovedmi in obeti. Nepopisno dragoceno in v svetu na tak način še nepredstavljeno gradivo, slike velikih formatov, ki jih hranijo v svetlih v Muzeju prestolnice Peking, predstavljajo za naše strokovne kroge in likovno občinstvo izreden umetniški užitek in priložnost, ki si je brez pomoči združenega dela in širše skupnosti ne bi mogli privoščiti. Priložnost za srečanje z izvirniki starega tradicionalnega kitajskega slikarstva, ki so ga v

zornost in ustvarjalna prizadevanja usmerili v upodabljanje človeških in živalskih likov.

Ker je v domačih strokovnih krogih za to daljno in staro umetnost težko najti kompetentnega poznavalca, nas o njej v spremnih besedilih vzorno urejenega in sodobno oblikovanega kataloga poučijo kitajski strokovnjaki. Z zgodovinskega stališča Zhao Qichang, o elementih abstraktnosti v tradicionalnem kitajskem slikarstvu piše v Sloveniji živeča kitajska slikarka Wang Huiqin, komentariji in razlage razstavljenih slik, kar je za naše razumevanje izredno pomembno, skupaj s predstavljajo in vlogo posameznih umetnikov in šol, ki so jim pripadali, pa so prispevek Wang Zhimina. Vsa ta razmišljanja in strokovne razlage so seveda koristni napotki vsakomur, ki hoče podrobneje spoznati vrednost in smisel tega slikarstva in posameznih slik. Pri teh je namreč sporočilno bistvo izraženo s likovnimi sredstvi, svojo vlogo pa imajo tudi kaligrafska sporočila, pri čemer gre za izražanje sugestije. Njeno izražanje ima v kitajskem slikarstvu »razumski pomen«, ali na drugi strani »pesniški pomen«.

Za razliko od evropske slikarske tradicije vnaša kitajsko slikarstvo v svoje likovne interpretacije pokrajine in likov svojevrsna življenjska, filozofska in pesniška razmišljanja, ki jih je slikar doživljal ob opazovanju slikarskega objekta. Evropska tradicija je v tem pogledu bolj premočrtno za-

zrta v predpisano ikonografijo, ki vnaša v dela globlji vsebinski pomen ali simboliko. V obratni smeri pa se pri kitajskih umetnikih obravnavane obdobja dogaja, da v razmišljanje o simboliki, o poistovetenju človekovih vrtilin in lastnosti, umetnika pritegne narava s svojimi pojavi.

Tako moramo tem delom natanko »prisluhniti« in se o njih poučiti iz razlag v katalogu, če si želimo, da nam njihova sporočila postanejo jasnejša in sprejemljiva.

Krajina je kot motiv najpogostejše zastopana v okviru razstavljenih del. V dveh ali treh primerih se lahko seznanimo z vlogo arhitekture v slikarstvu. Motive, pri katerih je mogoča arhitektura vodilna, Kitajci imenujejo jiehua - njihov smisel je združiti veličastnost narave z močnostjo tega, kar so ustvarile človeške roke. Nekaj redkih slik je na razstavi posvečenih človeškemu liku. To motiviko so namreč slikarji, ki so izšli iz kroga izobražencev, skoraj popolnoma opustili, saj so raje slikali pokrajino ter cvetove. Pri slednjih so motivi slive, orhideje, bambusa in borovca postali na slikah štirje plemeniti, kot jih imenujejo razlagalci starega kitajskega slikarstva. V primerjavi z evropsko slikarsko tradicijo bi jih po sorodnosti lahko uvrstili med tihoožitja, res najbolj sorodna pa je temu motivu predstavljena slika z naslovom Buče in sladki krompir.

Ker gre brez izjeme za podobe na pokončnih formatih, ki so jih ob ogledovanju razvijali od spodaj navzgor, je temu običajno podrejena kompozicija motiva. Natančneje opazovalcu se bo razkrilo nekaj temeljnih principov značilne krajinske zgradbe, ki jih je razvijala in negovala posamezna slikarska šola. Razpoznamo strme diagonalne postavitve, dinamične vijugaste gradnje ali pa uravnotežene kompozicije dveh nasproti si stoječih gmot. Vse to pa ovija značilno megljasto ozračje, ki tvori nekakšne svetle lise, v katerih izginjajo oddaljeni ali srednji predeli motivov. Posebno poglavje tega slikarstva je kolorit, ki je razpet od toplih in »realističnih« tonov zemeljskih barv do izrazito poudarjenih in živih tonov. Vse to ima seveda podlago v notranjih slikarjevih občutjih upodobljenega objekta.

Ena bistvenih značilnosti tega slikarstva je iskanje harmonije. To izvira verjetno iz kitajske filozofije in splošnega nagnjenja kitajskih ljudi, ki so radi tipali v razmišljajočo smer spoznavanja v povezavi z družbenimi vedami. Prizori v naravi so veljali kot prispodoba za podobne ubranosti človeškega duha in značaja. O tem najbolj plastično govori citat iz kataloga: »Koristnost slikarstva je zelo velika. Vse, kar je na nebu in na zemlji, lahko slikamo in za vse, kar lahko slikamo, je metoda le ena, da prenašamo duha.«

IZTOK PREMROV

Pirjevec in Palčič v Sežani

Te dni so v sezanski knjižnici pospravili razstavo ilustracij Matjaža Schmidta, ki si jo je ogledalo veliko prijateljev likovne umetnosti.

V petek, 6. maja, ob 18. uri pa bo knjižnica za svoje obiskovalce spet pripravila zanimiv večer. V knjižnico so povabili dr. Jožeta Pirjevca, ki je ljudem znan ne le po zgodovinskih knjigah, temveč tudi po duhovnih glasovih, ki jih je objavljaval v Gospodarstvu in sedaj v Primorskem dnevniku. V knjižnici bodo predstavili njegovo knjigo: Tito, Stalin in Zahod, ki je izšla konec minulega leta pri Delavski enotnosti in za katero je avtor letos prejel Kraigherjevo nagrado.

Ob predstavitvi knjige bo tudi otvoritev razstave uglednega tržaškega slikarja Klavdija Palčiča.

V kulturnem večeru so sodelovali tudi dr. Branko Marušič. Razstava v knjižnici bo na ogled do 30. maja.

A. N.

Sodobnost

Uvodnik aprilske številke Sodobnosti je podpisal tajnik celovške Slovenske prosvetne zveze Janko Malle. V svojem spisu Malle razmišlja o duhovni ambivalenci in slovenstvu na Koroškem ter dokazuje, kako so koroški Slovenci integrirani v avstrijsko družbo, ob sodržavljanov nemške narodnosti pa jih loči le jezik. Njegovo pisanje je izizzivalno in najbrž enostransko, verjamemo pa, da se bo marsikdo na Koroškem z njim strinjal.

Sodobnost se je v tej številki poklonila tudi pred nedavnim umrlemu slovenskemu igralcu in humoristu Frane-tu Milčinskemu, o katerem prizadeto in živahno piše Saša Vuga, nakar sledijo literarni prispevki, ki so jih podpisali Feri Lainšček, Pavle Zidar, Milan Vincetič in Maja Razboršek. Gre za zanimivo zemljepisno diagonalo, saj sta dva avtorja (objavljata prozo) s Prekmurja, dva pa s Primorske (objavljata poezijo).

Janko Kos nadaljuje z objavljanjem eseja v nadaljevanjih o koncu modernizma, pojmu, ki je v zadnjem času med glavnimi, lahko bi rekli akademskimi, preokupacijami mlajše slovenske literarne teorije. Literarnozgodovinski je še prispevek Jožeta Vugrinca o Godinovem literarnem delu z vojno tematiko.

Nadvse zanimivi sta rubriki Soočanja oziroma Odprta tribuna. V prvi Zdenko Rotar razmišlja o revitalizaciji religije in desekularizaciji družbe v Sloveniji, v drugi pa so mnenja in stališča Zveze društev za varstvo okolja v Sloveniji k spremembam zvezne (in republiške) ustave.

Zadnji razdelek v reviji je kot običajno namenjen kulturni kroniki, ki jo tokrat zapolnjujeta dva prispevka oziroma bloka. V prvem je Igor Gedrih posredoval zanimivo informacijo o sedanjem utripu ameriškega pesništva, v drugem pa je že običajni sprehod po jugoslovanskih in tujih revijah.

Rock zvezde na nemških znamkah

Nemška pošta je pred kratkim izdala štiri znamke Für die Jugend (za mladino) s portreti štirih umrlih rock zvezdnikov: Buddyja Hollyja (zgoraj levo), Elvise Presleyja (zgoraj desno), Jima Morrisona (spodaj levo) in Johna Lennona (spodaj desno)

času omenjenih dinastij gojile in razvijale številne pomembne slikarske šole in njihovi predstavniki. Njihova estetska merila in umetniški pristopi, slogovne posebnosti, likovna tematika in tehnološke posebnosti so se spreminjali iz stoletja v stoletje, vendar pa so negovali tradicijo in v nekaterih primerih celo živeli v prepricanju, da je edina prava umetnost posnemanje starih, uglednih mojstrov.

V celoti gledano, kar dokazuje razstavljenih štirideset del, je večino predstavljenih slikarjev od 14. do 19. stoletja zanimalo vprašanje pokrajine, v širšem (celovita krajina) ali ne, o izrazu, deloma pa so svojo po-

Letos mineva 450 let, odkar se je v Vipavi rodil Sebastijan Krelj, najtesnejši Trubarjev sodelavec in njegov naslednik v vodstvu slovenske protestantske cerkve ter eden najvidnejših slovenskih protestantskih pisateljev, ki si je vse življenje, sicer dolgo komaj 29 let, odločno prizadeval za pravilnost slovenskega knjižnega jezika. Mladi Vipavec (roj. 1. 1538, umrl 25. decembra 1567 v Ljubljani kot superintendent slovenske protestantske cerkve) se je v svojo knjigo »Otrozhia Biblia«, ki je izšla leto dni pred njegovo prežgodnjo smrtjo, pridružil Trubarju kot prvi izdajatelj slovenske knjige. Knjiga je danes ohranjena še samo v dveh izvodih, in sicer v Londonu in Rimu. Zadnja izdaja iz zbirke Monumenta Litterarum založbe Mladinske knjige v Ljubljani, izšla je 1986. ob 420-letnici Kreljevih knjig, pa je kopija knjige iz vatikanske knjižnice Palatina. Knjiga »Otrozhia Biblia, Postila slovenska«, ima tri dele. Prvi del Kreljevega življenjskega dela obsega katekizem v petih jezikih: slovenskem, hrvaškem, nemškem, italijanskem in latinskem. V uvodnem delu knjige najdemo abecednik, ki se po sodbi uglednega slovenskega literarnega zgodovinarja Bogomila Gerlanca nekoliko razlikuje od Trubarjevega, saj uvaja stalne znake za čiščenje in šumnike. Kreljev katekizem je zasnovan v obliki dvogovora med očetom in otrokom. Prav zaradi tega je bila knjiga uvedena kot učbenik na nekdanji sloviti Stanovski šoli v Ljubljani.

Najobsežnejši del knjige predstavlja polemičen razgovor med protestantom in papistom Kreljevega časa. Na koncu je še dolga »Pisam inu Molitov«, kateri sledi faksimile znamenitega latinskega pisma v prepisu in prevodu, ki sta ga Trubar in Krelj avgusta 1565 poslala Adamu Bohoriču v Krško s prošnjo, da prevzame vodstvo ljubljanske Stanovske šole. V spremni študiji je prof. dr. Martina Orožen celovito predstavila pomen te izjemne Kreljeve knjige, prve in edine v slovenskem in hrvaškem protestantskem slovu 16. stoletja. Že v tej, še bolj pa v »Postili slovenski« (1567), se je Krelj »pokazal kot pomemben oblikovalec slovenskega knjižnega jezika, predvsem na širši osnovi kot je bila Trubarjeva s središčno dolenjščino.« (B. Gerlanc).

V razvoju našega knjižnega jezika imajo izjemen pomen Kreljeve zgodovinske besede: »Več

našiga imena inu jezika ljudi, kir su okoli nas. Dolence, Istrjane, Vipavce etc., kateri skoraj povsod čisteši slovenski govore, kakor mi po Kranju inu Koroški deželi, do polu nemški...« Torej ni nobenega dvoma: če ne bi imeli Krelja, ki je pravočasno opozoril na jezikovne prednosti slovenskega jugozahodnega narečnega prostora, bi ostal slovenski jezik na začetni stopnji svojega razvoja, pravzaprav v preozkih okvirih in v tuji odvisnosti. Zato sta mu pozorno prisluhnili Jurij Dalmatin in Adam Bohorič, ki sta v »Bibliji« in v »Zimskih uricah« uveljavila Kreljev črkopis in po njegovih smernicah utemeljila in razvijala slovensko knjižno besedo.

S svojo izobrazbo je Krelj prekašal vse slovenske protestantske pisatelje; razen latinščine in grščine je obvladal nemščino in hebrejščino, poznal je hrvaški jezik, glagolico in cirilico, bil pa je tudi odlični poznavalec glagolske književnosti. S podporo dobrotnika iz Nürnberga je študiral v Jeni pri Matiju Vlačiču Iliriku, se navzel njegovih idej, postal magister in Vlačičev pomočnik. Nekaj časa je živel v Regensburgu ter potoval po Istri in Kranjskem. Ko je nekoč spremljal Vlačiča na potovanju po Istri, se je za krajši čas ustavil v Ljubljani in navdušil s svojimi pridigami v slovenskem in nemškem jeziku. Trubar ga je tako vžljubil, da je zaprosil kranjske deželne stanove, naj ga imenujejo za njegovega pomočnika in pridigarja v Ljubljani. Vendar se je Krelj leta 1562 z Vlačičem vrnil v Regensburg, bil tam ordiniran, a dolgo ni ostal. Kmalu se je namreč vrnil v Ljubljano in ob Trubarju postal drugi protestantski pridigar. Po Trubarjevem odhodu v Nemčijo pa je komaj 27-letni Krelj postal superintendent slovenske protestantske cerkve (1565); na njenem krmilu je bil samo dve leti, dalj časa je bolehal za jetiko, ki ji je podlegel leta 1567.

Prijetno, bržkone pa tudi zgodovinsko pomembno spoznanje, da je bil Krelj kljub nazorskim in literarnim razlikam s Trubarjem v prija-

Pred 450 leti se je rodil znameniti Vipavec

Pomen Sebastijana Krelja

teljskih odnosih. Sicer pa segajo Kreljevi literarni začetki v leto 1562, ko je objavil nemški spis z naslovom »Christlich bedencken«, s katerim se je odločno zoperstavil Vlačičevim nasprotnikom. Že naslednje leto je v pesmarici; uredila sta jo znana protestantska pisca Klombner in Juričič, objavil dve pesmi »Symbolum Lutheri« in »Ta 14. inu 53. Psalm«, ki ju je skupaj z devetimi drugimi pesmimi objavil tudi v naslednjih pesmaricah. Leta 1563 je Krelj napisal spis z naslovom »Summe christlicher Lehre«, ki sicer ni bil tiskan, bržčas pa predstavlja zamelek njegovega poznejšega velikega knjižnega dela »otročje biblije«. »Otrozhia Biblia«, kakor se glasi v izvirniku iz leta 1566, obsega pravopisne in jezikovne reforme Trubarjevega pisanja, ob malem abecedniku je Krelj v njej objavil še slovarček s 24 besedami, katekizem v petih jezikih, navodilo za krščansko življenje ter razlike med staro in novo vero. V Kreljevi Bibliji najdemo tudi tri pesmi »Ne daj«, »Oča« in izvirno avtorjevo »O Bog Oča, nebeski Krak«. Vse kaže, da je sodeloval pri Vlačičevem delu s hrvaškim besedilom z naslovom »Katheismus hervatski« in obenem omogočil njegov tisk. Tudi v »Postili slovenski«, ki ji je napisal slovenski predgovor, je Krelj zagovarjal svojo pravopisno reformo, ki naj bi po njegovem globokem prepričanju že dozorela. Dosledno je uporabljal znake za čiščenje in šumnike, označil je mehki lj in nj, ločil u in v, uvedel akcentne znake in dodal znak ch za č. Očitno je bil pod vplivom glagolske in cirilske grafike in skušal njene znake enakovredno označiti v latinski abecedi.

V pisavi knjižne slovenščine Krelj ni upošteval samo eno krajevno narečje, kakor je bila to v Trubarjevem primeru središčna dolenjščina, temveč je zajemal izraze iz več narečij, pri tem pa pazil, da je pisal čimbolj čisto in lepo slovenščino. Čeprav vsebuje njegov jezik manj germanizmov kot Trubarjev in le sem in tja uporablja v svojih spisih člen po nemškem načinu, s svojimi jezikovnimi reformami ni povsem uspel. Prizadevanja, da bi se docela uveljavil Trubarjev središ-

čni jezik so bila namreč močnejša od Kreljevih reform.

Krelju je sicer primanjkovalo umetniškega navdaja, kljub temu pa ima neprecenljive zasluge za razvoj slovenskega knjižnega jezika, saj je bil tako doma kot na tujem dosleden bojevnik za njegovo oblikovno pravilnost. Znana so Kreljeva prizadevanja, da bi združil Slovence in Hrvate v skupnem črkopisu na osnovi latinice, vendar za svoj poskus ni našel razumevanja pri Hrvatih. V njegovih jezikovnih reformah, s katerimi je želel izboljšati slovenski knjižni jezik, je imela prav gotovo določeno vlogo hrvaščina, ki jo je Krelj spoznal pri Vlačiču v Jeni in pri sosednem narečnem območju. Znameniti Vipavec, ki ga mnogi literarni zgodovinarji in jezikoslovci označujejo za prvega slovenskega Ilirca, je napisal tudi enajst cerkvenih pesmi, med katerimi jih je pet samostojnih prepesnitev svetopisemskega besedila, šest pa prevodov iz nemščine.

V svojih prevodih so se slovenski protestantski pisci zaradi pomanjkljivega znanja grščine in hebrejščine - Krelj je bil med njimi brez dvoma častna izjema - opirali predvsem na nemške prevode ter so slovenska obredna besedila za cerkveno službo prirejali po različnih nemških vzorcih. Po zgledu različnih nemških postil so prirejali tudi cerkvene govore, razveseljivo pa je dejstvo, da je v zadnji protestantski pesmarici več kot polovica pesmi, za katere bi lahko trdili, da niso nemškega izvora. Tako vsebuje Juričič - Klombnerjeva zbirka, v kateri najdemo tudi Kreljeve pesmi, zvečine katekizemske pesnitve. Ostale zbirke so opremljene z notami in med drugim vsebujejo prepesnitev svetopisemskih splovov, božično pesem, daljšo pesem o Kristusovem trpljenju, otroško jutranjo in večerno pesem. Šesta in obenem zadnja protestantska pesmarica je izšla leta 1595 v Tübingenu. Oskrbel jo je Trubarjev sin Felician (roj. 1. 1555 ali 1556, umrl po letu 1600 neznano kje) in vanjo vvrstil precej pesmi novih protestantskih pesnikov. Zbirka obsega natanko 100 pesmi, med njimi 49 z notami, malodane vse pa dokazujejo, da so bili njihovi skladatelji, med katerimi se po številu pesmi odlikujejo Jurij Dalmatin, Primož Trubar in Sebastijan Krelj, glasbeno zelo izobraženi.

IVAN VIRNIK

Prvi finale pokala UEFA Drevi v Barceloni Espanol - Bayer

BARCELONA — Drevi ob 21. uri bo na slavnem barcelonskem stadionu »Sarría«, kjer je Italija leta 1982 osvojila naslov svetovnega prvaka, prva finalna tekma za pokal UEFA med domačim Espanolom in zahodnonemško ekipo Bayer iz Leverkusna.

Zanimiva je pot Špancev do finala. Enajsterica, ki uvršča nekaj državnih reprezentantov ter »folklorišnega« kamerunskega vratarja N'Kona, je najprej odpravila odlično Borussia iz Mönchengladbacha, nato Gullitov Milan, ki pa takrat še ni bil tako »strašen«, kot je danes, Inter, ki je bil tedaj prav tako v krizi kot sedaj, češkoslovaško ekipo Vitkovice ter v polfinalu, z zadetkom v zadnji minuti podaljška, belgijski Bruges. Drugačn, a nič manj težka, je bila pot Nemcev, ki so se v polfinalu celo pomerili z vodilnim v svojem prvenstvu, odličnim Werderjem iz Bremna.

Jugoslovanski nogomet pred odločitvijo C. zvezda - Velež za naslov?

BEOGRAD — Derbi današnjega 28. kola prve jugoslovanske lige bo na beograjskem stadionu Marakana, kjer se bosta srečali ekipi, ki vodita na prvenstveni lestvici. Velež ima sicer točki več od C. zvezde, vendar pa igrajo slednji na domačem igrišču.

Lestvica: Velež 36, C. zvezda 34, Dinamo 33, Sloboda in Partizan 32, Vardar 29, Rijeka 28, Vojvodina 27, Radnički, Hajduk, Budućnost 26 itd.

Današnji spored: Željezničar - Dinamo; Radnički - Partizan; Priština - Rijeka; Hajduk - Sloboda; Sutjeska - Sarajevo; Osijek - Budućnost; Rad - Vojvodina; C. zvezda - Velež; Vardar - Čelik.

Nogomet: danes operirajo Sliškočiča (Pescara)

PESCARA — Danes bodo v Bologni operirali napadalca italijanskega nogometnega prvoligaša Pescara Blaža Sliškočiča, ki se je poškodoval desno koleno na prvenstveni tekmi proti Torinu 10. aprila letos.

Nogomet: disciplinski ukrepi

MILAN — Disciplinska komisija nogometne A lige je zaradi četrtkovne prve finalne tekme italijanskega nogometnega pokala med Sampdorio in Torinom, anticipirala svoje odločitve, sicer pa ni imela dosti dela. Za eno kolo je izključila Juventusovega veznega igralca Boninija.

Nogomet: za svetovno prvenstvo v Italiji Predstavniki FIFA na ogledu struktur

RIM — Čeprav manjkata do svetovnega nogometnega prvenstva, ki se bo odvijalo v raznih mestih Italije, polni dve leti, se pravzaprav vseeno zelo mudi, saj je to za tako veliko manifestacijo prav majhna doba. Te dni se v Italiji mudita dve delegaciji mednarodne nogometne zveze FIFA, ki si ogledujeta dvanajst stadionov, na katerih bodo tekme nogometnega SP.

Eno skupino je vodil sam glavni tajnik FIFA Joseph Blatter. Slednji se je pohvalno izrazil o objektih v Bariju in Neaplju, medtem ko je vodja druge skupine Hermann Neuberger izjavil, da je stadion v Vidmu res ustrezen za prvenstvo.

Včeraj je bila v palači Chigi, pod vodstvom predsednika vlade De Mite, seja koordinacijskega odbora za posege na strukturah, ki bodo gostile SP.

Na sliki: tajnik FIFA Blatter si ogleduje maketo nogometnega stadiona v Rimu.

Košarka: po zmagi Partizana Odločitev v soboto

PARTIZAN - JUGOPLASTIKA 86:80 (49:41)

PARTIZAN: Djordjević 18, Obradović 2, Grbović 13, Pecarski 10, Divac 18, Paspalij 15, Nakić 10.

JUGOPLASTIKA: Sretenović 6, Perasović 13, Kukoć 18, Sobin 13, Poljak 6, Ivanović 14, Radja 10.

SODNIKA: Grbac (Šibenik) in Kurić (Tuzla); PON: Poljak (32), Paspalij (36); GLEDALCEV: 6.5000.

BEOGRAD — Letošnji jugoslovanski košarkarski prvak bo znan šele v soboto. Potem ko je Jugoplastika prepričljivo zmagala v prvi finalni tekmi v Splitu, so sinoči Beograjčani izsilili tretji spopad. Tokrat so nastopili kompletni, saj je igral tudi Divac, ki ga zaradi poškodbe ni bilo v Splitu, vendar je bilo videti, da si še ni povsem opomogel. Kljub temu pa se je njegov doprinos zelo poznal v igri Partizana, ki je spet pokazal čvrsto obrambo in prodornost v napadu.

Partizan je stalno vodil, nekajkrat v drugem polčasu tudi s 15 točkami

prednosti (56:41, 68:53, 70:55). Ko je postalo jasno, da se bo za naslov treba srečati še enkrat, sta obe ekipi nekoliko popustili in ni bilo več tiste ostrine kot v prvem delu tekme.

Kaj bo prineslo tretje srečanje, je težko reči. Vsekakor ne gre pozabiti, da je to prva letošnja zmaga Partizana proti Jugoplastiki. V obeh tekmah v okviru regularnega dela prvenstva so se namreč uveljavili Sličani in glede na to, kar so pred dnevi pokazali na svojem igrišču, bi bilo pričakovati, da bodo v soboto spet zmagali. Vendar bo tokrat Partizan igral z Divcem, kaj ta igralec pomeni za beograjsko moštvo, pa je prišlo znova jasno do izraza tudi sinoči. Verjetno bo to izredno oster in izenačen dvoboj, v katerem je prednost domačega igrišča na strani Jugoplastike, psihološka prednost pa na strani Partizana, saj bodo Sličani gotovo obremenjeni z mislijo, da si ne morejo dovoliti spodrsrlaja, potem ko so osvojili regularni del prvenstva.

Košarka: polfinale play-offa za naslov Danes v Cantuju in Pesaru

CANTU', PESARO — Arexons se bo skušal pod vodstvom Antonella Rive oddolžiti »evropskemu« Tracerju za poraz v prvi tekmi polfinala play-offa in si izboriti pravico do tretjega nastopa. V prvem spopadu pa so bili Milančani objektivno boljši in D'Antoni ter tovariši bodo gotovo že danes znova dali vse od sebe, da se dokončno otresejo igralcev iz Cantuja. Nekoliko drugače pa bi moralo biti v Pesaru, kjer je domači Scavolini favorit v povratni tekmi proti Divareseju. Problem pa bo seveda morebitna tretja tekma, spet v Vareseju.

Današnji spored: POLFINALE PLAY-OFFA: Arexons - Tracer, Scavolini - Divarese. RUMENA SKUPINA: Wuber - Standa, Benetton - Fantoni, Sharp - Facar. ZELENA SKUPINA: Jolly - Maltinti, Annabella - Alno, Roberts - Hitachi.

Superpokal v Dortmundu

DORTMUND — Na mednarodnem košarkarskem turnirju za superpokal,

ki bo od 25. do 29. t. m. v Dortmundu, bodo ekipe razdeljene v dve skupini. V A skupini bodo Sovjetska zveza, Zahodna Nemčija in Francija, v B skupini pa Jugoslavija, Italija in Nizozemska. V prvi tekmi (25. t. m.) se bosta srečali Italija in Jugoslavija.

Cubino ne popušča

OVIEDO — Na včerajšnji deveti etapi kolesarske dirke po Španiji (na kronometer posameznik) se je spet uveljavil domačin Alvaro Pino, ki je zmagal tudi predvčeršnjim. Pino je na 7 km dolgi progi lrcu Kellyju zadal 23 sekund zaostanka, Kolumbijcu Herriju in vodilnemu na skupni lestvici, rojaku Cubinu, pa 31 sekund. Zaostanki so precejšnji, ker so vozili navkreber (višinska razlika etape je bila 400 m).

SKUPNA LESTVICA: 1. Cubino (Šp.) 31.33'02"; 2. Kelly (Ir.) po 2'10"; 3. Fuerte (Šp.) 2'16"; 4. Dietzen (ZRN) 2'24"; 5. Parra (Kol.) 3'10"; 6. Arroyo (Šp.) 3'15"; 7. Millar (VB) 3'19".

Nogomet: posledice »supersrečanja« Maradona »out«

NEAPELJ — Posledice nedeljske »bitke« v Neaplju se poznajo predvsem pri domači ekipi, saj ima kar tri igralce poškodovane. Če poškodbi Bigliardi in Filardijsa nista hudi (pa navsezadnje niti bistveni), je poškodba Maradone res odločilna za usodo Neapolja. Argentinski as namreč v nedeljo ne bo igral, saj si je pretegnil kite na levi stegenici.

Poletov kotalkar Micalessi na DP

Na deželnem prvenstvu, ki je bilo v soboto in nedeljo na kotalkališču PAT (Pattinaggio artistico triestino) za kategorijo dečkov, je Poletov kotalkar Francesco Micalessi zasedel odlično tretje mesto in si s tem priboril pravico do nastopa na državnem prvenstvu. Zvrhano mero smole pa je imela Elena Prelec, ki je zasedla 17. mesto, čeprav bi se glede na svoje znanje lahko uvrstila med najboljše. Pri enem od obveznih likov je namreč napravila nedopustno napako in si tako zapravela možnost nadaljnega nastopanja.

Plavanje: mladinske igre Kravos (Trinko) na državnem finalu v Rimu

Uspehu dijakinj nižje srednje šole Ivan Trinko iz Gorice, ki so pred tednom dni osvojile odbojarski deželni naslov v okviru mladinskih iger, se je včeraj pridružil nov uspeh za naš šolski šport: 14-letni dijak goriške nižje srednje šole Ivan Trinko Silvan Kravos je namreč v Trziču osvojil deželni naslov v plavanju na razdalji 200 metrov mešano in si tako zagotovil mesto na državnem finalu, ki bo julija v Rimu.

Mladi goriški plavalec sicer ni nov tem uspehom, saj je pred kratkim, v okviru matičnega društva Gorizia nuto, zabeležil več pomembnih rezultatov v državnem merilu.

Kravos je svoje plavalne sposobnosti potrdil že na pokrajinskem finalu v Gorici, kjer je premagal prav vse nasprotnike. Na tem delu prvenstva sta nastopili tudi dijakinji šole Trinko Alessandra De Biase in Mara Černić. Prva je zasedla 3. mesto na 50 m prosto, druga pa je zmagala na razdalji 50 m prsno. Černičeva pa se ni udeležila včerajšnjega deželnega finala v Trziču.

Ski rolke: na prvi prvenstveni tekmi Tence za las ob prvo mesto

V nedeljo, 1. maja, so rolkarji ŠD Mladina in ŠD Grmada nastopili na prvi preizkušnji, veljavni za Pokal Italia, in sicer v Roveretu pri Trentu. Udeležba je bila visoka, saj je bilo nad 250 tekmovalcev. Skupno je bilo prisotnih 25 društev, med katerimi sta Grmada in Mladina zasedli 9. oziroma 12. mesto. Grmado je zastopalo osem tekmovalcev, Mladino pa sedem. Člani Mladine, ki so se pomerili v kategoriji cicanbov na 4.000 m dolgi progi, so dosegli izredno dobro uvrstitev z Erikom Tencejem, kateremu je prvo mesto ušlo za picli sekundi. Atleti Grmade, ki so tekmovali v kategoriji cicanbov, cicanbank, mlajših začetnikov in mlajših začetnic, so se precej dobro uvrstili, če upoštevamo, da so prestopili v višjo kategorijo mlajših začetnikov oziroma začetnic. Razultati:

CICIBANKE (4.000 m): 1. Katia Nones (Nones Sport Caru) 12'45"80; 4. Jana Umek (Grmada) 19'27"40.

MLAJŠE ZAČETNICE (7.700 m): 1. Federica Ragona (Ski Roll Apiano) 21'14"30; 10. Valentina Legiša (Grmada) 26'19"60; 11. Elizabeta Antonič (Grmada) 27'43"50.

CICIBANI: 1. Luca Bortot (Castionese) 11'48"80; 2. Erik Tence (Mladina) 11'50"20; 6. Andrej Mervic (Grmada)

12'55"50; 8. David Bogatec (Mladina) 13'17"20; 9. Andrej Legiša (Grmada) 13'19"90; 10. Erik Iori (Grmada) 13'35"20; 11. Matej Lacchi (Grmada) 14'56"40; 12. Vojko Zotti (Mladina) 16'15"10; 14. Jan Umek (Grmada) 17'59"60; 15. Martin Košuta (Mladina) 18'50"60; 16. Daniele Salatti (Mladina) 21'51"50; 17. Mitja Košuta (Mladina) 22'16"60.

MLAJŠI ZAČETNIKI (11.400 m): 1. Lorenzo Pozzer (Unicas) 25'42"0; 13. Dean Peric (Grmada) 38'53"20.

DRUŠTVENA LESTVICA: 1. GS Unicas 1.122 točk; 9. ŠD Grmada 167; 12. ŠD Mladina 159. (E. Iori)

obvestilo

ŠZ JADRAN
vabi navijače na tekmo »play-off«, ki bo v nedeljo, 8. t. m. v San Donaju. Odhod posebnih avtobusov za navijače bo ob 15.30 z Opčin, ob 15.45 s Proseka in ob 16. uri iz Nabrežine.

Vpisovanje v trgovini čevljev Malalan na Opčinah, v cvetličarni Nadja na Proseku in pri potovalnem uradu Aurora — Ul. Milano 20, Trst.

Namizni tenis: za Kras Globtrade

Trije uspehi in dva poraza

Ob zmagi prvoligašci proti Comitju je Kras Globtrade zabeležil še uspeha v moški C in D-1 ligi, doživel pa je tesen poraz mlajše ženske ekipe in prve ekipe v B-ligi proti Fincantierju iz Trsta.

Ob pogledu na lestvico A lige se zastavlja vprašanje, kdo od vodilne trojice bo državni prvak, saj se je tretjevrščeni Coccaglio z zmago nad Quattro Morijem močno približal vodilnima. Quattro Mori, ki je doslej vodil, pa si z Areno deli prvo mesto. Poleg istega števila zmag imata tudi isto razliko v dobljenih oz. zgubljenih setih. Na zmagovalca bo torej treba počakati prav do zadnjega kola. Z zmago v 12. kolu je Coccaglio še povečal razkorak v točkah s Krasom Globtrade, ki ostaja na 4. mestu.

IZIDI 12. KOLA: Coccaglio - Sardalimenti Quattro Mori 4:3; Barcellona - Maratea 4:0; Surgelati Arena - Recoaro 4:0; Kras Globtrade - Comit 4:1.

LESTVICA: Sardalimenti Quattro Mori, Surgelati Arena 22; Coccaglio 20; Kras Globtrade 12; Barcellona 8; Comit Milan 6; Maratea 4; Recoaro Bocen 2.

ŽENSKA B LIGA

Kras Globtrade A - Fincantieri 2:5
T. Ravbar - Della Barca 2:0 (21:18, 21:7); Obad - Callin 1:2 (17:21, 21:18, 12:21); Škrk - Sacco 0:2 (15:21, 18:21); Obad - Della Barca 2:0 (21:12, 21:5); T. Ravbar - Sacco 0:2 (17:21, 19:21); Škrk - Callin 1:2 (15:21, 21:19, 16:21); Obad - Sacco 1:2 (19:21, 21:17, 13:21).

Drugouvrščeni Fincantieri je bil znova premočan za naše, ki jim je največ težav povzročala drugokategorijna Ivana Sacco, ki je premagala Škrkovo in Ravbarjevo, v zadnji tekmi pa jo je Alenka Obad pošteno namučila. Tudi druga igralca Fincantierija, Callinova, je osvojila točki šele po trdi borbi proti Obadovi in Škrkovi. Krasovke so si prizadevale za vsako točko, medtem ko se Ravbarjeva in Obadova proti medli igri Della Barcove nista mogli niti prav razigrati (-7, -5).

Azzurra - Kras Globtrade B 5:4
Musina - M. Ravbar 2:0 (21:11, 21:9); Fabbro - Colja 1:2 (15:21, 21:12, 19:21); Paganelli - Doljak 0:2 (15:21, 19:21); Fabbro - M. Ravbar 0:2 (13:21, 12:21); Musina - Doljak 2:0 (21:17, 22:20); Paganelli - Colja 2:0 (21:9, 23:21); Fabbro - Doljak 0:2 (7:21, 5:21); Paganelli - M. Ravbar 2:0 (21:13, 21:17); Musina - Colja 2:0 (21:13, 21:7).

Tretjevrščena goriška Azzurra, za katero igra drugokategorijna Musinova, je morala napeti vse sile, da se je izognila porazu proti mlajši, a okrepljeni postavi Krasa Globtrade, za katero je prvič nastopila Sonja Doljak. Srečanje med Doljakovo in Musinovo je bilo odločilnega pomena za končni izid. V 2. setu je Musinova vodila z 20:17, Doljakova je razliko

nadoknadila, nato pa izgubila na razliko. Prepričljivo je premagala Fabbrovo in Paganellijevo, drugi dve točki pa sta osvojili Coljeva in Martina Ravbar.

IZIDI 12. KOLA: Recoaro - Auer Ora 1:5; Carneid - Lana Tischtennis 4:5; Azzurra - Kras Globtrade B 5:4; Kras Globtrade A - Fincantieri 2:5.

LESTVICA: Auer Ora 22; Fincantieri Trst 20; Azzurra 16; Kras Globtrade A 14; Recoaro 12; Lana Tischtennis 8; Carneid, Kras Globtrade B 2.

MOŠKA C LIGA

Lana Tischtennis - Kras Globtrade 3:5
Quaranta - Bole 0:2 (9:21, 20:22); Vidovič - Stocca 2:0 (21:7, 21:14); Curti - I. Milič 1:2 (21:23, 21:17, 17:21); Vidovič - Bole 2:0 (21:14, 21:11); Quaranta - I. Milič 1:2 (21:16, 11:21, 19:21); Curti - Stocca 0:2 (11:21, 8:21); Vidovič - I. Milič 2:0 (21:7, 21:9); Curti - Bole 0:2 (17:21, 13:21).

Moška ekipa Krasa Globtrade je dosegla pomemben uspeh proti močni boccenski postavi. Napoved o zmagi je bila bolj želja kot pa resničnost, saj pri nasprotniku igra Jugoslovčan Vitoimir Vidovič, ki je v prejšnjih sezonah nastopal v A-ligi. V prvi tekmi v Zgoniku so naši zgubili s 5:1, tokrat pa je prišlo do preobrata. Vidovič je sicer osvojil 3 točke, Igor Milič pa se je oddolžil Quarantiju in Curtiju, ki su je premagal tudi Edi Bole, a Stocca je prepričljivo nadigral Curtija.

IZIDI 12. KOLA: Italcantieri Tržič - Edera 5:4; Lana Tischtennis - Kras Globtrade 3:5; Cassa Rurale - Mezzo Lombardo 4:5; Alto Adige - Fincantieri Trst 2:5.
LESTVICA: Fincantieri Trst 24; Alto Adige Bocen 18; Lana Tischtennis, Kras Globtrade 14; Edera Pordenon, Mezzo Lombardo 8; Cassa Rurale 6; Italcantieri Tržič 4.

MOŠKA D-1 LIGA

Kras Globtrade - Fincantieri Tržič 5:1
R. Milič - Donda 2:0 (21:18, 21:7); M. Milič - Bortolotti 2:1 (17:21, 21:19, 21:11); Colja - Gracalich 2:0 (21:8, 21:9); M. Milič - Donda 1:2 (11:21, 21:16, 17:21); R. Milič - Gracalich 2:0 (21:13, 21:4); Colja - Bortolotti 2:0 (21:6, 21:16).

Obe ekipi sta na tem, da zapustita ligo, žal pa druga letošnja zmaga krasovcev ne more rešiti pred izpadom. Po dve točki sta osvojila Roberto Milič in Igor Colja, eno Marjan Milič, ki si je s tem priboril tudi svojo prvo zmago v ligo.

IZIDI 12. KOLA: Lega nazionale - Chiadino 3:5; Rangers - Ronco 5 Trst 5:0; Kras Globtrade - Fincantieri Tržič 5:1; Fincantieri Trst - CMM Trst 2:5.

LESTVICA: Rangers Videm 24; CMM Trst 22; Chiadino, Ronco 5 Trst 14; Fincantieri Trst 10; Lega nazionale 8; Kras Globtrade 4; Fincantieri Tržič 0. (J. J.)

Rokomet: po osvojitvi meddeželnega turnirja v Reggio Emilii Kras Trimac pred četrtfinalom DP

Kras Trimac se je po osvojitvi meddeželnega turnirja v Reggio Emilii povzpelo do vrha v mladinski državni rokometni konkurenci. S to zmago je sedaj Lazarjeva ekipa med osmimi najboljšimi v Italiji. Uspeh krasovcev ni bil slučajen. Letos so namreč osvojili drugo mesto v D ligi, kjer jih je prehitel le močni Cividin. Isto mesto so zasedli tudi v mladinski deželni konkurenci. V osmih mesecih intenzivnega igranja so izgubili samo dve tekmi, in to prav s tržaškim Cividinom. Ostale ekipe v naši deželi pa niso bile kos naši sedmerici. V tem obdobju so si igralci nabrali veliko izkušenj tudi z vrsto srečanj z jugoslovanskimi postavi, ki igrajo najboljši rokomet na svetu. V začetku meseca se je Kras Trimac udeležil tudi velikega mednarodnega turnirja v Branschweigu v Zahodni Nemčiji, kjer je dokazal, da je kos tudi klubom, ki prihajajo iz dr-

žav, kjer je rokometna tradicija zelo bogata.

Vsi ti napori Krasove ekipe pa so bili bogato nagrajeni v Reggio Emilii, kjer so Lazarjevi varovanci pokazali, kar znajo. V dveh zelo napetih tekmah so namreč osvojili točki, ki sta jim omogočili nastop v končni play-offu za osvojitve državnega naslova. Kras je odigral prvo tekmo z Modeno, s katero je remiziral samo nekaj sekund pred koncem. Naši so kljub vsemu igrali pod svojimi sposobnostmi. To je menda tudi zavedlo ekipo iz Brixna, ki je morda podcenjevala krasovce. Gasser Speck je gotovo ena izmed petih najboljših italijanskih postav, saj so v njej igralci istoimenskega vodilnega kluba in drugega ligaškega zastopnika, Midlanda, prav tako iz Brixna. Kljub temu pa so po slabem začetku krasovci prevzeli vodstvo in ga ob-

držali do konca. Po tekmi je v Krasovem taboru pred očmi številnega občinstva zavladalo nepopisno veselje. Nedvomno je treba veliko zaslugo za zmago pripisati pivotu Sardocu in vratarju Klincu, ki je v drugem polčasu ubranil vrsto odločilnih strel, s katerimi bi Gasser Speck remiziral.

Sedaj naše čaka težka naloga. V četrtfinalu se bodo pomerili s Castelli-jem iz Rima, ki je odpravil zmagovalce iz Lacija, Toskane in s Sardinije. Prva tekma bo v Zgoniku v soboto, 7. t. m., povratna tekma pa v Rimu 13. t. m. V primeru zmage se bo Kras Trimac v polfinalu srečal z zmagovalcem tekme med Vicenzo in Riminijem. Omenimo, da je Vicenza največji favorit za osvojitve državnega naslova. Žal je za to srečanje zelo vprašljiva prisotnost najboljšega strelca, Sosiča, ki si je poškodoval nogo prav na tekmi proti Gasser Specku. (G. Raseni)

Z Jadranom v San Donà

Za nedeljsko »play-off« tekmo Jadranovih košarkarjev v San Donaju seveda vlada veliko pričakovanje. Vodstvo San Donaja je dalo Jadranu na razpolago 150 vstopnic. Od le-teh bo 100 za posebna avtobusa, ostalih 50 pa bo Jadranovo vodstvo hranilo za tiste navijače, ki bodo z osebnimi avtomobili potovali v San Donà. Te vstopnice pa so navijačem na voljo do petka pri potovalnem uradu Aurora v Trstu. Na sliki: trenutek s sobotne tekme Jadran - Virtus Padova.

V hoji na 20 km
Fabio Ruzzier
4. v Lausannu

V nedeljo je bila v Lausannu druga izvedba tekmovanja v hoji na 20 km. Lansko prvo izvedbo je osvojil naš hit-rohodec Fabio Ruzzier, ki je s tem prvič zbudil pozornost privržencev te discipline, tako da ga v Švici precej poznajo in kar naprej ga vabijo na razna tekmovanja. Naš predstavnik se je tudi v nedeljo izkazal, saj se je v mednarodni konkurenci atletov iz 6 držav (Švice, Francije, Italije, Belgije, Luksemburga ter Madžarske), med katerimi je bila cela vrsta državnih reprezentantov, uvrstil na odlično 4. mesto v času 1.30'40"6, kar je za več kot 2 minuti bolje kot na istem tekmovanju lani, ko je to zadostovalo za zmago. Že to kaže o letošnji večji kakovosti. Kot prvi je torej prispel na cilj francoski državni reprezentant Thierry Toutain (lani 10. na SP v Rimu) v času 1.27'31", na drugo mesto se je uvrstil Luksemburčan Marco Sowa (1.27'48"), tretji pa je bil Madžar Endre Andrassy (1.27'55"), kateremu je kot rečeno sledil Ruzzier.

V 1. kolu zamejskega balinarskega prvenstva
Nepričakovan poraz zgoniškega Krasa

V ponedeljek so se začeli boji letošnjega zamejskega balinarskega prvenstva. Po rezultatih lahko sklepamo, da bo letošnja izvedba izredno izenačena, napeta prav do zadnjih zavrtljajev konca prihodnjega meseca. Kljub negotovemu vremenu pa so na Vrh, v Zgoniku, Repnu in na Opčinah srečno izpeljali do konca vsa srečanja in tako preprečili morebitne odložitve. Največje presenečenje in povrh še negativno predstavlja domači spodrsljaj lanskega prvaka zgoniškega Krasa, ki je moral Danici kar na domačih tleh prepustiti kar dve točki. V tem srečanju gre omeniti predvsem ponovno zmago v enojkah, gonilne sile Danice Marčela Devetaka, ki je dokazal, da tudi letos ne namerava popustiti in skušal bo še bolj utrditi svoj vodilen položaj med enojkami, kjer gospodari že dve leti. Omembe vredna je tudi prepričljiva in izredno hitra zmaga Krasove četverke. Kdor je pred pričetkom 8. zamejskega balinarskega pr-

Košarka: že ta konec tedna v 1. moški diviziji
Pričetek sklepnega dela prvenstva

Konec tedna se bo pričel sklepni del prvenstva prve divizije, ki bo odločal o napredovanju v promocijsko ligo. Vse tekme bodo odigrali na nevtralnih igriščih, napredovali pa bosta prvi dve uvrščeni. Kot smo že poročali, nastopata v tej skupini tudi edini dve slovenski ekipi, ki sta se letos vpisali v to ligo, to sta Sokol in Cicibona. Ostale ekipe pa so Fiamma Basket, CUS, Orient Express in Saba B. Glede igralnega potenciala ekip se obeta zanimiv in izenačen boj. Novost predstavlja ekipa Sabe, ki je pravzaprav kadetsko moštvo Stefanela. Pri ekipi CUS izstopajo bivši igralci Don Bosca in Barcolane, medtem ko sloni igra moštva Orient Expressa na nekaterih bivših igralcih Ferroviaria. Ekipa Fiamme je neznana, sestavljajo pa jo mladi ter zagrizeni košarkarji. Možnosti naših ekip so torej povsem neznane, že v soboto pa se bodo cicibonaši spoprijeli z ekipo Sabe ob 20. uri v telovadnici Cobolli, Sokolovci pa

bodo igrali v nedeljo ob 10. uri šoli Suvich proti ekipi CUS. OSTALI SPORED TEKEM NAŠIH EKIP: 2. kolo: 11. 5.: Cicibona - Orient Express ob 20.00, telovadnica Poggi paese, 14.5.: Sokol - Saba ob 20.00, telovadnica Cobolli. 3. kolo: 21. 5.: Sokol - Fiamma ob 20.00, telovadnica Cobolli, 22. 5.: Cicibona - CUS ob 10.00 v tržaški športni palači. 4. kolo: 29. 5.: Cicibona - Sokol ob 10.00, telovadnica Suvich. 5. kolo: 4.6.: Sokol - Orient Express ob 20.00, telovadnica Cobolli, 5. 6.: Cicibona - Fiamma ob 10.00, tržaška športna palača. (Jogan)

NARAŠČAJNIKI
BOR INDULES - POLET90:50 (48:22)
BOR: M. Umer 18, Schiulaz 8, Rudež 8, D. Umer 12 (2:3), Spacal 11 (1:2), Uršič 9 (3:5), Simonič 4, Barini 20 (2:2).
POLET: Marucelli, Gustin 11 (1:2), Vidali 2 (0:3), Crevatin 19 (3:5), Vavpetič 6, Vremec 10, Andolšek, Možina, Pertot 2, Rauber.

V slovenskem derbiju so zmagali borovci, ki so tako osvojili končno 3. mesto. Openci pa so še vedno brez točke. Po tekmi bi dejali le to, da so gostje pokazali napredek glede prve tekme, pri domačinih pa so imeli tokrat možnost do več igranja vsi razpoložljivi igralci, izkazal pa se je Maks Umer. (Jogan)
STEFANEL - BREG 93:47 (52:21)
BREG: Punis 3, Gigante, Corbatti 2, Mokor, M. Gombač 15 (3:9), R. Gombač 11 (0:1), M. Bandi 4 (0:2), B. Bandi, Škabar 4 (2:2), V. Bandi 8 (2:4).
V zadnji tekmi letošnjega prvenstva naraščajnikov so naši fantje gostovali pri Stefanelu. Na igrišče so »plavi« stopili brez strahu in se takoj vrgli v boj proti boljšemu nasprotniku. Naši so celo v prvih petih minutah igre vodili in spravili nasprotnika v težave. Ob menjavah igralcev so »plavi« nekoliko popustili in nasprotnik je odločno povedel. Zopet so bile zanimive poslednje minute srečanja, ko so Brežani prišli v obrambo po vsem igrišču, ukradli nekaj žog nasprotniku, ki si take odločne reakcije ni več pričakoval. Na splošno so naši igrali dobro, zagrizeno, predvsem v obrambi, saj niso dopustili, da bi nasprotnik dosegel izdatnejše zmage. (Stojan)
LESTVICA: Stefanel 50, Kontovel Kronos 42, Bor Adriampex 40, Tecnoluce in Libertas 36, Saba 28, Autosandra in Don Bosco 22, Ferroviario in Latte Carso 20, Ricreatori 18, Breg 10, Sokol 2, Polet 0.

PROPAGANDA
ELITNA SKUPINA
FERROVIARRO - BOR INDULES 43:57 (14:22)
BOR: Bandi 3 (1:2), Volpi 2, Jogan 2, Galopin 14, Grbec 6 (0:1), Samec 21 (3:8), Giacomini 2, Zupin, Porporati 7 (1:2).
Borovci so brez težav premagali domači Ferroviario, s prikazano igro pa niso zadovoljili. »Plavi« so dobro igrali v obrambi, v napadu pa so bili preveč netočni. V soboto čaka naše košarkarje odločilno srečanje za 3. mesto proti Santosu. (A. Kovachič)
LESTVICA: Ricreatori A in Don Bosco 18, Autosandra 16, Bor Indules 14, Latte Carso 8, Inter 1904 4, Ferroviario in Stefanel 2.

naši nogometaši v mladinskih ligah - naši nogometaši v mladinskih ligah

UNDER 18
BREG - VESNA 1:3 (0:0)
STRELCI: Giuressi (B) iz enajstmetrovke, Škabar, Cusma iz enajstmetrovke, Tence.
BREG: Giorio, Pitacco, Sancin, Slavec, Turco, Diminich, M. Tamaro, Kerstich, Prašel, Giuressi, Olenik, Giacobbe, De Franceschi, Bevk, Bandi, Paiano.
VESNA: Saverino, Gregoret, Babič, Kavalič, Zarotti, Šuc, Švab, Cusma, Škabar, D. Sedmak, P. Sedmak, Tence, Sullini.
Po izenačeni tekmi je le zmagala Vesna, ki se je tako oddolžila za poraz iz prve tekme. Ekipi sta delovali neorganizirano, toda priložnosti za zadetek na obeh straneh ni manjkalo. Križani so v prvem polčasu pripravili nekaj lepih priložnosti z D. Sedmakom, Šucem in Škabarjem, toda vratar Giorio je ubranil vse strele. Brežani pa so poskušali doseči zadetek predvsem s strelji od daleč.
Drugi polčas so Brežani začeli v napadu, a so zgrešili lepi priložnosti s Tamarom in Kerstichem. Odločilnih je bilo zadnjih petnajst minut. V 30' je sodnik dosodil Brežanom enajstmetrovko, ker je branilec Vesne zadel žogo z roko v kazenskem prostoru. Najstrožjo kazen je uspešno izvedel Giuressi. Brežani bi lahko kmalu podvojili, a Tamaro je sam pred vratarjem zgrešil. Do zadetka pa je štiri minute kasneje prišla Vesna s Škabarjem, ki je preigral branilca in vratarja. V 38' so Križani prešli v vodstvo. Škabar se je ponovno znašel sam v kazenskem prostoru in Turco je nad njim naredil prekršek, tako da je sodnik dosodil enajstmetrovko, ki jo je uspešno izvedel Cusma. V 40' je Vesna s Tencejem dosegla celo tretji zadetek. Po podaji s prostega strela je sam pred vrati realiziral.
Naj omenimo še, da je bila tekma živčna, a brez hudih prekrškov. Od posameznikov bi pohvalili Zorattija, Šuca in Škabarja na eni strani, na drugi pa Sancina in Pitacca. (E. B.)
OSTALI IZIDI: Fortitudo - Chiarbola 0:3, San Vito - Montebello 0:2, Supercaffè - San Marco 0:2, San Sergio - CGS 2:1, Opicina - Costalunga 1:3, S. Andrea - Edile 1:1, Vivai Busà - Muggesana 3:0.
LESTVICA: Vivai Busà 45, Edile Adriatica 38, Chiarbola 37, S. Sergio 36, Opicina, Muggesana in Costalunga 32, CGS in Fortitudo 26, Montebello 25, Breg 23, S. Marco 22, S. Vito 21, Supercaffè in S. Andrea 19, Vesna 15.

CAMPI ELISI - PRIMORJE 2:1 (0:0)
STRELEC ZA PRIMORJE: Žagar.
PRIMORJE: Blažon, Luxa, Škabar, Tence, Princival, M. Štoka, Žagar, P. Štoka, Štolfa, Trampuž, Gherbassi.
Prosečani so izgubili prvi nasprotniku, ki so mu v prvem delu prvenstva dali kar sedem golov. Tokrat so gostje igrali v okrnjeni postavi, a razlog za poraz je predvsem v pomanjkanju zbranosti. Rdečurumeni so igrali slabo in dovolili domačinom, da so dvakrat izrabili napake v obrambi in povedli. Vmes je Žagar izenačil z 1:1, ko je odvzel žogo branilcu in vratarju Tržčanov. Tekma je bila dolgočasna in ekipi sta v bistvu izkoristili edine priložnosti, ki so se jima ponudile. (Š. M.)

PRIMORJE - FORTITUDO 3:0 (3:0) PREK.
Včerašnja zaostalo tekmo je sodnik prenapljeno prekinil v 22. minuti drugega polčasa zaradi naliva pri gladkem vodstvu Prosečanov.

VESNA - GIARIZZOLE 1:4 (0:1)
STRELEC: v 65. min. Zorzut.
VESNA: Delise, Saba, Esposito, Mahorčič, Madotto, Košta, P. Sedmak, Tence, Baselice, Švab, Zorzut.
Križani si tokrat prav niso zaslužili poraza, saj so se skozi vso tekmo enakovredno upirali nasprotniku. Prva priložnost se je ponudila Vesni že v 4. min, ko je Tence z lepim strelom zmanjšal zaostanek. Vesna je skozi vso tekmo igrala precej slabo v obrambi, zato so Tržčani z lahkoto polnili Delisejevo mrežo. V končnici srečanja so imeli plavi še dve priložnosti, s Tencejem in Zorzutom, toda vratar je bil spretnjši. Pri Vesni se je tokrat dobro izkazal Maks Tence, ki je bil s svojim doprinosom na sredini in v napadu večkrat neresljiva uganka. Pri Tržčanih pa je nedvomno opravil levji delež vratar. (A. Kostnapfel)
OSTALI IZIDI: Fortitudo - Portuale 2:1, S. Vito - Muggesana 3:4, CGS - Zaule Rabuiese 2:1, Montebello - Domio 0:0, Opicina - S. Sergio 2:4.

LESTVICA: Zaule Rabuiese in CGS 40, Montebello 39, Muggesana 37, Portuale 36, Primorje 35, Fortitudo in Giarizzone 33, S. Sergio 31, Domio in Olimpia 29, Opicina 18, Campi Elisi in Vesna 17, Breg Best 11, S. Vito 6, Campanelle 3.

NAJMLAJŠI
PRIMORJE - ESPERIA 1:1 (0:0)
STRELEC ZA PRIMORJE: Sardoč.
PRIMORJE: Franza, Battigelli, Trampuž, Savi, Puntar, Štolfa, Zaccigna, Pahor, Gruden, Sardoč, Reggente (Oši).
Prosečani so igrali eno najslabših, če že ne najslabšo tekmo prvenstva. Proti šibki Esperii so domačini tvegali celo poraz, saj so gostje prvi povedli. V prvem polčasu se je igra odvijala na sredini igrišča brez strela v vrata. Potem ko so gostje povedli v drugem polčasu, je Sardoč neposredno s prostega strela izenačil in Štolfa je po podaji s prostega strela iz zelo ugodnega položaja streljal malo mimo vrat. (Š. M.)

BREG BEST - SAN GIOVANNI 0:1 (0:0)
BREG BEST: Gillifano, Kalc, Strain, Švab, Maver, Lavrica, Renčelj, Bandi, Vrše, Ferluga, Mondo.
Tokrat Brežani niso imeli sreče. Čeprav so igrali res lepo, so jih nasprotniki premagali z edinim strelom v vrata, ki pa so ga žal realizirali. V začetku so se Brežani le branili. Proti koncu prvega polčasa in v drugem pa so stalno napadali, večkrat tudi za las zgrešili zadetek in celo zadeli prečko. Tudi sodnik je nekoliko pomagal nasprotnikom iz Sv. Ivana, kajti popolnoma upravičeno bi lahko prisodil 11-metrovko domačinom. (L. Švab)

OSTALI IZIDI: S. Andrea - Don Bosco 0:1, Zaule Rab. - Olimpia 0:5, Montebello - CGS 0:2, Portuale - Fortitudo 2:0, Giarizzone - Campanelle 1:0.
LESTVICA: Olimpia 47, Triestina 45, Portuale 41, S. Giovanni 36, CGS 34, Don Bosco 29, Breg Best 27, Campanelle 22, Primorje 19, S. Andrea 18, Giarizzone 16, Montebello 15, Fortitudo 13, Zaule Rabuiese 7, Esperia 1.

tak, Marvin (Češčut), Kobal (A. Devetak), Koršič, Dario, Marino Petean, Florenin.
Neodločen izid v bistvu potrjuje stanje na igrišče. Juventina in Azzurra sta si bili namreč enakovredni v poprečnosti. Več je bilo namreč zgrešenih podaj in igra na sredini je precej šepala. Za domačine je najlepšo priložnost zamudil Koršič. (M. P.)

ZAČETNIKI
SKUPINA A
BREG BEST - ESPERIA 1:0 (0:0)
STRELEC: Kermac.
BREG BEST: I. Rapotec, Č. Rapotec, Gropazzi, Čuk, Argenti, Paoletti, Klabjan, Novatto, Vignini, Kermac, Delise.
Brežani so igrali zelo lepo in povsem nadigrali nasprotnika. Zaslužili bi si tudi kaj več, saj so zadeli prečko in so bili večkrat nevarni. Pohvalili bi vso ekipo, še posebno pa Kermaca, Viginija, Novatta in Paolettija. (Buzzi)

ZARJA ADRIAMPEX - CHIARBOLA 0:0
ZARJA: Plehan, C. in D. Pussini, M. Grgič, Hočevnar, Tence, R. Umek, Jurinčič, Granzotto, Vremec, Biondi, Doljak, D. Grgič, F. Umek.
V prvem polčasu so se vsi zarjani zelo disciplinirano premikali po igrišču, bles-tela pa je predvsem krilna vrsta. Tudi napadalci so se lepo odkrivali in se nekajkrat nevarno približali nasprotnikovim vratom. V drugem polčasu pa se je nekaj zataknilo, tako da je bila igra zmedena. Zarjani napadalci so se preveč umaknili v obrambo, nasprotnik je to izkoristil in prevzel pobudo. Neodločen izid je vsekakor pravično plačilo za moštvi. (M. Ž.)

PRIMORJE - SAN GIOVANNI 0:1 (0:0)
PRIMORJE: P. Emili, Digovich, Purič, Guštin, Gherbassi, Trampuž, Sardoč, M. Emili, Vodopivec, Nadlišek, Husu (Rebula).
Tudi tokrat je Primorje igralo zelo dobro, čeprav Svetoivančani vodijo na skupni lestvici. V prvem polčasu so imeli gostje terensko premoč, niso pa zaključili akcij, saj so se domačini pazljivo in borbeno branili. Najboljšo priložnost je imel vsekakor Vodopivec, ki je po osebni akciji streljal malo čez prečko. V drugem polčasu so bili Prosečani boljši. Vodopivec se je spet znašel v ugodnem položaju, tudi tokrat pa je bil strel previsok. Gostje so dosegli zadetek v protinapadu z lepim diagonalnim strelom znotraj kazenskega prostora, ki se je z vratnice odbil v gol. Gostitelji bi vsekakor zaslužili točko. (Š. M.)
OSTALI IZIDI: Muggesana - Campanelle 0:0, Ponziana - CGS 0:0, Giarizzone - Soncini A 2:1, Opicina - Fortitudo 0:0.
LESTVICA: S. Giovanni 40, Soncini A 35, Chiarbola in Ponziana 29, Giariz-

zole 27, CGS 24, Primorje 23, Vivai Busà B 20, Zarja Adriampex in Fortitudo 16, Muggesana 14, Opicina 13, Breg Best 12, Campanelle 8, Esperia 4.

Na Goriškem
JUVENTINA EDILCASA - PRO ROMANS 3:0 (0:0)
STRELCA: A. Ferfolja (2) in D. Gergolet.
JUVENTINA: Florenin, Devetak, Lakovič, Zanier (Menis), Al. Florenin, Češčut, P. Gergolet, Trampuš, A. Ferfolja, D. Gergolet, D. Ferfolja, Ambrosi.
Juventina je povsem zagospodarila na igrišču. Svojo premoč so domači kronali s tremi zadetki. Po tej zmagi so Ferfoljevi varovanci s 27. točkami na drugem mestu razpredelnice. (M. P.)

CICIBANI
SKUPINA B
CHIARBOLA - BREG BEST 2:0 (2:0)
BREG BEST: Jercog, Bandi, Lauriha, Argenti, Rocco, Stefani, Ota, Šik.
V okrnjeni postavi so mladi Brežani nezasluženo izgubili. Igra je bila izenačena, Brežani so zgrešili več priložnosti za zadetek in naredili grobi napaki v obrambi, kar je nasprotnik takoj izkoristil. Izkazali so se Stefani, Jercog in Argenti. (E. B.)

OSTALI IZIDI: Domio - Muggesana 3:0, S. Giovanni - Fulgor A 0:2, S. Sergio - Soncini B 2:7, Don Bosco - Soncini B 2:0.
LESTVICA: Fulgor A 38, S. Giovanni in Chiarbola 31, Soncini B 26, Don Bosco 24, Chiarbola 19, S. Sergio 15, S. Andrea B 9, Muggesana 8, CGS B in Breg Best 4.

NARAŠČAJNIKI
CAMPANELLE - BREG BEST 2:2 (2:2)
STRELCA ZA BREG: Grilanc in Azzano.
BREG BEST: Giacobbe, Štefancič, Majevski, Pečar, Zupin, Crissani, Azzano (v d. p. Guštin), Grilanc, Rocchetti, Ota, Impellizzari, Degrassi.
Začetek je bil obetaven, saj so takoj povedli z Grilancem, a nato niso zadovo-

Naročnina: mesečna 13.000 lir - celoletna 156.000 lir; v SFRJ številka 300 - din, naročnina za zasebnike mesečno 6.000 - din, trimesečno 17.000 - din, letno 60.000 - din, upokojenci in študenti mesečno 4.500 - din, trimesečno 12.000 - din, letno 45.000 - din. Za organizacije in podjetja mesečno 7.000 - din, letno 75.000 - din.

Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348
Za SFRJ - žiro račun 51420-603-31593
ADIT 61000 Ljubljana
Kardeljeva 8/II. nad. - telefon 223023

Oglaš - Ob delavnikih trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 60.000 lir. Finančni in legalni oglaš 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 90.000 lir. Mali oglaš 700 lir beseda. Ob praznikih povisek 20%. IVA 18%. Osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. Oglaš iz dežele Furlanije-Juljske krajine se naročajo pri oglasnem oddelku PUBLIST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-688, tix 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.

primorski

dnevnik

4. maja 1988

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600 - Tix 460270
GORICA - Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 83382 - 85723
ČEDAD - Stretta De Rubels 20
Tel. (0432) 731190

Odgovorni urednik Bogumil Samsa

Izda
in tiska

ZTT
Trst

FIEG

Član italijanske
zveze časopisnih
založnikov FIEG

Pred pričetkom pogajanj za novo delovno pogodbo Platforme šolskih sindikatov so vsebinsko zelo različne

RIM — Danes se bodo v Rimu pričela pogajanja za obnovo delovne pogodbe šolnikov. Ministrski predsednik Ciriaco De Mita je na parlamentarni predstavitvi novega vladnega kabineta obljubil, da se bo vlada konkretno angažirala za vsestransko posodobitev italijanske šole, pri čemer je omenil tudi gnotne in normativne zahteve šolnikov, ni pa pojasnil, kje in kako bo vlada črpala denar za zadostitev potreb učiteljev in profesorjev. Če bodo prevladale zahteve zveznih sindikatov CGIL, CISL in UIL, bo nova delovna pogodba šolnikov stala državo od sedem do osem tisoč milijard lir, če bodo prodrle težnje osnovnih sindikalnih enot (t. i. cobasov), pa bo državni proračun prikrajšan za kar dva milijarda tisoč milijard.

Avtonomni sindikat SNALS, ki je najmočnejši med učitelji in profesorji, zahteva korenito preobnovo vsega šolskega sektorja ter posveča pri tem posebno pozornost ustanovitvi samostojnih šolskih enot in področnih didaktičnih svetov, ki bi uživali popolno samostojnost od skrbništev, ki bi tako ohranili edinoletne upravne pristojnosti. Glede plač zahteva SNALS popolno poenotenje šolskega sektorja in predlaga, da bi celoten dohodkovni sistem šolnikov povežemo s tistimi, ki ga že od zdavnaj uživajo univerzitetni profesorji. Šolniki, ki poučujejo dvajset let, bi tako letno prejeli približno 26 milijonov in pol dohodka, isto kot ravnatelj. Tajniki, ki imajo za sabo 18 let delovne dobe, bi morali po mnenju SNALS prejati 22 milijonov lir letno, sluge pa 13 milijonov in 250 tisoč. Avtonomni sindikat predlaga tudi nove mehanizme za obračunavanje pokojninske dobe, nadure za izvedenjske odgovornosti in za delo, ki ga šolniki opravljajo izven izrednih nadur (210 letno) in ki so že vključene v sedanjo delovno pogodbo.

Zvezne organizacije CGIL, CISL in UIL so sprva predložile vladi tri ločene sindikalne platforme, pred tremi tedni pa so se sporazumele za poenoteno besedilo, ki ga je baza že odobrila. Tudi zvezni sindikati zahtevajo, da bi dohodkovni sistem šolnikov povežemo z univerzitetnim sektorjem. V prvih letih delovnega staleža z univerzitetnimi raziskovalci, nato z letno namenečimi profesorji, končno pa s stalnimi docenti. Za ravnatelje zahtevajo povisek sedem milijonov lir letnega bruto dohodka, za profesorje z višješolsko diplomijo predlagajo povisek štiri in pol milijona lir ter za šolnike z univerzitetno izobrazbo pa pet milijonov lir. CGIL, CISL in UIL zahtevajo povisek tudi za tehnično in upravno osebje na šolah v višini od dveh do štirih milijonov lir, odvisno od delovnih dolžnosti in delovne dobe.

Najbolj borbeni pri svojih zahtevah pa so cobasi, ki združujejo v glavnem suplente in redne profesorje z univerzitetno diplomijo. Pred kratkim so se razbili na dve frakciji (na »čistokrvne« cobase in na bolj zmerno usmerjeno strujo »Gilda«), njihove sindikalne zahteve pa so si v marsičem zelo podobne. Osnovne sindikalne skupine zahtevajo 800 tisoč lir povprečnega mesečnega povisa za vse šolnike, ki naj bi bili z novo delovno pogodbo uvrščeni na devet delovnih kategorij (glede na delovno dobo in na stalež). Cobasi so mnenja, da bo treba postaviti precej ostre ločnice med šolniki, ki so dokončali univerzo in med tistimi, ki imajo le višješolsko diplomijo. Zavzemajo se tudi za preobnovo delovnega urnika ter za korenito posodobitev habilitacijskih izpitov. Končno se osnovne sindikalne skupine, ki so močne predvsem v velikih mestih, zavzemajo za ločitev šolskega sektorja od javnih in krajevnih uprav.

SANDOR TENCE

Čiščenje starih kipov v Sydneyu pred obiskom britanske kraljice

Ob dvestoletnici Avstralije bo britanska kraljica Elizabeta II. danes obiskala tudi Sydney, kjer so očistili kip Elizabetine praprababice kraljice Viktorije (AP)

Perestrojka v sovjetski družbi zdaj še ni izvedljiva brez resnične demokratizacije partijskega življenja

MOSKVA — »Verjamemo: perestrojka bo zmagala,« so dali skupen naslov časopisnim poročilom o prvomajskih množičnih mimohodih v Moskvi in glavnih mestih sovjetskih zveznih republik. Mdr torej še ni dokončno zmagala? O tem, kakšne nevarnosti grozijo reformski politiki in njenemu protagonistu Mihailu Gorbačovu samemu, lahko beremo že dokaj nešifrirano v številnih razpravah in pismih bralcev, ki jih te dni objavlja sovjetski tisk. Najbolj hrabro te reči izpovedujejo v glasilo sovjetskih intelektualcev Sovjetskaja kultura.

Iz daljnega sibirskega mesta Nižnjevartovska piše neki Jakov Borohovič med drugim tole: »Posebnost našega političnega sistema je v tem, da je generalni sekretar CK KPSZ voditelj naše države. Zatorej nikakor ne more biti notranja zadeva udeležencev plenurnov CK vprašanje njegove odstavitve ali imenovanja. Dokončno naj to odloča ljudstvo, pa bi bilo treba tako vprašanje torej postaviti pred vseljudski referendum. Pooblastila plenurnega CK bi bilo treba omejiti le na to, da postavi vprašanje o odstitvi generalnega sekretarja. O tem bi morali voditi razpravo v sredstvih množičnega obveščanja med zagovorniki in nasprotniki takšne rešitve. Šele tako bomo zavarovani pred primerom, da ne bomo v ozkem krogu glasovali o usodi naše države. Za zdaj pa je še v celoti možen plenum, na katerem bi lahko odstranili Mihaila Sergejeviča Gorbačova ... Partijski aparat že zdaleč ne

podpira vedno in povsod našega voditelja. Če pa bodo poskusili zablokirati perestrojko, ljudstvo tokrat ne bo več molčalo. Za Gorbačova so skorajda vsi državljani Sovjetske zveze, proti njega pa prgišče ljudi, ki ždijo za dvojnimi vrati svojih kabinetov.«

Nobenega dvoma ni, da se takšna pisma objavljajo le s predhodnim soglasjem ustreznih visokih partijskih instanc, se pravi politbiroja. Ker pa avtor pisma naravnost meri na ozko opozicijo znotraj partijskega vodstva, je tudi jasno, da objava takšnega pisma že vnaprej pripravlja široko sovjetsko javnost na kadrovske »obračune« v politbiroju. Vrabci na strehah čivkajo o tem, da je za slavnim člankom profesorice Nine Andrejeve v Sovjetski Rosiji stal Jegor Ligačov. Neformalni drugi človek v partijskem vodstvu je očitno že moral oddati svoj ideološki resor, saj je na nedavnem zborovanju zgodovinarjev in pisateljev nastopil le Aleksandr Jakovljevič, tisti član politbiroja, ki je po strmoglavljenju Borisa Jeljcina najbolj dosledni pobornik reform Mihaila Gorbačova, zlasti še na intelektualno-ideološkem področju.

Tako na proslavi Leninovega rojstnega dneva kot na prvomajskih slovesnostih je bil Ligačov na svojem mestu, kot pač zahteva protokol. Najnovejše govornice pravijo, da bi se na bližnjem plenumu CK KPSZ spor z njim lahko razrešil kompromisno tako, da bi Ligačov zamenjal

Andreja Gromika na položaju predsednika vrhovnega sovjeta Sovjetske zveze. Formalno bi bil sicer povišan, dejansko pa odstranjen od ključnega odločanja.

V najnovejših publikacijah se največ glasov zavzema za javnost in odprtost dela (glasnost) partijskih organov. Nekateri že vnaprej opozarjajo vodstvo, da ne bi morda reševanja sporov zaprlo pred javnostjo, da mora bližnja vsezvezna partijska konferenca (konec junija) potekati pred televizijskimi kamerami, pa tudi o razpravah na plenurnih CK KPSZ morajo seznaniti vse partijsko članstvo. Vse to bi seveda bilo dobro orožje v rokah Mihaila Gorbačova, saj bi le tako lahko zares onemogočili podobno kadrovskega zamenjavo, kot jo je oktobra 1964 organiziral Leonid Brežnjev, ko je strmoglavil Nikito Hruščova.

Večina sovjetskih časopisov že nekaj časa namenja predlogom za partijsko konferenco posebne rubrike. V ponedeljkovi Pravdi je objavljena dolga razprava V. Selivanova, namestnika načelnika uprave v ministrstvu za letalsko industrijo SZ, ki daje porazno diagnozo dosedanjemu partijski in državni morali in administrativno-komandnemu sistemu, kot zdaj tudi uradno poimenujejo neslavno dediščino od Stalina do Brežnjeva. Osrednje vprašanje perestrojke ostaja demokratizacija družbe, ki pa je nemogoča brez demokratizacije partije, pravi Selivanov in predlaga konferenci, naj sprejme naslednje sklepe:

- Izvesti je treba preverjanje (atestacijo) vsakega in vseh članov partije, in to z vidika moralne primernosti ter partijnosti. To naj se dela javno, glasuje pa tajno. Pri tem naj bi temeljito zmanjšali 19-milijonsko partijsko armado.

- Tiste partijske organizacije, ki so dopustile resne kršitve moralnih norm, je treba razpustiti z odlokom CK, vse njihove člane pa podvreči izredni atestaciji.

- V kazenskem zakoniku naj bi članstvo v partiji za obtožene spremenili v otežujočo okolnost (doslej se je že marsikdo rešil prav s partijsko knjižico pred hujšimi kaznimi).

- V sestavo centralnega komiteja je treba vključiti vsaj dvesto najboljših delavcev, strokovnjakov in sploh uglednih predstavnikov, ki bi jih izvolili v delovnih kolektivih.

- Vse prve sekretarje naj bi volili tajno, vsem pa omejili mandat (drugi glasovi predlagajo največ osem do deset let).

- Kolektivne vloge - pisma v partijske organe je treba objavljati, če imajo zadosti podpisnikov, ne pa jih spravljati v predale.

- Pri generalnem sekretarju CK KPSZ je treba povečati število pomočnikov, ki naj bi mu pripravljal odgovore na pisma. Če pa se je pritožba izkazala kot utemeljena, je treba kaznovati krivce.

ANTON RUPNIK

Ameriška godba na pihala v Peking

Ameriška godba na pihala z visoke šole iz Fairless Hillsa v Pennsylvaniji je včeraj imela koncert na glavnem pekinškem trgu. To je bila prva tuja glasbena skupina, ki je igrala na tem trgu (AP)

»Pregrešno« deviško olje

RIM — Kakšne posledice bo imela zaplemba italijanskega olja v Avstriji? Zveza Concoltivatori je ostro obsodila ravnanje nekaterih italijanskih tovarnarjev, ki so s takim ravnanjem oskodovali predvsem pridelovalce oljk.

Avstrijski organi so namreč v ponedeljek zaplenili več steklenic italijanskega »deviškega oljčnega olja« treh različnih znamk. V olju so namreč odkrili nekaj perkloretilena in trikloretilena, ki ne spadajo v »deviško olje«. Concoltivatori je zato zahtevala nedvoumne zaščitne znamke in jamstva o kakovosti in poreklu.

Istega mnenja je tudi združenje Coldiretti, ki je dejalo, da bi zaščito moralo skrbeti združenje pridelovalcev oljk. Poudarilo je potrebo po resnejši in kvalitetnejši kontroli proizvodov. Združenje Coldiretti je tudi predlagalo, da bi bilo nujno potrebno razlikovati med različnimi kvaliteta olja. Predsednik Concoltivatori Giuseppe Avolio je zaprosil predsednika Federalimentare, če bi lahko s skupnimi moči dokončno rešili problem zaščite.

Zaplemba špeha povzročila manjše težave pri prodaji

BOCEN — Meranski pretor še ni sprejel nobene odločitve v zvezi z veliko količino zaplenjenega tirolskega špeha, ki je bil zastrupljen s kemičnim razkužilom. Podjetje Kaiserspeck iz Merana je sicer nadaljevalo s proizvodnjo in prodajo špeha (preventivna zaplemba namreč velja le za omejeno količino), vendar pa je med potrošniki prišlo do manjšega zanimanja za ta tipični tirolski suhomesnati proizvod. Tudi v Avstriji je zdravstveni minister opozoril ustrezne zdravstvene službe na Tirolskem in v Vorarlbergu na ostrejši nadzor južnotirolskega špeha.

Kot so sporočili, naj bi do zastrupitve prišlo zaradi napačne oseba podjetja Kaiserspeck. Delavci so namreč razkuževali skladišča, ne da bi jih pred tem izpraznili.

V SZ javno o bankrotih

MOSKVA — Odslej tudi sovjetska državna podjetja lahko doleti, da jih v tisku javno ožigosajo za bankrotirane. To se je prvič zgodilo državnemu gradbenemu podjetju »PMK-105« iz ene izmed kavkaških avtonomnih republik.

V vsedravnem časopisu Sovjetskaja Rosija so namreč opozorili državljane, da je to podjetje nelikvidno in da že več kot mesec dni ne dobiva nobenih posojil. V sporočilu je navedeno, da gredo vsi dohodki tega podjetja za kritje dolgov iz preteklosti.

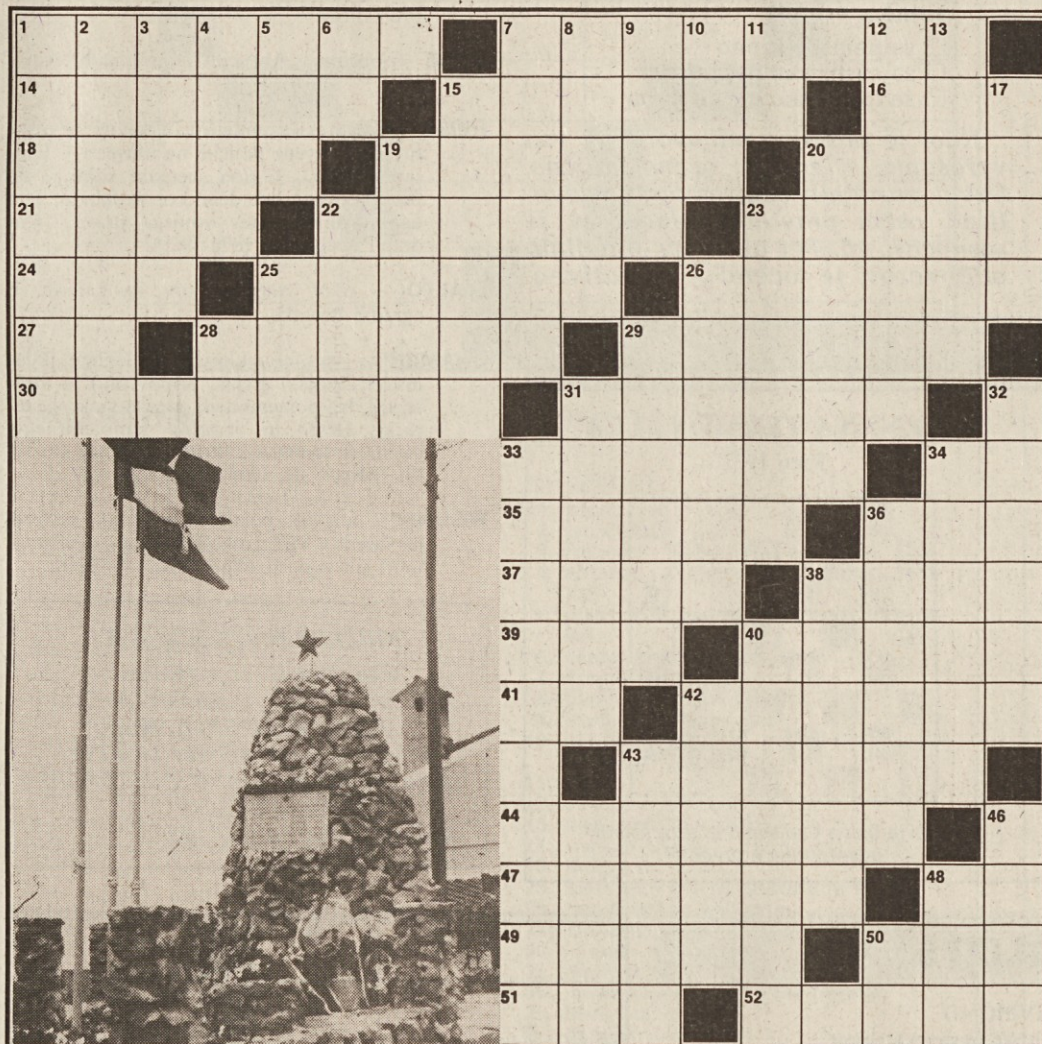
Zanimiv je tudi način, kako časopis opozarja bralce na to podjetje. Z močnim naslovom »Pozor pred bankrotiranjem« in s tekstom v mastnem tisku Sovjetskaja Rosija svari svoje bralce pred sklepanjem kakršnih koli poslov s podjetjem »PMK-105«.

KRIŽKRAŽ

PRILOGA PRIMORSKEGA DNEVNIKA — ŠT. 13

Urednik: BRANKO LAKOVIČ

KRIŽANKA

VODORAVNO

1. teki na kratke proge, 7. ples s pretiranimi, izmaličenimi kretnjami ali plesna karikatura, 14. športni vaditelj, 15. zaničevanje, 16. prebivalec SZ, 18. bivši urednik našega dnevnika (Stanislav), 19. zaup, dejanje na up, 20. barva pri igralnih kartah, 21. mesto v Piemontu, 22. oče slovenske književnosti, 23. slikarjeva potrebščina, 24. senčnica, hladnica, 25. kanadska reka, 26. peščena strmina, 27. avt. oznaka za Sondrio, 28. plin iz skupine metanov, 29. goliš, 30. glej sliko, 31. potrošnja, konzumacija, 33. slovesen sprevod, 34. znak za kemijsko prvino berilij, 35. hunski glavar, 36. kesanje, 37. kurilna sredstva, 38. Andričevo delo ... na Drini, 39. stara grška kolonija, 40. avtor Iliade in Odiseje, 41. Ingemar Stenmark, 42. čilski pesnik (Pablo), 43. žensko osebno ime, 44. so lahko deževna ali nestanovitna, 47. dragulji dragotne, 48. Murska Sobota, 49. ograde, 50. afriški veletok, 51. slavna popevka Michaela Jacksona, 52. glavno mesto Egipta.

NAVPIČNO

1. dunajski komponist valčkov in koračnic (Johann), 2. prekršek... ob odbojarski mreži, 3. redni dohodki od kapitala, 4. prebivalci starega peruanskega naroda, 5. v sestavljankeh za ... nov, 6. Turčija, 7. je lahko gorski ali petelinji, 8. mestni urejevalec prometa, 9. upoštevanje, 10. eden od rimskih cesarjev, 11. znak za kemijsko prvino erbij, 12. mesto na Hrvaškem, 13. nižina v zgornjem Poadižju, 15. Prus (zaničljivo), 17. goriška reka, 19. ploščate ribe, 20. zasilno, začasno prebivališče, navadno iz desk, 22. prestol, 23. zaščitno pokrivalo, 25. Francija, Romunija, Španija, 26. npravnost, 28. Pavle Merku, 29. je tekoče in pogonsko, 31. glavno mesto grške pokrajine Ahaje, 32. ožja sorodnica, 33. glej sliko (nadaljevanje), 34. člen stavka, 36. samoupravna občina, zarodek srednjeveških mest, 38. odličen bivši Juventusov nogometaš, 40. krivoverec, 42. hrup, ropot, 43. prislov kraja, 45. uporabljanje funkcije pripomočka, sredstva, 46. glavno mesto Norveške, 48. obdobje med vojnama, 50. oznaka za kemijsko prvino nikelj.

Od »Sami sestavljamo« do vabila za sodelovanje

Za rubriko »Sami sestavljamo« ste nam doslej poslali veliko število prispevkov. Za vsako številko Križkraža smo nagradili najkakovostnejši prispevek s po enim izvodom knjige ZTT. Poleg nagrajenega smo objavili tudi nekatere druge prispevke, čeprav bi si skoraj vsi zaslužili objavo.

Zato smo se tudi odločili, da odslej prekinjamo rubriko »Sami sestavljamo« in da vaše prispevke, seveda po uvidevnosti, objavimo in primerno honoriramo. Lahko nam pošljete najrazličnejše igre: križanke, rebuse, uganke itd.

Naš naslov pa je: **PRIMORSKI DNEVNIK — KRIŽKRAŽ, Ul. Montecchi, 6. 34137 TRST.**

1. Ime dnevnika italijanske narodnostne skupnosti v Jugoslaviji?

- ☐ La Voce dell'Istria
- ☐ La Voce del Popolo
- ☐ Panorama dell'Istria

2. Letošnji dobitnik košarkarskega pokala pokalnih prvakov?

- ☐ Jouventut
- ☐ Snaidero
- ☐ Limoges

3. Ime francoskega pisatelja Charrona?

- ☐ Alain
- ☐ Jacques
- ☐ Pierre

4. Katere obletnice rojstva Petra Butkoviča-Domna proslavljamo letos?

- ☐ 50-letnico
- ☐ 100-letnico
- ☐ 20-letnico

5. Kdaj je bil postavljen znameniti stolp Eiffel v Parizu?

- ☐ leta 1889
- ☐ leta 1912
- ☐ leta 1808

6. Katera beseda označuje počasno polzenje tal, ki so bila zmrznjena in se ob tajanju prepoje z vodo?

- ☐ soliflukcija
- ☐ scrub
- ☐ odkladnine

7. Ime osnovne šole v Štandrežu?

- ☐ F. Erjavce
- ☐ I. Pregelj
- ☐ P. Voranc

8. Katera je največja reka Južne Kitajske?

- ☐ Min-ho
- ☐ Min-kiang
- ☐ Si-kiang

9. Katera je najbolj zunanja plast zemljine atmosfere?

- ☐ eksosfera
- ☐ rotofera
- ☐ minisfera

10. Aachenski mir je pomenil konec vojne...

- ☐ za nemško krono
- ☐ za avstrijsko nasledstvo
- ☐ za francosko mesto Lyon

Kdor je pravilno odgovoril na vsa vprašanja, si zasluži oceno odlično. Devet pravih odgovorov je »devetica«, osem pravih odgovorov je »osmica«, itd. Pet ali manj pravih odgovorov je ocena - negativna.

AMENO — občina v Piemontu (pokrajina Novara).

AURINA — nižina ob potoku Aurino v zgornjem Poadižju; glavno središče Campo Torres.

IAN PAICE — rock bobnar, član skupine Deep Purple, v kateri so v »klasični« sestavi igrali še Jon Lord (orgle), Ritchie Blackmore (kitara), Roger Glover (bas) in Jan Gillan (glas).

JIMENES — španski državnik, veliki inkvizitor. (Francesco, 1436-1517).

MACH — nemški filozof in fizik, soustemeljitelj empiriokriticizma: spoznanje počiva na neposrednih čutnih danostih, iz katerih se konstituirajo subjekt in objekti. (Ernst, 1838-1916).

NAY — nemški slikar, predstavnik abstraktne slike močnih sijočih barv. (Ernst Wilhelm, 1902-1968).

OCRE — občina v Abrucih (pokrajina L'Aquila).

REISS — švicarski kriminalist, ustanovitelj inštituta znanstvene policije na univerzi v Lausanne (1909). V prvi svetovni vojni je na poziv srbske vlade delal kot strokovnjak za ugotavljanje kršitev vojnega prava. (Rudolph Archibald, 1876-1929).

RIALTO — eden izmed otokov, na katerih so zgradili Benetke.

UNAMUNO — profesor klasične filologije v Salamanci, španski esejist, pripovednik in dramatik. Najpomembnejši predstavnik »generacije 1898« in verjetno najimenitnejša osebnost španske kulture v zadnjih sto letih. (Miguel de, 1864-1936).

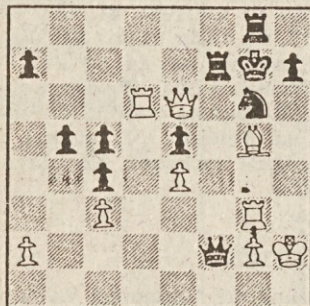
WOLSEY — angleški politik in kardinal, svetovalec henrika VIII.; obtožili so ga izdajalstva; umrl je v zaporu. (Thomas, 1472-1530).

ŠAHOVSKA PROBLEMA

(jelinčič)

WITKOWSKI - BELCAREK

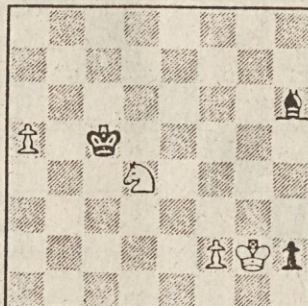
Poljska 1953

Beli na potezi učinkovito matira nasprotnika. Kako?

NEZNANA TEKMOVALCA

Rieti 1922

Kako je beli z eno samo potezo prisilil nasprotnika k predaji?

KRIŽANKA ZA POLIGLOTE

(lako)

VODORAVNO

1. oprostitev, odpuščanje (nem.),
7. vrh, višek; glaven, najvišji (angl.),
10. junaški (it.),
11. čebele (it.),
12. soba (it.) in fotografski aparat (angl.),
13. evropska reka,
14. havbica (it.),
15. slepar (it.),
16. ženske prsi (it.),
17. najvišja točka na nebu,
18. mesto pri Torinu,
19. krožnik, plošča (angl.),
20. Albert Einstein,
21. utruditi se, naveličati se (angl.),
23. črka (nem.) in pismo (angl.),
27. nov (nem.),
28. svobodna (it.),
29. Enna.

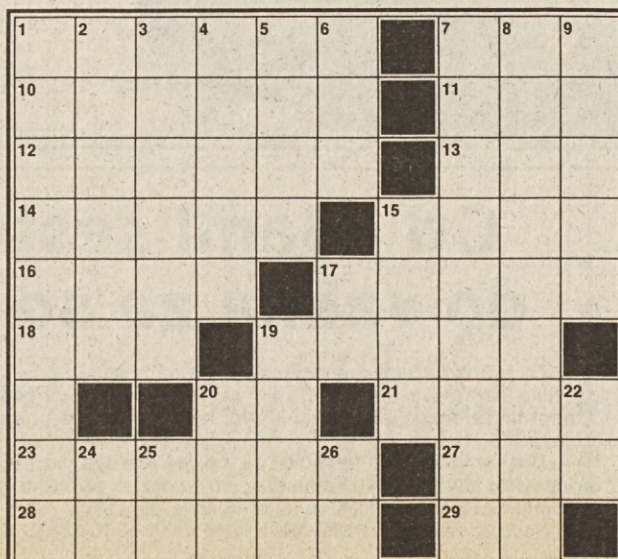
NAVPIČNO

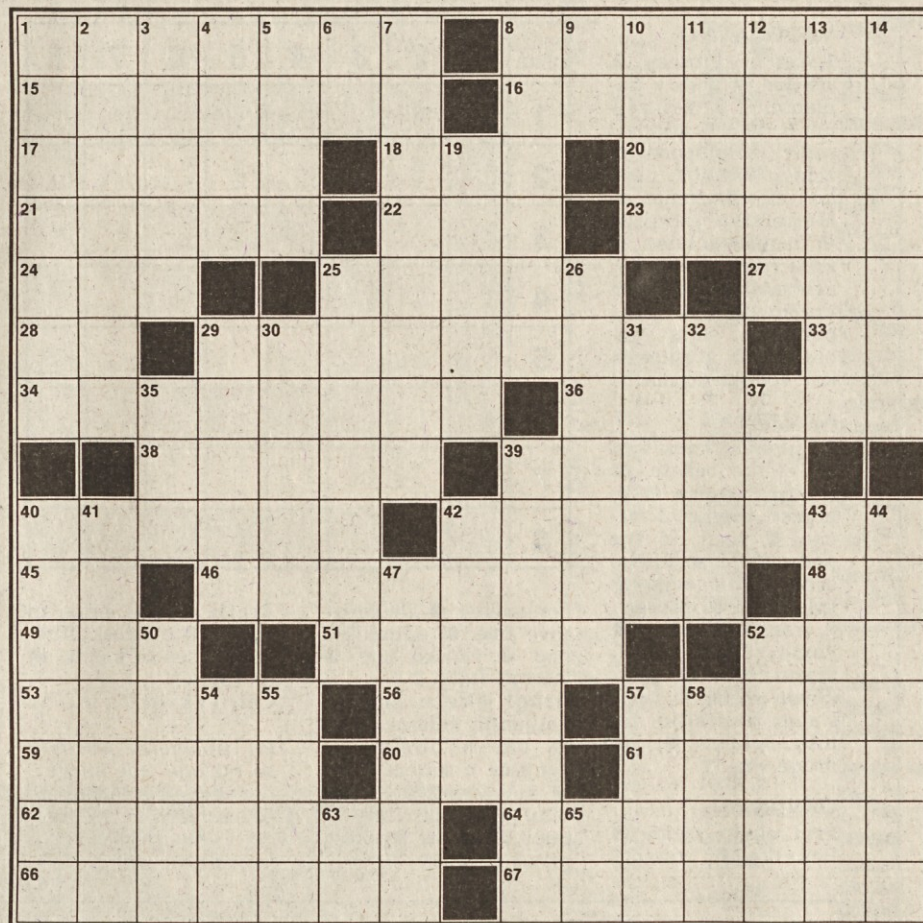
1. junak vestern stripov,
2. Arabec (nem.),
3. it. pevka Power,
4. deset (it.),
5. občina v Abrucih,
6. Norveška, Italija, Avstrija,
7. prebivalke Tarenta (it.),
8. operirati (nem.),
9. vrsta vina,
15. tolči, premagati (angl.),
17. Zupanc Lojze,
19. plemič; od blizu gledati (angl.),
20. grška boginja nesreče,
22. Španija, Urugvaj,
24. Esercito Italiano,
25. Tržaška banka,
26. Argentina.

V oklepaju so označene okrajšave nem. (za prevod v nemščino), angl. (za prevod v angleščino), it. (za prevod v italijanščino), itd.

KRIŽKRAŽEVI SODELAVCI

V tej številki so sodelovali:
Simon BIZJAK, Duško JELINČIČ,
Marjan KEMPERLE, Mario
MAGAJNA, Aleksander MUŽINA,
Jože PETELIN, Mario ŠUŠTERŠIČ,
Alfred ŠVAGELJ.
Ilustrator: Barbara BONETA.

VODORAVNO:

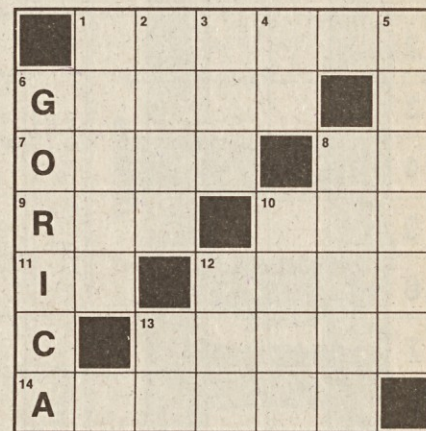
1. Ikarov moderni »potomec«,
8. privlačuje ženske,
15. španski filozof (Miguel de),
16. od A do Ž,
17. ugnal je poliomielitis,
18. del teniške igre,
20. šesterostopni jambski verz,
21. hunski poglavar,
22. živobarvne papige,
23. koralni otoki,
24. evropska reka,
25. svetnica,
27. piperin na koncu,
28. Janko Moder,
29. pri srečanju z delci se anihilirajo,
33. središče Manile,
34. bobnar skupine Deep Purple,
36. Molierov je namišljeni...,
38. cerkveni inštrument,
39. pisec romana Moll Flanders,
40. »skromne« gobe,
42. hrup, vrvež,
45. konec šager,
46. književnik nežnega spola,
48. začetek montiranja,
49. Ariadnin »pripomoček«,
51. razvita, odrasla žuželka,
52. sekanje,
53. so lahko vojaške in merske,
56. ime deželnega tajnika SSk Jevnikarja,
57. starinski izraz za ljudstvo, množico,
59. neobziren, grob,
60. ime zamejskega odvetnika in sodnika Godniča,
61. italijanski pevec lahke glasbe (Tony),
62. drevo iz družine mimozovk,
64. stopica z dvema kratkima in enim dolgim zlogom,

66. krajeven,
67. bivši boksarski prvak (Jack).

NAVPIČNO

1. pirati,
2. izobčenje,
3. francoski filmski igralec (Jean),
4. alifatski, enovalentni organski radikal,
5. pisni znak najstarejše germanske pisave,
6. center kemoluminescence,
7. grejejo v čevljih,
8. bleščeči okrasni trakovi,
9. osrčje Čenebole,
10. rastlina z užitnim omesnelim podzemeljskim delom,
11. kis,
12. Pavarottijev glas,
13. italijanski slalomist,
14. »ovira« na meji,
19. italijanski dedič,
25. bodalca z ozkimi trikotnimi rezili,
26. ime pisatelja Moravie,
29. muhasti mesec,
30. »ljubitelji« striptiza,
31. majhen cof,
32. ime porno-poslanke Stallerjeve,
35. borba za svobodo,
37. okrajšana nedelja,
39. tkanina z izrazito vtkanimi diagonalnimi črtami,
40. poveljuje kopenskim in letalskim silam,
41. južnoameriška reka,
42. reka in ...cigareta,
43. drag vijoličast kamen,
44. Ojdipova mati in žena,
47. sovjetski skakalec v daljino (Robert),
50. legaliziran strup za pljuča,
52. pesem v štirih kiticah s štirinajstimi verz,
54. živalska noga,
55. enovalentni radikal etana,
57. enota za težo,
58. ni grdo,
63. sredi parjenja,
65. center nacionalizma.

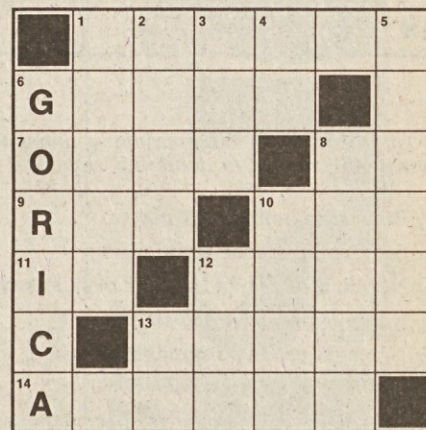
1. lik

VODORAVNO: 1. avstralski književnik (Edward Vance, 1885-1959, Ljudje so človeški), 6. bivši italijanski predsednik vlade (Giovanni), 7. vrsta kita, 8. kemijski znak za radij, 9. bivši kubanski zunanji minister (Raul), 10. tok, etui, 11. začetnici že umrlega književnika in publicista Koprivca, 12. vik in... 13. žensko ime, Klara, 14. mesto v zahodni Indiji.

NAVPIČNO: 1. garant, 2. Noetova barka, 3. italijanska filmska igralka (Amanda), 4. avtomobilska oznaka Makarske, 5. nekdanja srednja šola, 8. ruševina, 10. mesto, v katerem izhaja Primorski dnevnik, 12. mongolski vladar, 13. ljudska pritrdilnica.

2. lik

VODORAVNO: 1. švicarsko zdravilišče ob jezeru Lago Maggiore, 6. ilovica, 7. rumeno rjava barva, 8. kratica za atletski klub, 9. nevarna bolezen, karcinom, 10. grška črka, 11. kemijski znak za iridij, 12. desni pritok Morave, 13. ime italijanske sopranistke grškega rodu Callas, 14. Kralj Sidona v gr. mitologiji, praoče Feničanov.

NAVPIČNO: 1. udeleženec sinjske viteške igre, 2. že umrli tržaški slikar, marinist (Albert), 3. glavni števnik, 4. četrti in prvi samoglasnik, 5. glavno mesto Turčije, 8. zvezda v ozvezdju Orla, 10. reka v SV Španiji, 12. ime pisatelja Fleminga, 13. avtomobilska oznaka Messine.

ŠTEVILČNICA

(a-r)

1	8	1	5	1	15	1	6	1
2	10	2	8	7	1	7	4	5
3	4	5	16	2	10	3	19	1
4	5	1	12	9	3	5	19	3
5	16	4	5	4	20	8	4	13
6	4	8	4	5	6	4	20	7
7	14	3	15	1	13	14	2	14
8	3	13	2	12	4	10	3	6
9	13	5	2	6	17	3	20	1
10	5	4	7	1	17	2	19	1
11	2	6	20	7	2	6	8	7
12	2	6	17	2	10	3	6	7
13	11	18	4	7	4	18	4	11
14	5	3	8	16	2	12	2	7
15	2	6	15	3	6	7	1	5
16	12	18	1	11	1	18	3	17
17	9		16	1	6	2	8	1
18	1	13	4	7	3	8	1	5
19	11	1	18	2	17	2	19	1

Istim številkam odgovarjajo vedno iste črke. V sivih poljih navpično dobiš lep slovenski pregovor.

- Potujoča skupina trgovcev,
- Samovoljni vladar, tiran, trinog,
- Nežen, zelo cenjen in redek cvet, kukavica,
- Relacija, nasprotje sorazmerja,
- Napoved usode po stanju zvezd,
- Nerodnost, neokretnost,
- Svaljek sesekljanega mesa pečenega na žaru,
- Postranski, vmesen,
- Vladarjeva hčerka, knežna,
- Kroženje, vrtenje, sukanje,
- Nagon,
- Pripetljaj, vmesni dogodek, spopad,
- Jezikoslovec,
- Orodje, priprava, pripomoček, potrebščina,
- Premično premoženje, popis imetja,
- Človek, ki kaj zлага,
- Nauk o gibanju sil in strojev,
- Lekarnar,
- Pokrajina na Poljskem, posebno znana iz prve svetovne vojne.

TROSMERNA KRIŽANKA

(lako)

VODORAVNO

1. vas pri Proseku, 2. sršenar ● prsti v italijanščini, 3. naš pesnik Košuta, 4. etiopski naziv za gospoda ● zidovi, 5. ljubk. moško ime ● trenje, 6. Homerjeva pesnitev ● morski sesalec ● krila rimske legije, 7. železniška proga ● kraško vino, 8. grška pokrajina, stara Ambrakija ● štirikotnik kot vojaška formacija

NAVPIČNO

1. globoka nezavest ● veliko rešeto, 2. središča vrtenja ● lihoprsti kopitar, 3. nacija ● žival, ki rije pod zemljo, 4. klično zrna trajnocvetk ● splet lasi, 5. procent, 6. razkošne hiše ● »umazana« teža, 7. vinski cvet ● ploskovna mera, 8. bivši slavni avstralski teniški igralec ● ...in druge.

OKVIRI

Prvi okvir: račun ● Benetke ● izmečki

KRIŽ KRAŽ	1	2	3	4	5	6	7	8
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								

ognjenikov ● Descarteso ime ● egiptovski bog ● žensko ime ● mesto v Italiji.

Drugi okvir: odlični italijanski kolesar (Vito) ● varuh domačega ognjišča v starem Rimu ● zelo vnetljive, hitro hlapljive tekočine ● remi pri šahu ● desni pritok Donave.

Tretji okvir: brusilni kamni ● francoski filmski režiser in komik ● oz. zaimek.

Četrti okvir: jok in...

Pri trosmerni križanki so razlage (»definicije«) navedene za vodoravno in navpično ter za besede v okvirih (v smeri kazalca na uri).

ZLOŽLJIVKE

(gregorius)

Ptič selivec

Kar na mestu ne stoji...
na višave bo zletel...
Nekje v Istri on živi...
Kakor slavček nam je pel.

Stari kmečki vandrovc

Predzadnja sem jaz
ker strešice nimam...
Na moj imendan
se tudi v tem strinjam...
Okrogel edini
med črkami vzet...
In črna in bela
naš prostor je klet...
Preteklost dobi,
kdor mene se uči.

Malar gizdalin

Obleka in obutev so njima v začetki...
Pobarva nam svetlo s tekočimi sredstvi...
Po nebu se vleče in sonce nam krije,
Če preveč je temen, se dež z njega vlije.

Premagani boksar

Boksa konec, padel je...
Nočne ptice, v plen letè...
K in M njegove mejè...
Srečo mu je bilo ime.

Ciganka

Gorica me nosi, kot Gradež, Grljan...
S silo ukradeni plen tu imam...
V Bibliji Ezava sem žena jaz bila...
Pri Trebencih zraven sem se naselila.

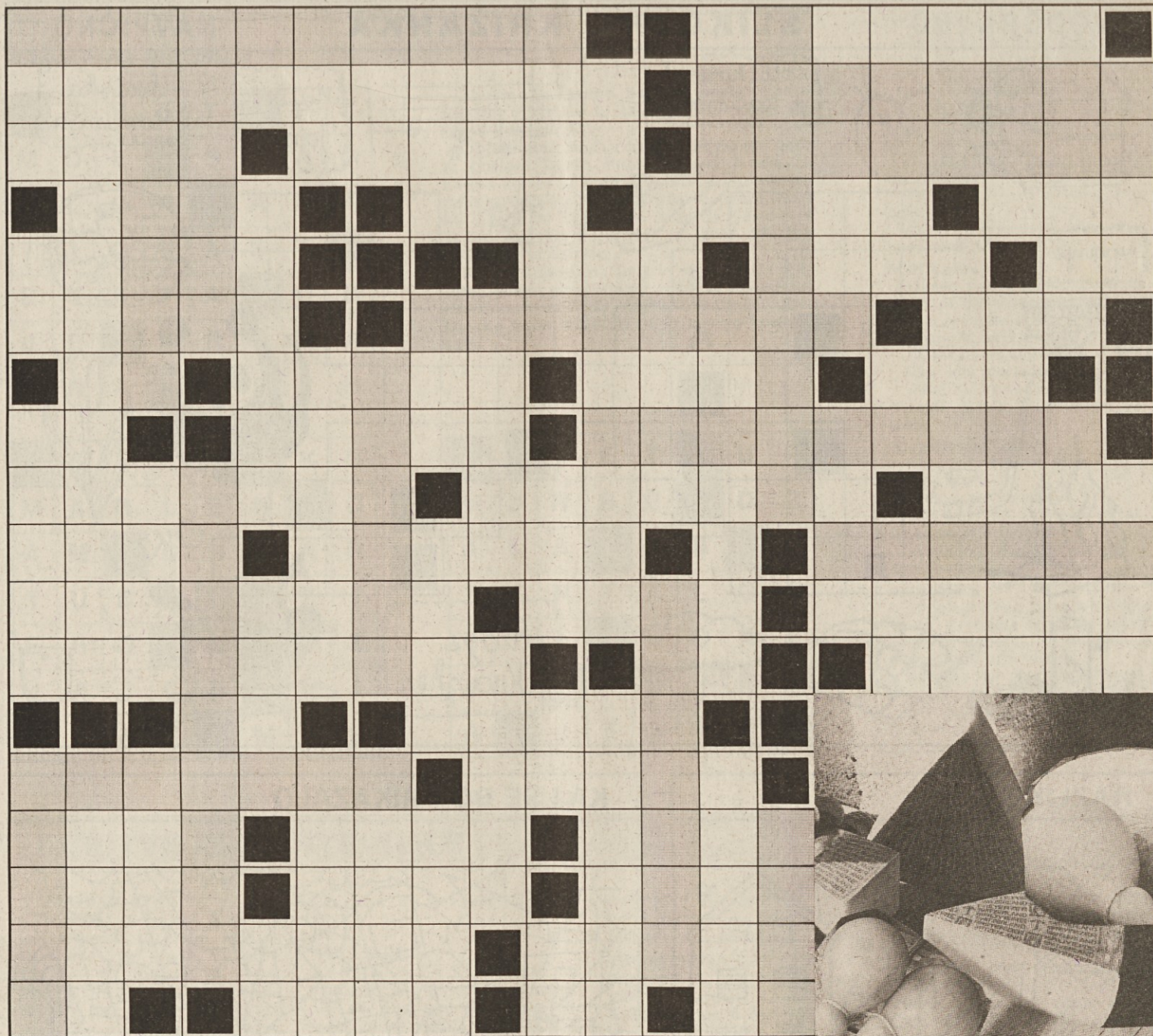
Živahna dekleta

Ta prva nikalnica je...
Ta druga je nekaj, al'ne vse...
Ta tretja prot' prvi stoji...
Sve skupaj soboti sledi.

ŠTEVILČNI REK

(šm)

1 2 3 4 5 // 6 7 8 9 10 11 2 // 4 5 3 4 8 //
11 12 13 IMA RAD, 11 12 14 4 5 //
6 10 // 15 2 // 9 16 12 17 10 18, 11 12 13
IMA RAD, 19 8 // 18 10 //
20 12 1 13 10 14 IMEL RAD, 11 12 13
IMA RAD, 4 10 19 10 // 19 8 //
1 12 // 16 12 3 8 9 13 12 21 5 7.

Spodnje besede s pravilnim kombiniranjem razvrstite v lik. Ko boste križanko rešili do konca, boste v vodoravnih vrsticah in navpičnih kolonah, ki so označene s sivimi polji, dobili 15 znanih vrst sira.

ANAGRAM

Na soncu se **GREJ**,
ko si jim **VES ČIR**, glej,
požrl zdej.

BROKOLA še nam
gode, zato **BIS** naj
kmalu bode

2 črki: AK — AL — AT — AV — EA IB
— KŠ — KT — LI — OE — OM
— OR — RL — SP — TT

3 črke: ČAS — DIM — ERA — GAJ —
HAN — IBO — ISO — LIV —
NAL — OER — PTA — ZLO

4 črke: ARAD — ARIA — IRKA —
JOMO — KARE — KIEL —
LEVI — LORA — MACH —
MAJA — MATE — NIMB —
ONIČ — OPAL — OSAR —
OVEN — OVID — REAL —
RIAL — RIBA — RITA — RORA —
— STAN — TEAM — URAL —
VAAL

5 črk: AALEN — AMARO — ARETA —
DEDAL — DEKLA — ERROL —
ESTRI — IKONA —

JESEN — KADER — NENAD —
PEPCA — SAVKA — STEPA —
STROP — ŠTUM — TANEC —
TRATA

6 črk: AMONIJ — ARMADA —
ASESOR — HARITA — LENOST —
— LOIRET — RENATA —
SPLEEN — TASILO — TREPAN

7 črk: BORODIN — EDINICA —
EMOCIJA — RESPEKT —
TOSKANA — ZAMISEL

8 črk: DOLJANKA — OJAČITEV —
MISERERE

9 črk: PANKRACIJ

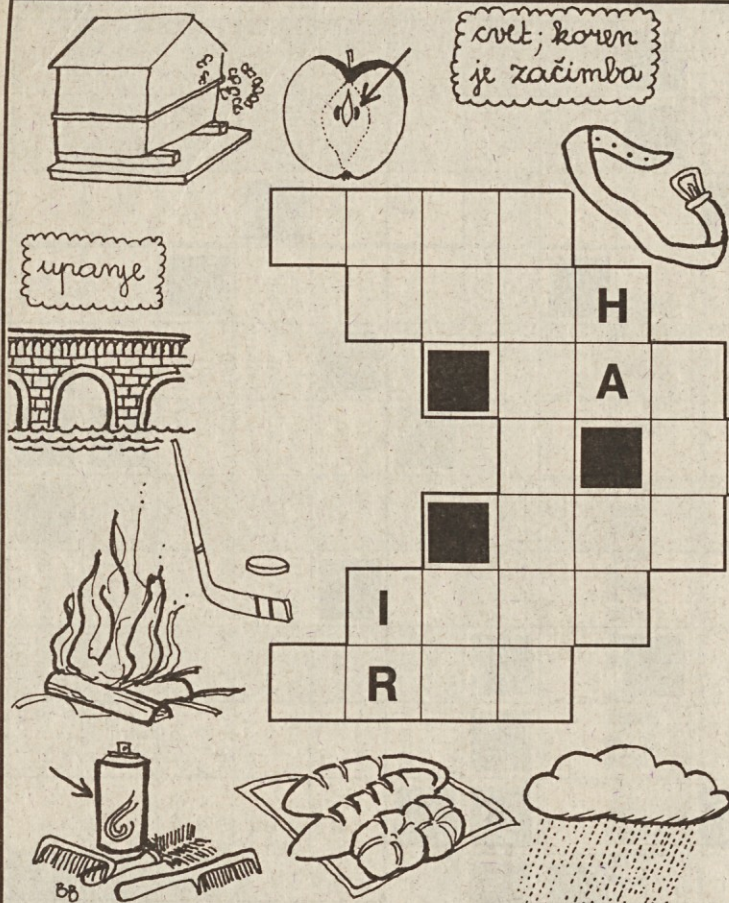
11 črk: ANORMALNOST

12 črk: ONOMATOPOIJA

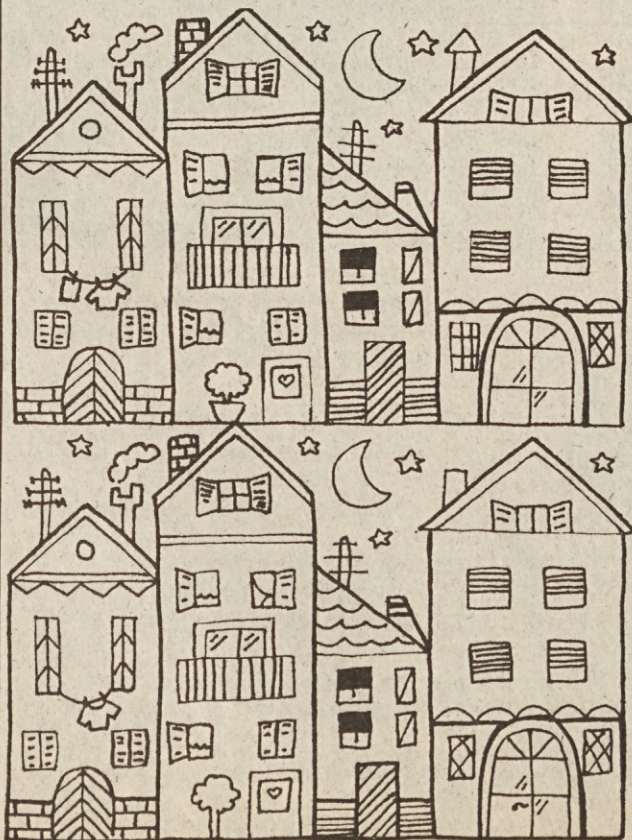
VODORAVNO

SLIKOVNA KRIŽANKA

NAVPIČNO

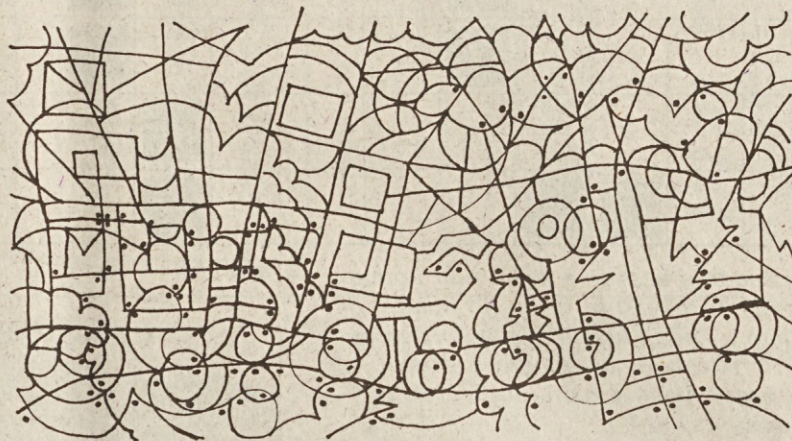

RAZLIKE

Sliki se razlikujeta v 7 podrobnostih

KAJ SE BO PRIKAZALO

Pobarvaj samo dele označene s piko

REBUS

5

(Država v Evropi)

ŠV

REBUS

5

(Reka v SZ)

GA

Nagrajena križanka

	S	V	E	T		F	O
M	O	L		S	T	A	S
A	L	O	A		A	N	A
T	I	G	R	A	S	T	
E	T	A	P	A		O	B
J	E		A	R	O	M	A
A	R	A		E	P	I	R

	S	V	E	T		K	G
M	A	R	L	E	N		O
A	M		D	R	Č	A	R
T	U	B	A			Z	I
E	R	O		B	R	O	Z
J	A	J	C	E		R	I
A	J	A	X		M	I	A

Zgornjo križanko nam je poslal Fabio Ruzzier iz Trsta, ki tako prejme v dar en izvod knjige ZTT.

Objavljamo še dva prispevka, ki sta nam ju poslala Dario Volarič iz Kobarida in Evgen Pertot iz Kopra. Ostale prispevke so nam poslali še: Darko Pertot iz Trsta, Zoriko Černe iz Ljubljane, Marica Košuta iz Trsta, Zvonko Pernarčič iz Izole, Marica Zavadlav iz Gorice.

Kot smo napisali na prvi strani naše priloge, odslej prekinjamo rubriko »Sami sestavljamo« in vaše najkakovostnejše prispevke bomo objavili in primerno honorirali.

	S	V	E	T		U	P
M	O	R	S	E		D	R
A	L	A		T	S		O
T	A	N	T	A	L	O	S
E	T	A		N	O	R	E
J	A		T	U	R	E	K
A		J	E	S	I	H	

Za smeh in dobro voljo

Ribe in časopis

Polica je ravno zasačil možakarja, ki je brez dovoljenja lovil ribe.

»Vi pa boste plačal lepo kazen!« je zadovoljen rekel policaj.

»Čemu kazen, saj sploh ne lovim ribe!«

Policaj pobrska v koš in zavrtih v časopis dobi nekaj rib.

»In kaj je to?« zadovoljen reče policaj.

»In vi še verjamete temu, kar je v časopisu?«

Med Gorenjci

»Janez, pridi z mano, greva na kozarček belega!«

»Ne, sedaj ne, nisem žejen.«

»Samo kozarček!«

»Zares nisem žejen!«

»Saj bom plačal jaz!«

»Hudiča, Tone, ravnokar sem pozabil, da sem bil presneto žejen!«

Ne(prijeten) izlet

»Janezek, sam si ostal doma.

Kaj pa oče?«

»Oče je šel na izlet!«

»Oh, kako mu zavidam, verjetno se bo zelo zabaval.«

»Verjetno ne, saj je odpotoval z mojo mamo.«

Na sodišču

»Poglejte tega kriminalca, kaj je on v svojem življenju sploh napravil dobrega za človeštvo,« je vzkliknil odvetnik.

»Bridko se motite, advokat, samo v zadnjih štirih letih mojih ropov sem zaposlil kar tristo policistov.«

REŠITVE IZ TE ŠTEVILKE

NASLOVNA STRAN

KRIŽANKA. 1. sprinti, 7. groteska, 14. trener, 15. prezir, 16. Rus, 18. Renko, 19. kredit, 20. karo, 21. Asti, 22. Trubar, 23. čopič, 24. uta, 25. Fraser, 26. melina, 27. SO, 28. propan, 29. golina, 30. Spomenik, 31. poraba, 32. s, 33. parada, 34. Be, 35. Atila, 36. kes, 37. drva, 38. Most, 39. Lao, 40. Homer, 41. I.S., 42. Neruda, m, 43. Nerina, 44. vremena, 46. O, 47. nakiti, 48. MS, 49. obori, 50. Nil, 51. Bad, 52. Kairo. Na sliki = Spomenik padlim v NOB.

STRAN II.

NAŠI IN DRUGI KVIZI. 1. La Voce del Popolo, 2. Limoges, 3. Pierre, 4. 100-letnico, 5. leta 1989, 6. soliflukcija, 7. F. Erjavc, 8. Si-kiang, 9. eksosfera, 10. za avstrijsko nasledstvo.

ŠAHOVSKA PROBLEMA. 1. problem: 1. De5+! Se5: 2. Lf6+ Kh6 (2. ...Kf8 3. Td8 mat) 3. Lg7+ Kh5 4. Th6 mat. 2. problem: 1. Kh1!! in črni preda, ker je v nujnici.

KRIŽANKA ZA POLIGLOTE. 1. pardon, 7. top, 10. eroici, 11. api, 12. camera, 13. Ren, 14. obice, 15. baro, 16. seni, 17. zenit, 18. Bra, 19. plate, i, 20. AE, 21. tire,

23. letter, 27. neu, 28. libera, 29. EN.

STRAN III.

KRIŽANKA ZA STRPNEJŠE. 1. Gagarin, 8. lepoteč, 15. Unamuno, 16. abeceda, 17. Sabin, 18. gem, 20. senar, 21. Atila, 22. are, 23. atoli, 24. Ren, 25. sveta, 27. rin, 28. J.M., 29. antidelci, 33. ni, 34. Ian Paice, 36. bolnik, 38. orgle, 39. Defoe, 40. gobice, 42. di-rendaj, 45. er, 46. literatka, 48. mo, 49. nit, 51. imago, 52. sek, 53. enote, 56. Ivo, 57. glota, 59. robat, 60. Jan, 61. Renis, 62. akacija, 64. anapest, 67. La Motta.

MINIKRIŽANKI. 1. lik: 1. Palmer, 6. Goria, e, 7. orka, 8. Ra, 9. Roa, 10. tul, 11. I.K., 12. krik, c, 13. Jasna, 14. Ajanta. 2. lik: 1. Aseona, 6. glina, n, 7. okra, 8. AK, 9. rak, 10. eta, 11. Ir, 12. Ibar, c, 13. Maria, 14. Agenor.

ANAGRAM. GREJ VES ČIR BROKOLA BIS = Sergij Verč, Boris Kobal.

STRAN IV.

ŠTEVILČNICA. 1. karavana, 2. diktator, 3. orhideja, 4. rezmerje, 5. horoskop, 6. okornost, 7. čevapčić, 8. epizoden, 9. princesa, 10. rotacija, 11. instinkt, 12. incident, 13. glotolog, 14. rekvizit, 15. inventar, 16. zlagalec, 17.

mehanika, 18. apotekar, 19. Galicija. Rešitev = Kdor hoče pri igri zmagati, mora znati tvegati.

TROSMERNA KRIŽANKA. Vo-doravno: 1. Kontovel, 2. osar-dita, 3. Miroslov, 4. ato - stene, 5. Radko - tor, 6. ep - kit - ale, 7. tir - teran, 8. Arta - kare. Nav-pično: 1. koma - reta, 2. osi - tapir, 3. narod - krt, 4. tros - kita, 5. odstotek, 6. vile - tara, 7. etanol - ar, 8. Laver - ene. 1. okvir: konto - VE - lave - Rene - Ra - Katra - Teramo. 2. okvir: Di Tano - lar - etri - pat - Isar. 3. okvir: osle - Tati - kdor. 4. okvir: stok.

ZLOŽLJIVKE. Ptič selivec: gre, gor Čič = Gregorčič. Premaga-ni boksar: Ko, sove, l = Kosovel. Stari kmečki vandrovci: z, god, o, vina = zgodovina. Ci-ganka: G, rop, Ada = Gropada. Živahna dekleta: ne, del, ja = nedelja. Malar gizdalín: ob, lak = oblak.

ŠTEVILČNI REK. Rešitev = Pusti človeku tisto, kar ima rad, kajti če mu vzameš, kar ima rad, bo še naprej imel rad, kar ima rad, tebe bo pa zasovražil. (Islamski pregovor)

STRAN V.

KOMBINACIJSKA KRIŽANKA ZA SLADOKUSCE. Gorgonzola

- respekt - anormalnost - Imperial - Jomo - Loiret - Belpaese - Maja - čas - tanec - liv - kader - Oer - team - li - Šturm - Parmezan - Ibo - or - areta - opal - Iso - sp - Dedal - Camembert - Toskana - edinica - Rora - Rita - amonij - s - Chedar - ojačitev - Mate - Harita - Pankracij - RL - Nenad - AK - dekla - Gervais - stepa - aria - kare - nimb - Ural - oven - osar - Doljanka - estri - Al - Vaal - at - OE.

STRAN VI.

SLIKOVNA KRIŽANKA. Most - seme - kruh - panj - lak - nada - i - ogenj - pas - dež - Irak - a - et - hren - pak.

REBUS. ŠV ica = Švica.

REBUS. Vol GA = Volga.

STRAN VIII.

SLIKOVNA KRIŽANKA. Carl Lewis - veletoki - Atos - L.R. - Nay - osi - strdenec - kronolog - Goya - Rokovnjači - P - amen - Aral - otka - nalet - D.S. - kros - J. N. - torba - up - Al - siringa - Sergej - ksi - Reiss - ata - Bubka - Gil - parere - Okt. - TS - NN - KR - reorganizacija - A - Jalen - Riki - krajan - Ig - imam - helv - Ben - Ems - Rosi - NO - ne - Aron - Tarent - Mira - Johnson. Na slikah = Carl Lewis, Sergej Bubka, Ben Johnson, pas.

SLIKOVNA KRIŽANKA

							OGLJIK	PRVA, PREDNJA ČETA	IZDELOVALEC VELIKIH RESET	AMERIŠKI FILM. KOMIK (HAROLD)	GOZDNO BOGASTVO	LATINSKI VEZNIK	ANGL. POLITIK IN KARDINAL (THOMAS)	LIČINKA TRAKULJE	ITALIJANSKA PRITRDLNICA
															
							VELIKE REKE								
							PRI SLOVANIH SVETA GORA					LEON RUPNIK AM. PEVKA (YOKO)			
							NEM. SLIKAR (ERNEST) VZHODNO-INDIJSKI FIZOL				SREDIŠČA VRTENJA ŠPANJA, GVATEMALA				
SESTAVIL LAKO	SMUČARSKO SREDIŠČE V SLOVENJI	VEDE O ROMANSKIH JEZIKIH	SLONOV ČEKAN	ZBORI DEVETIH PEVCEV	ORAZIO VECCHI	MEDENJAK LILI NOVY									
UKVARJA SE S KRONOLOGJO									JE LAHKO PRETEKLI ALI DOLG	ŠPANSKI SLIKAR IZRAEL					
JURČIČEV ROMAN											KRIŽKRAŽ JE VAŠ	VSE V REDU V NEW YORKU	TRAGIČNI MOMENTI	PORTUGALSKA BICIKLISTKA	
NA KONCU MOLITVE					GLAS, ZVOK	AZIJSKO JEZERO					PRIPOMOČEK ZA ČIŠČENJE PLUGA				
TELOVADNI ELEMENT						ROBERTO GERVASO	DRAGO SUHI BARI			URBAN STJEPAN	TEK ČEZ DRN IN STRN JUŽNOAM. PREBIVALCI				
JACK NICHOLSON			ŠOLSKA POTREBŠČINA BENEŠKI OTOK					NADA, UPANJE				IME IGRALCA PACINA BOLNIŠKE PRIPRAVE			JOSIP STRITAR
ŠPANSKI BEZEG, LIPOVKA															
GRŠKA ČRKA										ŠVICARSKI KRIMINALIST RUDOLF BORIS PAHOR					
OČKA															ERBIJ
UMRL GLASBENIK J A Z Z A EVANS								VMESNA STENA	STROKOVNO MNENJE SOV. ZVEZA						
OKTOBER (OKR.)				LASTNOST RJAVEGA	HRVAŠKI KNJIŽEVNIK (LJUDEVIT)	KRILO RIMSKE LEGIJE	TRST ANGLEŠKA REKA			NOMEN NESCIO IT. FILMSKI REŽISER (DARIO)			KRANJ ŠPANSKI DRŽAVNIK (FRANCESCO)		
PREOSNOVA, PREUREDITEV															BERI PRIMORSKI DNEVNIK
AVSTRIJA		KEMIJSKI ELEMENTI	SLOV. KNJIŽEVNIK (JANEZ) PODROČJE						TUJE MOŠKO IME IVAN BRATKO					OBČINA PRI NOVARI	MURSKA SOBOTA
ROJAK, DOMAČIN								KRAJ PRI LJUBLJANI			MOLILEC V MOSEJI				
SHRAMBA, KAŠČA											FR. TENIŠKI IGRALEC				
PROSTOR ZA ŽIVALI												REKA V SEVERNOZH. NEMČIJI			
IT. FILMSKI REŽISER (FRANCESCO)									NOVARA			NASA NIKALNICA ROKSANDA NJEGOS			TRENTO
STAREJŠI BRAT MOJZESOV									PRISTANIŠČE V JUŽNI ITALIJI JOD						
IME NAŠE GLEDALIŠKE IGRALKE SARDOČEVE															